

**REPUBLIKA HRVATSKA
VIJEĆE ZA VODNE USLUGE**

**IZVJEŠĆE O RADU VIJEĆA ZA VODNE USLUGE
OD OŽUJKA 2015. DO PROSINCA 2016.**

Zagreb, srpanj 2017.

SADRŽAJ

1	UVOD	5
1.1	Podnošenje Izvješća	5
1.2	Osnivanje Vijeća za vodne usluge	5
1.3	Imenovanje članova Vijeća	6
1.3.1	Imenovanje i početak rada u drugom sazivu	6
1.3.2	Slobodni mandat	6
1.4	Financiranje Vijeća	6
1.5	Svrha osnivanja	7
1.5.1	Odrednica A8 Strategije upravljanja vodama iz 2008.	7
1.5.2	Uspostava regulatornog okvira i tijela za provedbu načela povrata troškova od vodnih usluga	7
1.5.3	Povrat troškova od vodnih usluga u EU Okvirnoj direktivi o vodama	7
1.5.4	Transpozicija članka 9. Okvirne direktive o vodama u hrvatsko vodno zakonodavstvo	8
1.6	Djelokrug i ovlasti Vijeća te vrsta regulacije	8
1.6.1	Djelokrug i ovlasti Vijeća	8
1.6.2	Načelo ograničene i subsidijarne regulacije	10
1.7	Predlaganje provedbenih propisa i sudjelovanje u zakonodavnom postupku	11
1.8	Struktura cijene vode u Hrvatskoj	12
1.9	Metodologija rada	13
1.9.1	Preventivno-instruktivni pristup	13
1.9.2	Sustav samostalne prijave	13
1.10	Statistika održanih sjednica i obrađenih predmeta	14
1.11	Međunarodna suradnja	15
1.11.1	Suradnja u okviru WAREG-a - Europskih vodnih regulatora	15
1.11.2	Ostala međunarodna suradnja	18
2	NADZOR ODLUKA O CIJENI VODNIH USLUGA	19
2.1	Zakonski okvir	19
2.1.1	Određivanje cijena vodnih usluga – autoregulacija unutar zakonskog okvira	19
2.1.2	Osnovna cijena i cijena za socijalno ugrožene građane	19
2.1.3	Troškovi koje cijena vodnih usluga mora pokriti	20
2.1.4	Fiksni i varijabilni dio cijene vodne usluge	20
2.1.4.1	Fiksni dio cijene vodnih usluga	20
2.1.4.2	Varijabilni dio cijene vodnih usluga	21
2.2	Određivanje cijene vodnih usluga u praksi	21
2.2.1	Različite tarife za različite kategorije korisnika. Međusubvencioniranje	21
2.2.2	Nepropisana osnovica za fiksni dio cijene vodnih usluga	23
2.2.3	Razlike između najvišeg i najnižeg fiksnog i varijabilnog dijela cijene vodnih usluga	23
2.2.4	Sezonska i izvansezonska cijena	26

2.2.5	Cijena vodnih usluga za socijalno ugrožene građane.....	27
2.2.6	Amortizacija	28
2.2.6.1	Cijene vodnih usluga uključuju ili ne uključuju amortizaciju komunalnih vodnih građevina financiranih iz potpora	28
2.2.6.2	Amortizacija – u fiksnom ili varijabilnom dijelu cijene	28
2.3	Obuhvat nadzora zakonitosti odluka o cijeni vodnih usluga.....	28
2.3.1	Broj isporučitelja vodnih usluga pod nadzorom Vijeća	28
2.3.2	Statistika dostavljenih odluka i broj provedenih nadzora.....	31
2.3.3	Najčešće nepravilnosti	32
2.3.4	Obustava od izvršenja.....	32
2.3.5	Temeljni financijski pokazatelji isporučitelja vodnih usluga i povrat troškova od vodnih usluga.....	33
2.3.6	Prosječna ukupna cijena vode.....	35
2.4	Cijena pročišćavanja otpadnih voda u aglomeracijama u kojim se ova vodna usluga pruža temeljem koncesijskih ugovora	38
2.4.1	Cijena pročišćavanja otpadnih voda u Gradu Zagrebu.....	38
2.4.2	Cijena pročišćavanja otpadnih voda u Općini Kanfanar	42
2.5	Nadzor nad obračunom i naplatom cijena vodnih usluga i izdavanju računa za vodne usluge.....	43
3	CIJENA VODE PREMA DRUGIM ISPORUČITELJIMA VODNIH USLUGA (VELEISPORUKE I INTERVENTNE ISPORUKE)	44
3.1	Dopuštena trgovina vodom između dva isporučitelja.....	44
3.2	Veleprodajna cijena umjesto maloprodajne cijene.....	44
3.3	Određivanje cijene vode i privremene mjere Vijeća	45
3.4	Sudionici i cijene vode	45
3.5	Veleisporuke i interventne isporuke od isporučitelja na malo	45
3.6	Struktura cijene vode između dva isporučitelja.....	50
3.7	Veleisporuke i interventne isporuke od isporučitelja na veliko.....	51
3.8	Prodaja tehnološke vode.....	52
4	DJELATNOST PRAŽNJENJA I ODVOZA OTPADNIH VODA IZ SEPTIČKIH I SABIRNIH JAMA	53
4.1	Način obavljanja djelatnosti pražnjenja i odvoza otpadnih voda iz septičkih i sabirnih jama	53
4.2	Cijena usluge pražnjenja i odvoza otpadnih voda iz septičkih i sabirnih jama	53
4.3	Postupanje Vijeća za vodne usluge.....	54
4.4	Problematika pražnjenja i odvoza otpadnih voda iz septičkih i sabirnih jama.....	55
4.4.1	Nepropusnost septičkih jama	55
5	ODLUKE O NAKNADI ZA RAZVOJ.....	56
5.1	Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave koje su dostavile odluke o naknadi za razvoj	57
5.2	Zakonite odluke o naknadi za razvoj.....	57
5.3	Nezakonite i nesukladne odluke o naknadi za razvoj.....	58
5.4	Najčešće nesukladnosti sa Zakonom.....	58

5.5	Tablični prikaz naknada za razvoj.....	61
6	NAKNADA ZA PRIKLJUČENJE	68
7	NADZOR REVIZORSKIH IZVJEŠĆA SUKLADNO ČLANKU 207.a ZAKONA O VODAMA.....	69
7.1	Sažetak ključnih nalaza	71
7.2	Daljnje aktivnosti Vijeća	71
8	STAJALIŠTA VIJEĆA ZA VODNE USLUGE POVODOM IZVJEŠĆA DRŽAVNOG UREDA ZA REVIZIJU O OBAVLJENOJ REVIZIJI EKONOMSKE OPRAVDANOSTI RAZLIKA U CIJENI JAVNE VODOOPSKRBE, ODNOSNO JAVNE ODVODNJE NA PODRUČJU ŽUPANIJA	73
9	UPRAVNI SPOROVI	82
10	PREDMETI OCJENE USTAVNOSTI I ZAKONITOSTI PROPISA O VODNIM USLUGAMA PRED USTAVNIM SUDOM REPUBLIKE HRVATSKE	83
10.1	Predmeti ocjene ustavnosti i nezakonitosti propisa o vodnim uslugama... 83	
10.2	Novi Zakon o zaštiti potrošača.....	86
11	PRESUDA SUDA EUROPSKE UNIJE OD 7. PROSINCA 2016. U PREDMETU C-686/15 OD 7. PROSINCA 2016.	87
12	SURADNJA S DRUGIM TIJELIMA.....	88
13	PREDSTAVKE I UPITI.....	89
13.1	Odluke o cijeni vodnih usluga.....	89
13.2	Upiti o zakonitosti načina naplate fiksnog dijela cijene vodne usluge u višestambenim zgradama	89
13.3	Zahtjevi za oslobođenjem od plaćanja troškova cijene vodne usluge (npr. temeljem socijalnog cenzusa)	90
13.4	Obavijest o neprimjenjivanju cijene vodnih usluga za socijalno ugrožene građane na području pružanja vodnih usluga	91
14	PREPORUKE I PRIJEDLOZI VIJEĆA	92
15	SAŽETAK GLAVNIH POKAZATELJA U SEKTORU VODNIH USLUGA.....	95
	POPIS TABLICA	103
	PRILOG - CIJENE VODNIH USLUGA U HRVATSKOJ OD OŽUJKA 2015. DO PROSINCA 2016. (kućanstva i poslovni korisnici)	

1 UVOD

1.1 Podnošenje Izvješća

Vijeće je osnovano Zakonom o vodama iz 2009. koji je stupio na snagu 1. siječnja 2010. Članovi Vijeća imenovani su odlukom Hrvatskog sabora, na prijedlog Vlade Republike Hrvatske u prvom sazivu dana 15. srpnja 2010., a konstituirano je i započelo s radom 26. srpnja 2010.

Odlukom Hrvatskog sabora Klasa: 021-13/14-07/41 od 6. veljače 2015. (Narodne novine, broj 17/2015) imenovan je novi saziv Vijeća za vodne usluge te je 12. ožujka 2015. održana konstituirajuća sjednica Vijeća za vodne usluge.

S obzirom na navedeno, te na značaj koji rad Vijeća ima na obveze Republike Hrvatske prema Europskoj uniji u provedbi članka 9. Direktive 2000/60/EC (Okvirna direktiva o vodama), na pokriću troškova od vodnih usluga uz održanje priuštivosti cijena vodnih usluga za korisnike, izvješće za 2015. godinu ne bi moglo obuhvatiti cijelu 2015. godinu već samo razdoblje od travnja do prosinca 2015. to se Vijeće odlučilo podnijeti izvješće od 12. ožujka 2015. do 31. prosinca 2016.

Ovo Izvješće podnosi se temeljem odredbe članka 219. stavak 2. Zakona o vodama (Narodne novine br. 153/09, 130/11, 56/13 i 14/14) Obveza Vijeća za vodne usluge na podnošenje izvješća Hrvatskom saboru stupila je na snagu 18. svibnja 2013., Vijeće je u prvom sazivu pripremlilo Izvješće za 2013. godinu no zbog isteka mandata Vijeća u srpnju 2014. isto nije upućeno u proceduru.

1.2 Osnivanje Vijeća za vodne usluge

Vijeće za vodne usluge osnovano je Zakonom o vodama (Narodne novine br. 153/09) na način kako se osnivaju *ad-hoc* tijela.

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o vodama (Narodne novine br. 56/13) izmijenjena je osnivačka odredba o Vijeću s ciljem uspostavljanja stalnog tijela. Izmijenjeni

Prema izmijenjenom članku 217. Zakona: „Vijeće za vodne usluge osniva se, kao neovisno državno tijelo, radi osiguranja zakonitosti u području određivanja cijene vodnih usluga iz ovoga Zakona te naknade za razvoj iz zakona kojim se uređuje financiranje vodnoga gospodarstva.

Vijeće čini 9 članova iz reda stručnjaka s područja vodoopskrbe i odvodnje otpadnih voda, upravljanja vodama, gospodarstva, javnih financija i drugih područja.

Članove Vijeća imenuje i razrješuje Hrvatski sabor, na prijedlog Vlade Republike Hrvatske.

Članovi Vijeća se imenuju na razdoblje od 5 godina.

Vijeće o svom radu donosi poslovnik.

Članovi Vijeća biraju i razrješuju predsjednika i potpredsjednika Vijeća.

Uvjeti imenovanja i razrješenja, kao i drugi slučajevi prestanka članstva u Vijeću, sjedište

Vijeća, stručnu službu Vijeća, unutarnje ustrojstvo Vijeća, rad u Vijeću, te druga pitanja koja nisu uređena ovim Zakonom uređuju se uredbom o Vijeću za vodne usluge koju donosi Vlada Republike Hrvatske.“

Uredba o Vijeću za vodne usluge nije do danas donesena.

1.3 Imenovanje članova Vijeća

1.3.1 Imenovanje i početak rada u drugom sazivu

Odlukom Hrvatskog sabora Klasa: 021-13/14-07/41 od 6. veljače 2015. (Narodne novine, broj 17/2015) imenovan je drugi saziv Vijeća za vodne usluge u sastavu: Elizabeta Kos, Željko Kolar, Nikolina Ptiček, Sanja Polić, Vladimir Šimić, Milka Kosanović, Damir Cimer, Mario Milinković i Irena Miličević.

Dana 12. ožujka 2015. održana je konstituirajuća sjednica Vijeća za vodne usluge na kojoj su članovi Vijeća izabrali Elizabetu Kos za predsjednicu, a Irenu Miličević za potpredsjednicu Vijeća. Na prijedlog ministarstva nadležnog za vodno gospodarstvo za tajnicu Vijeća za vodne usluge Vijeće je imenovalo Sanju Genzić Jurišević, državnu službenicu iz Ministarstva poljoprivrede.

Vijeće je na svojoj 35. sjednici održanoj 28. siječnja 2016. donijelo „Kodeks postupanja radi izbjegavanja sukoba interesa“ obzirom na pojave u javnom životu koje ukazuju na pojačano prisustvo sukoba interesa i potrebu kontinuiranog preispitivanja mogućeg sukoba interesa i drugih povreda Zakona o sprječavanju sukoba interesa. Kodeksom su utvrđeni modaliteti kako pristupiti rješavanju slučajeva koji bi se s tim u vezi mogli pojaviti u pitanjima iz nadležnosti Vijeća.

1.3.2 Slobodni mandat

Imenovani članovi vijeća dolaze iz različitih institucija u Republici Hrvatskoj (tijela državne uprave, pravnih osoba s javnim ovlastima, udrugama jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i udruge), no nemaju po odredbama Zakona vezani mandat tj. ne predstavljaju institucije iz kojih potječu, ne odgovaraju za svoj rad tim institucijama niti te institucije, po odredbama Zakona mogu pokrenuti postupak za njihov opoziv.

1.4 Financiranje Vijeća

Sukladno članku 218. Zakona o vodama, sredstva za rad Vijeća i poslove stručne potpore radu Vijeća osigurava ministarstvo nadležno za vodno gospodarstvo, a temeljem istog članka članovi Vijeća imaju pravo na naknadu za rad u Vijeću i pravo na naknadu putnih i ostalih troškova pri izvršenju dužnosti člana Vijeća u skladu s aktom ministra nadležnog za vodno gospodarstvo. Sukladno navedenom, sredstva za rad Vijeća u izvještajnom razdoblju bila su osigurana Državnim proračunom Republike Hrvatske na razdjelu Ministarstva poljoprivrede (060), na poziciji A820042 - Vijeće za vodne usluge za 2015. godinu u iznosu od 1.020.000,00 kuna, od čega je realizirano 773.083,00 kn, a za 2016. godinu osiguran je iznos od 1.100.000,00 kuna na razdjelu Ministarstva poljoprivrede, od čega je realiziran iznos od 497.561,00 kuna. Stupanjem na snagu Zakona o ustrojstvu i djelokrugu ministarstava i drugih središnjih tijela državne uprave (Narodne novine, broj: 93/16), od 16. listopada 2016. Ministarstvo zaštite okoliša i energetike je ministarstvo nadležno za vodno

gospodarstvo te sukladno tome su na razdjelu navedenog Ministarstva do kraja 2016. osigurana sredstva za rad Vijeća u iznosu od 257.939,00 kn na poziciji A784034 – Vijeće za vodne usluge, koja nisu realizirana do kraja izvještajnog razdoblja.

1.5 Svrha osnivanja

1.5.1 Odrednica A8 Strategije upravljanja vodama iz 2008.

Vijeće za vodne usluge osnovano je Zakonom o vodama (Narodne novine br. 153/09) slijedeći odrednicu A8 Strategije upravljanja vodama iz 2008. (Narodne novine br. 91/08) koja uređuje: „Uspostaviti neovisnog regulatora vodnih usluga u formi vijeća za vodne usluge. Osnovna zadaća regulatora bila bi osiguranje lokalne komponente cijene vode namijenjene upravljanju sustavom (cijene usluga) u smislu ostvarenja načela punoga povrata troškova održavanja na uslužnom području i socijalne prihvatljivosti cijene vode lokalnoj populaciji. Zadaća je regulatora arbitriranje između operatera i lokalnih vlasti, bilo da lokalne vlasti vode podcijenjenju tarifnu politiku cijene vode, bilo da operater predlaže precijenjene tarife. Tako bi se osigurala stručna ocjena zahtjeva za povećanjem cijena usluga.“

1.5.2 Uspostava regulatornog okvira i tijela za provedbu načela povrata troškova od vodnih usluga

Prvenstveni razlog odrednice A8 je uspostava regulatornog okvira i tijela za provedbu načela povrata troškova vodnih usluga iz članka 9. Direktive 2000/60/EC Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2000. kojom se uspostavlja okvir za djelovanje Zajednice na području politike voda; dalje u tekstu: EU Okvirna direktiva o vodama) u uvjetima „podcijenjene tarifne politike“ koja se vodi u Republici Hrvatskoj.

1.5.3 Povrat troškova od vodnih usluga u EU Okvirnoj direktivi o vodama

Članak 9. EU Okvirne direktive o vodama glasi:

„1. Zemlje članice uzet će u obzir načelo povrata troškova od vodnih usluga, uključujući i troškove zaštite okoliša i resursa, sukladno ekonomskoj analizi provedenoj prema Dodatku III, i posebno u sukladnosti s načelom "zagađivač plaća".

Zemlje članice osigurat će do 2010.:

- da politika cijena vode predstavlja odgovarajući poticaj korisnicima da koriste vodne resurse učinkovito i da time doprinesu ostvarenju ciljeva ove Direktive;
- odgovarajući doprinos raznih korisnika, podijeljenih najmanje na industriju, domaćinstva i poljoprivredu, povratu troškova od vodnih usluga, na temelju ekonomske analize provedene sukladno Dodatku III, i uzimajući u obzir načelo "zagađivač plaća".

Zemlje članice mogu pri tome voditi računa o društvenim, ekološkim i ekonomskim učincima povrata troškova, kao i zemljopisnim i klimatskim uvjetima u dotičnoj regiji, odnosno regijama.

2. Zemlje članice će u Planu upravljanja riječnim slivom izvijestiti o planiranim koracima za provedbu točke 1, koja će doprinijeti ostvarenju ciljeva ove Direktive, kao i o sudjelovanju raznih korisnika vode u povratu troškova od vodnih usluga.

3. Ništa što je sadržano u ovom članku ne sprečava uvođenje posebnih preventivnih ili popravniha mjera radi postizanja ciljeva ove Direktive.

4. Zemlje članice neće biti u sukobu s ovom Direktivom ako odluče, u skladnosti s ustaljenom praksom, da ne primjenjuju odredbe točke 1. stavak 2. i za tu svrhu odgovarajuće odredbe točke 2., za neku djelatnost korištenja vode, ako se time ne dovodi u pitanje svrha i postizanje ciljeva ove Direktive. Zemlje članice dužne su navesti razloge neprimjenjivanja točke 1. stavak 2., u planovima upravljanja riječnim slivovima.“

1.5.4 Transpozicija članka 9. Okvirne direktive o vodama u hrvatsko vodno zakonodavstvo

Hrvatska transpozicija ovog članka puno je konkretnija u odnosu na apstraktni tekst Direktive i prilagođena je sustavu cijena vodnih usluga i vodnih naknada koje se naplaćuju u Hrvatskoj.

Prema članku 195. stavak 7. Zakona o vodama: „Cijene vodnih usluga određuju se prema načelima punoga povrata troškova kako je utvrđeno zakonom kojim se uređuje financiranje vodnog gospodarstva, socijalne prihvatljivosti cijene vode (prema EU terminologiji: priuštivost; op.VVU) i zaštite od monopola.“

Načelo povrata od vodnih usluga propisano je člankom 3. točka 4. Zakona o financiranju vodnog gospodarstva i glasi: „Voda ima svoju ekonomsku vrijednost koju čine izdaci potrebni radi osiguranja njezine dostupnosti i zaštite te radi izgradnje, upravljanja i održavanja vodnih sustava, i tu vrijednost cijena vode mora izraziti. Povrat tih izdataka osigurava se jednim dijelom plaćanjem cijena vodnih usluga na vodoopskrbnom području, aglomeraciji ili uslužnom području sukladno Zakonu o vodama te plaćanjem naknade za razvoj (...), a drugim dijelom plaćanjem naknade za korištenje voda i naknade za zaštitu voda na području Republike Hrvatske (načelo punoga povrata troškova);“

Iako pravila EU fondova ne traže da načelo povrata troškova od vodnih usluga pokriva i trošak razvoja, naša nacionalna definicija dopušta da trošak razvoja može biti u cijeni vode („...radi izgradnje...“). Ovo je iz razloga što u Hrvatskoj postoji etabliran sustav vodnih naknada koje se plaćaju uz cijenu vode, a služe isključivo razvoju.

U svrhu konkretizacije načela punog povrata troškova Zakon o vodama je odredio pravilo: Cijena vodne usluge ne može biti niža od one određene primjenom mjerila za izračun najniže osnovne cijene vodnih usluga i vrste troškova koje cijena vodnih usluga pokriva što se utvrđuje uredbom Vlade RH na prijedlog Vijeća za vodne usluge. (čl. 206. st.2.)

1.6 Djelokrug i ovlasti Vijeća te vrsta regulacije

1.6.1 Djelokrug i ovlasti Vijeća

Djelokrug i ovlast Vijeća su uz Zakonom o vodama (Narodne novine br. 153/09, 63/11, 130/11, 56/13 i 14/14) uređene i Zakonom o financiranju vodnog gospodarstva (Narodne novine br. 153/09, 90/11, 56/13 i 120/16).

Uredbom članka 219. Zakona o vodama uređen je djelokrug Vijeća kako slijedi:

„Vijeće:

1. predlaže Vladi Republike Hrvatske propis iz članka 206. stavka 7. ovoga Zakona, (Uredba o o najnižoj osnovnoj cijeni vodnih usluga i vrsti troškova koje cijena vodnih usluga pokriva; op. VVU)
2. nadzire zakonitost odluke o cijeni vodnih usluga,
3. nadzire zakonitost odluke o naknadi za razvoj iz zakona kojim se uređuje financiranje vodnoga gospodarstva,
4. nadzire zakonitost određivanja cijene vode iz članka 208. ovoga Zakona (cijena za trgovinu vodom između različitih isporučitelja i između posjednika vodozahvata i isporučitelja; op. VVU)
5. obavlja i druge poslove određene ovim Zakonom i zakonom kojim se uređuje financiranje vodnoga gospodarstva.“

Odredbom članka 219. a. Zakona o vodama propisane su ovlasti Vijeća u postupku nadzora, kako slijedi:

„U postupku nadzora odluka iz članka 219. stavka 1. točaka 2., 3. i 4. ovoga Zakona, Vijeće je ovlašteno:

- narediti isporučitelju vodne usluge donošenje odluke iz članka 207. stavka 6. ovoga Zakona, rješenjem u upravnom postupku, (odluka o cijeni vodnih usluga; op. aut)
- obustaviti od izvršenja nezakonitu odluku iz članka 219. stavka 1. točke 2. ovoga Zakona (odluku o cijeni vodnih usluga; op.VVU.), rješenjem u upravnom postupku, odnosno predložiti Ministarstvu obustavu od primjene odluke iz članka 219. stavka 1. točke 3. ovoga Zakona (odluku o naknadi za razvoj; op.VVU.),
- obustaviti od izvršenja bilo koji nezakoniti akt na temelju kojeg se naplaćuje cijena vodnih usluga, rješenjem u upravnom postupku, odnosno predložiti Ministarstvu obustavu od primjene akta temeljem kojeg se naplaćuje naknada za razvoj (odnosi se na akte koji po svojoj formi nisu ni odluka o cijeni vodne usluge ni naknada za razvoj; op.VVU)
- nadomjestiti uskraćenu ili nezakonitu suglasnost iz članka 207. stavka 1. ovoga Zakona (suglasnost gradonačelnika odnosno općinskog načelnika; op.VVU), na zahtjev isporučitelja vodne usluge.

Ne postupi li osoba iz stavka 1. podstavka 1. ovoga članka sukladno rješenju iz te odredbe, Vijeće je ovlašteno primijeniti na odgovarajući način odredbu članka 239. ovoga Zakona. (prisilno izvršenje nenovčanih obveza novčanom kaznom; op.VVU.)

Protiv rješenja Vijeća iz stavka 1. podstavaka 1. do 3. ovoga članka nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor.

Ne postupi li isporučitelj vodne usluge po odredbi članka 207. stavka 6. ovoga Zakona, odnosno po naredbi iz stavka 1. podstavka 1. ovoga članka Vijeće može donijeti privremenu odluku o cijeni vodne usluge. Za vrijeme važenja ove odluke isporučitelju vodne usluge prestaje pravo zahtijevati ispunjenje obveza na naplatu vodne usluge od korisnika vodne usluge ili jedinice lokalne samouprave, osim u visini cijene vodne usluge utvrđene privremenom odlukom o cijeni vodne usluge.

U postupku nadzora iz članka 219. stavka 1. točke 4. ovoga Zakona Vijeće je ovlašteno donijeti privremenu mjeru i odrediti cijenu vode do pravomoćne odluke suda.“

Prema Zakonu o izmjenama i dopunama Zakona o financiranju vodnog gospodarstva (Narodne novine br. 56/13) Vijeću su povjerene još dvije regulatorne ovlasti:

- proširiti obvezu plaćanja naknade za razvoj na području pružanja vodne usluge i
- ujednačiti naknadu za razvoj na području pružanja vodne usluge.

Naime, odredbom članka 58.a Zakona o financiranju vodnog gospodarstva uređeno je:

„Ako je naknada za razvoj uvedena na području jedinica lokalne samouprave na kojem se koristi više od ½ vodnih usluga u odnosu na vodoopskrbno područje, područje aglomeracije, odnosno uslužno područje, na zahtjev isporučitelja vodnih usluga, Vijeće za vodne usluge može donijeti odluku kojom se proširuje obveza plaćanja naknade za razvoj na vodoopskrbnom području, području aglomeracije, odnosno uslužnom području.

Ako je visina naknade za razvoj neujednačena na vodoopskrbnom području, području aglomeracije, odnosno uslužnom području na zahtjev isporučitelja vodnih usluga, Vijeće za vodne usluge može donijeti odluku kojom se ujednačava visina naknade za razvoj na vodoopskrbnom području, području aglomeracije, odnosno uslužnom području.

Odluke iz stavaka 1. i 2. ovoga članka objavljuju se u službenim glasilima jedinice lokalne samouprave, odnosno jedinice područne (regionalne) samouprave.

Za vrijeme važenja odluke iz stavaka 1. i 2. ovoga članka predstavničko tijelo iz članka 52. stavka 1., odnosno stavka 3. ovoga Zakona ne može o istom predmetu donijeti odluku iz članka 52. stavka 1., odnosno stavka 3. ovoga Zakona.“

1.6.2 Načelo ograničene i supsidijarne regulacije

U dijelu europskih zemalja koje imaju neovisne regulatore isti u pravilu uređuju ukupnu djelatnost vodnih usluga tj. uvjete za obavljanje djelatnosti, licenciranje isporučitelja, vrednovanje učinkovitosti poslovanja isporučitelja (*benchmarking*) i odobravanje tarifa.

U hrvatskom pravnom sustavu je prihvaćeno načelo ograničene i supsidijarne regulacije od strane neovisnog regulatora. Ograničene – jer je usmjereno prema *ex post* nadzoru određivanja tarifa j. visina cijene vodne usluge i naknade za razvoj, kako je i utvrđeno strateškom odrednicom A8 Strategije upravljanja vodama, a supsidijarne – jer se ovlasti Vijeća primjenjuju tek kad isporučitelji vodnih usluga i jedinice lokalne samouprave ne ispune svoje zakonske obveze i ne donesu odluke o cijeni vodnih usluga odnosno odluke o naknadi za razvoj sukladne Zakonu i provedbenim propisima, a prvenstveno sukladno načelu punog povrata troškova od vodnih usluga.

U Republici Hrvatskoj primarna regulacija cijena vodnih usluga ostaje na razini lokalne zajednice (primarna autoregulacija) u granicama zakona i provedbenih propisa.

Prema Zakonu o vodama: „Visinu cijene vodnih usluga odlukom određuje isporučitelj vodne usluge, uz suglasnost jedinice lokalne samouprave.“ (čl. 206.st.1.). „Suglasnost na odluku o cijeni vodnih usluga daju gradonačelnici, odnosno općinski načelnici iz jedinica lokalne samouprave na vodoopskrbnom području, odnosno području aglomeracije. Suglasnost ne smije biti uvjetovana.“ (čl. 207.st.1.)

Prema članku 52. Zakona o financiranju vodnog gospodarstva:

„Predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave može odrediti da se uz cijenu javne vodoopskrbe, cijenu javne odvodnje plaća i naknada za razvoj.

Iznimno od stavka 1. ovoga članka, predstavničko tijelo jedinice područne (regionalne) samouprave može uvesti naknadu za razvoj kada su radi zaštite izvorišta u zonama sanitarne zaštite potrebna povećana ulaganja u komunalne vodne građevine.

Iznimno od stavka 1. ovoga članka, predstavničko tijelo jedinice područne (regionalne) samouprave može, sukladno provedbenom propisu Zakona o vodama kojim se uspostavljaju uslužna područja, uvesti naknadu za razvoj na uslužnom području kada je to potrebno radi ravnomjerne izgradnje komunalnih vodnih građevina.“

Odluka donesena na lokalnoj razini je izvršna ako se objavi: „ Isporučitelji vodnih usluga dužni su objaviti odluku iz stavka 1. ovoga članka na internetu i na drugi prikladan način te ju učiniti javno dostupnom za sve vrijeme njezinog važenja.“ (čl. 206.st.6. Zakona o vodama)

Tek ako se na lokalnoj razini (grad/općina odnosno županija) ne donese zakonita cijena vodnih usluga odnosno naknade za razvoj Vijeće za vodne usluge ima primijeniti svoje ovlasti.

1.7 Predlaganje provedbenih propisa i sudjelovanje u zakonodavnom postupku

Prethodni saziv Vijeća izvršio je zakonsku obvezu Vijeća i predložilo Vladi Republike Hrvatske donošenje provedbenih propisa u prethodnom izvještajnom razdoblju:

- Uredbu o najnižoj osnovnoj cijeni vodnih usluga i vrsti troškova koje cijena vodnih usluga pokriva (Narodne novine broj: 112/10).
- Uredbu o mjerilima ekonomičnog poslovanja isporučitelja vodnih usluga (Narodne novine, broj 112/10)
- Uredbu o najvišem iznosu naknade za priključenje građevina i drugih nekretnina na komunalne vodne građevine(Narodne novine, broj 112/10).

Vijeće ima nadležnosti u provedbi Uredbe o najnižoj osnovnoj cijeni vodnih usluga i vrsti troškova koje cijena vodnih usluga pokriva.

Vijeće nije imalo nadležnosti u provedbi Uredbe o mjerilima ekonomičnog poslovanja isporučitelja vodnih usluga već ministarstvo nadležno za vodno gospodarstvo. Od Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o vodama (Narodne novine, broj 56/13) Vijeće više nema ovlast predložiti Vladi Republike Hrvatske ovaj propis.

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o financiranju vodnoga gospodarstva (Narodne novine br. 153/13) brisane su odredbe kojima je propisana naknada za priključenje.

Članovi Vijeća su sudjelovali u radu povjerenstva zaduženog za izradu Uredbe o uspostavi uslužnih područja kao i u radu povjerenstva zaduženog za izradu nacrtu Zakona o vodnim uslugama.

1.8 Struktura cijene vode u Hrvatskoj

Struktura cijene vode u Republici Hrvatskoj određena je sukladno odredbama Zakona o vodama, Uredbe o najnižoj osnovnoj cijeni vodnih usluga i vrsti troškova koje cijena vodnih usluga pokriva Zakona o financiranju vodnoga gospodarstva i Zakona o porezu na dodanu vrijednost. Stopa poreza na dodanu vrijednost na vodne usluge povećana je sa 10% na 13% 1. siječnja 2014.¹

Uredba o najnižoj osnovnoj cijeni vodnih usluga i vrsti troškova koje cijena vodnih usluga pokriva (Narodne novine broj: 112/10) glavni je pravni instrument ostvarivanja načela povrata troškova od vodnih usluga i to troškova upravljanja i pogona vodnih građevina.

Uredba, pored ostalog, propisuje i sastavnice računa za vodne usluge iz kojih je potom transparentna struktura cijene vodne usluge i vodnih naknada koje se naplaćuju uz cijenu vodne usluge.

Tablica 1.1. Struktura cijene vodne usluge, vodnih naknada i poreza na dodanu vrijednost

SASTAVNICE	PRAVNA NARAV	PRIHOD	NAMJENE
Cijena vodne usluge (javne vodoopskrbe, javne odvodnje bez pročišćavanja i s pročišćavanjem otpadnih voda) • Fiksna • Varijabilna • Varijabilna za socijalno ugrožene građane	Cijena za pruženu uslugu	Isporučitelja usluge	Upravljanje i pogon komunalnim vodnim građevinama
PDV na cijenu vodnih usluga	Porez	Državnog proračuna	Opća proračunska potrošnja
NAKNADA ZA RAZVOJ	Neporezno javno davanje	Javnog isporučitelja vodne usluge	Gradnja komunalnih vodnih građevina
NAKNADA ZA KORIŠTENJE VODA	Neporezno javno davanje	Hrvatskih voda	Gradnja komunalnih vodnih građevina (i druge posebne namjene na državnoj razini)
NAKNADA ZA ZAŠTITU VODA	Neporezno javno davanje	Hrvatskih voda	Gradnja komunalnih vodnih građevina (i druge posebne namjene na

¹ Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dodanu vrijednost (Narodne novine br. 148/13)

1.9 Metodologija rada

1.9.1 Preventivno-instruktivni pristup

Područje određivanja cijena vodnih usluga i naknade za razvoj bilo je do 2010. godine podregulirano područje, bez konkretnih pravila o načinu formiranja cijene vodne usluge i naknade za razvoj. Osobito nisu postojala jasna pravila koje troškove mora pokriti cijena vodne usluge, a koje naknada za razvoj.

Obzirom na navedeno, te na činjenicu da su isporučitelji vodnih usluga i jedinice lokalne samouprave imali dugogodišnju podreguliranu samostalnost u određivanju cijene vodnih usluga i naknade za razvoj (ranije: iznos za financiranje gradnje pa iznos za financiranje gradnje i održavanja iz Zakona o komunalnom gospodarstvu), Vijeće je u svom radu odlučilo dati prednost **preventivno-instruktivnom pristupu** u odnosu na **restriktivno-sankcionirajući**.

Donošenju odluka o obustavi dijela odluka o cijeni vodnih usluga i naknade za razvoj pribjeglo se u slučajevima kad višekratno pozivanje na usklađenje s propisima nije dalo rezultata.

U tom cilju izrađena je web – stranica: www.mps.hr/default.aspx?id=8484

Izrađeni su i na web-u objavljeni nacrti odluke o cijeni vodnih usluga i odluke o naknadi za razvoj, uz potrebna objašnjenja za popunjavanje.

Izrađeni su i na web-u objavljeni obrasci prijave troškova upravljanja i pogona komunalnim vodnim građevinama koje isporučitelji dostavljaju Vijeću uz odluke o cijeni vodnih usluga.

Na navedenoj stranici također su dostupni odgovori i mišljenja na traženje isporučitelja vodnih usluga, jedinica lokalne samouprave, inspekcija, korisnika vodnih usluga, potrošačkih udruga i drugih zainteresiranih subjekata.

Nakon stupanja na snagu Uredbe o najnižoj osnovnoj cijeni vodnih usluga i vrsti troškova koje cijena vodnih usluga pokriva održana su savjetovanja s isporučiteljima vodnih usluga, a posebno su obrađivana pojedina pitanja i odgovori sa skupova Grupacije vodovoda i kanalizacija Hrvatske u okviru Hrvatske gospodarske komore.

1.9.2 Sustav samostalne prijave

Isporučitelji vodnih usluga dužni su dostaviti odluku o cijeni vodnih usluga Vijeću za vodne usluge u roku od pet dana po ishođenju suglasnosti gradonačelnika odnosno općinskog načelnika (članak 207. stavak 5. Zakona o vodama). Takva obveza nije propisana Zakonom o financiranju vodnog gospodarstva za odluke o naknadi za razvoj i ranije odluke o priključenju na komunalne vodne građevine, koje sadrže odredbe o naknadi za priključenje, no kako se radi o općim aktima s općeobvezujućom pravnom snagom koje donose predstavnička tijela gradova i općina, odnosno županija – isti se objavljuju u službenim glasilima pa je kontrola olakšana.

Uz odluku o cijeni vodnih usluga isporučitelji vodnih usluga dostavljaju Vijeću i popunjene obrasce prijave troškova upravljanja i pogona komunalnim vodnim građevinama.

Obzirom da su Uredbom o najnižoj osnovnoj cijeni vodnih usluga i vrsti troškova koje cijena vodnih usluga pokriva propisani način određivanja cijene, vrste troškova koje cijena mora pokriti i sastavnice računa za vodne usluge - potcjenjena tarifna politika (prihod od cijene ne pokriva troškove) može se voditi samo neistinitim prikazivanjem poslovnih troškova.

Glavni nedostatak sustava samostalne prijave je u tome što podaci prijavljeni od isporučitelja nisu provjerljivi. Vijeće nije raspolagalo sredstvima da u postupku nadzora provede vještačenja prikazanih troškova i njihov odnos sa cijenom. U tom pogledu Vijeće se oslonilo na temeljne financijske izvještaje i podatke o dobiti i gubitku isporučitelja vodnih usluga kao na referentan podatak.

1.10 Statistika održanih sjednica i obrađenih predmeta

Do 31.12.2016. održano je 65 sjednica, te nekoliko desetaka internih radnih sastanaka Vijeća. Vijeće je održavalo i radne sastanke s predstavnicima isporučitelja vodnih usluga te predstavnicima jedinica lokalne samouprave, na kojima je raspravljana problematika iz djelokruga Vijeća (tražena i davana pojašnjenja, upute i slično). U prvom mandatu Vijeća za vodne usluge je održano 135 sjednica Vijeća za vodne usluge, odnosno sveukupno 200 sjednica Vijeća.

U izvještajnom razdoblju je zaprimljeno 2079 ulaznih akata (odluka o cijeni vodnih usluga, odluka o obračunu i naplati naknade za razvoj, odluka o priključenju, upita i podnesaka građana i pravnih subjekata, različitih zahtjeva za tumačenjem pojedinih odredbi propisa iz nadležnosti Vijeća za vodne usluge te drugih pismena poput medijskih upita i komentara). Svaki ulazni akt vezan uz odluku o cijeni vodnih usluga podrazumijeva istovremenu dostavu i obradu većeg broja dodatnih dokumenata. Primjerice, uz odluku o cijeni vodnih usluga dostavlja se:

1. cjenik vodnih usluga koji je bio na snazi do stupanja na snagu predmetne Odluke,
2. kopija zahtjeva za davanje suglasnosti upućenog gradonačelniku odnosno načelniku koji sadržava obrazloženje za donošenje Odluke o cijeni vodnih usluga
3. suglasnost gradonačelnika ili načelnika za donošenje Odluke o cijeni vodnih usluga,
4. podatke o udjeličarima ili dioničarima s podacima o veličini udjela pojedinih udjeličara/dioničara ukoliko se usluga pruža na području više jedinica lokalne samouprave,
5. odluka predstavničkog tijela jedinice lokalne samouprave o naknadi za razvoj, ukoliko je određeno da se uz cijenu javne vodoopskrbe i cijenu javne odvodnje plaća i naknada za razvoj,
6. popunjeni obrazac izračuna najniže osnovne cijene vodnih usluga A i
7. popunjeni obrazac izračuna najniže osnovne cijene vodnih usluga B.

Uzevši u obzir navedeno, kao i činjenicu da je značajan broj isporučitelja vodnih usluga odnosno jedinica lokalne samouprave u izvještajnom razdoblju imala određene izmjene i/ili dopune odluka o cijeni vodnih usluga, odnosno odluka o naknadi za razvoj i odluka o

priključenju, što podrazumijeva i ponovnu dostavu i obradu popratne dokumentacije, ukupan broj obrađenih dokumenata prelazi 5000.

Broj izlaznih akata u izvještajnom razdoblju je 1567 (prijedlozi podzakonskih propisa, dopisi, rješenja, mišljenja, očitovanja, pozivi i drugo).

1.11 Međunarodna suradnja

Vijeće za vodne usluge sudjeluje u radu skupština, radnih skupina te na konferencijama, radionicama i seminarima koje organiziraju organizacije za promicanje ciljeva održivog razvoja u sektoru voda. Najvažnija međunarodna suradnja Vijeća odvija se unutar Warega.

1.11.1 Suradnja u okviru WAREG-a - Europskih vodnih regulatora

Vijeće za vodne usluge je u članstvu inicijative WAREG – Europski vodni regulatori, pokrenute u travnju 2014., koja okuplja 22 vodna regulatora iz Europe (Italija, UK-Sjeverna Irska, Irska, Hrvatska, Danska, Bugarska, Estonija, Belgija-Flandrija, Gruzija, Mađarska, Španjolska, Francuska, Grčka, Moldova, Litva, Latvija, Malta, Rumunjska, Portugal, Portugal-Azorski otoci, UK-Škotska i Albanija) iz 20 država Europe i 4 promatrača (UK-Engleska i Wales, Švedska, Crna Gora i Kosovo). Wareg je do sada održao svojih 10 skupština. Vijeće za vodne usluge je bilo promatrač od 4. skupštine u Edinburghu u svibnju 2015. a pristupilo je u članstvo na 8. skupštini u Horti u lipnju 2016.

WAREG djeluje unutar općeg okvira Europske zajednice za djelovanje u području vodne politike čiji je cilj racionalizacija sektora i harmonizacija praksi i načela, te postizanje održivosti vodnih usluga prema načelu povrata troškova od vodnih usluga.

WAREG je deklarirao svoje opće ciljeve kao: razmjenu općih praktičnih znanja, informacija, zajedničkih analiza i usporedbi postojećih regulatornih modela u vodnom sektoru i izvedbi isporučitelja vodnih usluga, organiziranja specijalističkih obuka, tehničke pomoći, razmjene know-how-a i iskustava te promociju najbolje prakse i stabilne regulacije vodnog sektora u Europskim okvirima, u javnoj vodoopskrbi i odvodnji i pročišćavanju otpadnih voda.

U ovom trenutku fokus rada WAREG-a je na identifikaciji različitih praksi u pogledu priuštivosti vodnih usluga građanstvu te u identifikaciji glavnih pokazatelja za vrednovanje učinkovitosti poslovanja isporučitelja vodnih usluga (*benchmarking*).

Nadležnosti i prakse

WAREG djeluje unutar članstva s različitim regulatornim praksama i tržišnim uvjetima. Unutar članica identificirane su različite nadležnosti vodnih regulatora, od onih s najmanjim obuhvatom nadležnosti do sveobuhvatnih:

- pravna regulacija strukture cijene vodnih usluga i metodologije njenog određivanja (Italija, Irska, Malta)
- predlaganje pravne regulative (vladi ili parlamentu) o strukturi cijene vodnih usluga (Hrvatska, Bugarska, Latvija)
- nadzor nad prijedlogom cijena i preporuka Vladi za odobrenje cijene vodnih usluga - (Mađarska)
- određivanje maksimalne cijene po javnom isporučitelju, unutar tok okvira isporučitelj uz suglasnost lokalne samouprave (Danska)

- odobravanje cijene vodnih usluga – primarna regulacija po regulatoru (Italija, Malta, Estonija, Bugarska, Grčka² i Litva³)
- primarna regulacija cijene usluga po lokalnoj samoupravi (Španjolska i Grčka⁴)
- primarna regulacija cijene usluga po isporučiteljima vodne usluge (Portugal, Portugal-Azori)
- supsidijarna regulacija po regulatoru; primarna regulacija cijene usluga po isporučitelju vodne usluge uz suglasnost lokalne samouprave s pravom suspenzije ili donošenja privremene (zamjenske) tarife u postupku nadzora (Hrvatska)
- licenciranje isporučitelja vodnih usluga (Bugarska, Albanija i Litva)
- odobravanje poslovnih planova (Bugarska i Albanija)
- vrednovanje učinkovitosti poslovanja isporučitelja vodnih usluga – *benchmarking* (Albanija, Bugarska, Belgija-Flandrija, Estonija, Litva, Portugal i Portugal - Azori)
- nadzor nad kvalitetom usluga (Italija, Malta, Portugal i Portugal-Azori)

Višesektorski regulatori

Vodne usluge se reguliraju unutar regulatora za druga područja ekonomske regulacije:

- energiju (Bugarska⁵, Italija⁶, Irska, Malta, Moldavija i Gruzija⁷)
- energiju i komunalne službe (Mađarska, Litva, UK- Sjeverna Irska)
- komunalne službe (Rumunjska, Latvija)
- otpad (Portugal i Portugal – Azorski otoci)
- zaštitu tržišnog natjecanja (Estonija)
- zaštitu potrošača i tržišnog natjecanja (Danska)

Monosektorski regulatori

U Europi samo tri člana WAREG-a su monosektorski regulatori tj. regulatore samo za vodne usluge vodoopskrbe i odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda (Hrvatska, UK- Škotska i Albanija) te 2 zemlje promatrači (UK- Engleska i Wales i Kosovo).

Neovisni regulatori

Sedamnaest (17) je neovisnih regulatora među članovima Warega (Italija, UK-Sjeverna Irska, Irska, Hrvatska, Danska, Bugarska, Estonija, Gruzija, Mađarska, Moldavija, Litva, Latvija, Malta, Portugal, Portugal-Azorski otoci, UK-Škotska i Albanija) te dva unutar zemlja promatrača (UK- Engleska i Wales i Kosovo). Pravni standard neovisnosti podrazumijeva

² samo za isporučitelje vodnih usluga u Ateni i Solunu

³ regulator i lokalna samouprava

⁴ osim za isporučitelje vodnih usluga u Ateni i Solunu

⁵ uključuje i centralno grijanje

⁶ uključuje i centralno grijanje

⁷ ne uključuje otpadne vode, što je jedinstven slučaj

nepostojanje pravne mogućnost utjecaja ili preispitivanja odluka regulatora od strane resornih ministara ili drugih nositelja izvršne vlasti.

Ovisni regulatori unutar ministarstva ili agencija ili regulatori podređeni ministarstvu

Tri člana Warega su ministarstva (Španjolska, Francuska i Grčka) unutar kojih se dijelom regulatornih aktivnosti za vodne usluge bave unutarnje ustrojstvene jedinice a jedan član je Agencija za okoliš (Belgija-Flandrija) čija se jedna unutarnja ustrojstvena jedinica bavi dijelom regulatornih aktivnosti u sektoru vodnih usluga. U Španjolskoj se traži politička podrška za osnivanje neovisnog regulatora.

U Rumunjskoj je regulator samostalno tijelo ali nije neovisno tj. podređeno je resornom ministarstvu.

Godišnji proračuni i broj zaposlenih u regulatorima vodnih usluga

Proračun (ukupni)	Broj zaposlenih*	
Italija (AAEGSI)	160 (N)**	N
Albanija (ERRU) mil EUR	(21)	0,3
UK Sjeverna Irska (NIAUR) mil EUR	(10)	1,76
Irska (CER)	90 (15)	N
Danska (KFST) mil EUR	13)	1,6
Bugarska (KEVR) mil EUR	12 (18)	2,0
Estonija (Konkurentsiamet) mil EUR	46 (4)	1,9
Belgija – Flandrija (VMM) mil EUR	(3)	0,08
Litva (VKEKK) mil EUR	92 (7)	2,8
Latvia (SPRK) mil EUR	123 (10)	5,0
Malta (REWS) mil EUR	35 (N)	2,6
Rumunjska (ANRSC) mil EUR	96 (N)	1,22
Portugal (ERSAR) EUR	66 (N)	8 mil

Hrvatska (VVU) mil EUR	(0) ***	0,145

** izvan zgrade je ukupni broj zaposlenih u multisektorskom regulatoru; u zgradama je broj zaposlenih u regulatoru na poslovima regulacije vodnih usluga*

*** N je oznaka za nedostupne podatke*

****Samo je regulator u Hrvatskoj još uvijek ad-hoc tijelo bez zaposlenih.*

Za ostale regulatore članice WAREG-a ne postoje dostupni podaci.

1.11.2 Ostala međunarodna suradnja

Vijeće je do 2015. redovno sudjelovalo u radu Podunavskog vodnog programa (Danube Water Program) koji organiziraju Međunarodno udruženje vodoopskrbnih trgovačkih društava u riječnom slivu Dunava (IAWD) u suradnji tj. Međunarodnom bankom za obnovu i razvitak (IBRD) i to Podunavskih vodnih konferencija i radionica na temu vodne politike i *benchmarkinga*.

Vijeće je sudjelovalo u radu Radionice o vodnoj regulaciji Regionalne udruge energetske regulatora (ERRA) u studenom 2015. u Sofiji.

2 NADZOR ODLUKA O CIJENI VODNIH USLUGA

2.1 Zakonski okvir

2.1.1 Određivanje cijena vodnih usluga – autoregulacija unutar zakonskog okvira

Člankom 197. stavak 5. Zakona o vodama uređeno je: „Cijene vodnih usluga određuju se prema načelima **punoga povrata troškova** kako je utvrđeno zakonom kojim se uređuje financiranje vodnoga gospodarstva, **socijalne prihvatljivosti** cijene vode i **zaštite od monopola**.

Sukladno odredbama članka 206. stavka 1. Zakona o vodama, visinu cijene vodnih usluga odlukom određuje isporučitelj vodne usluge, uz suglasnost jedinice lokalne samouprave. Suglasnost prema članku 207. stavku 1. Zakona o vodama, daju gradonačelnici, odnosno općinski načelnici iz jedinica lokalne samouprave na vodoopskrbnom području, odnosno području aglomeracije. Ta suglasnost ne smije biti uvjetovana.

U roku od 30 dana od podnošenja odluke jedinici lokalne samouprave na suglasnost ona je dužna izdati suglasnost, obrazloženo odbiti izdavanje ili zatražiti izmjene i dopune. Ne postupi li jedinica lokalne samouprave na opisani način, istekom roka smatra se da je suglasnost dana.

Ako suglasnost treba izdati više jedinica lokalne samouprave na vodoopskrbnom području ili području aglomeracije smatra se da je ista izdana kada je izdaju jedinice lokalne samouprave koje su većinski udjeličar, dioničar, odnosno osnivač javnoga isporučitelja vodne usluge.

Isporučitelji vodnih usluga dužni su dostaviti odluku o cijeni vodnih usluga Vijeću za vodne usluge u roku od 5 dana po ishodu suglasnosti.

Isporučitelji vodnih usluga dužni su objaviti odluku o cijeni vodnih usluga na mrežnim stranicama i na drugi prikladan način te ju učiniti javno dostupnom za sve vrijeme njezinog važenja.

2.1.2 Osnovna cijena i cijena za socijalno ugrožene građane

Prema članku 206. stavci 3 i 4. Zakona o vodama:

„Tarifa vodnih usluga javne vodoopskrbe najmanje mora sadržavati:

- **osnovnu cijenu vodne usluge i**
- **cijenu koju plaćaju socijalno ugroženi građani za količinu isporučene vode nužne za osnovne potrebe kućanstva.**

Cijena koju plaćaju socijalno ugroženi građani za količinu isporučene vode nužne za osnovne potrebe kućanstva ne može se utvrditi u visini većoj od 60% od osnovne cijene vodne usluge.“

Količina isporučene vode nužne za osnovne potrebe kućanstva nije propisana zakonom.

Preporuka Vijeća za vodne usluge je da se pri propisivanju količine vode nužne za osnovne potrebe kućanstva, što mora biti sastavni dio odluke o cijeni vodne usluge, primjeni standard Svjetske zdravstvene organizacije (WHO) prema kojem se ova količina iskazuje u litrama/dnevno/per capita te da ta količina ne bude manja od 70 l/dnevno po članu kućanstva. Od 18. svibnja 2013. na snazi je dopunjena je odredba stavka 7. članka 206. Zakona o vodama na način da se: Uredbom (o mjerilima za izračun najniže osnovne cijene vodnih usluga i vrsti troškova koje cijena vodnih usluga pokriva; op. VVU) propisuje i najniža količina isporučene vode nužna za osnovne potrebe kućanstva.

2.1.3 Troškovi koje cijena vodnih usluga mora pokriti

Prema članku 205. stavku 1. Zakona o vodama: „Sredstva za obavljanje djelatnosti javne vodoopskrbe i javne odvodnje osiguravaju se iz cijene vodne usluge.“, što uključuje i trošak poslovanja isporučitelja vodnih usluga (op. VVU).

U odredbama članka 4. Uredbe o najnižoj osnovnoj cijeni vodnih usluga i vrsti troškova koje cijena vodnih usluga pokriva utvrđeno je da „Cijena vodnih usluga mora osigurati povrat troškova zahvaćanja vode, pogona i održavanja komunalnih vodnih građevina te isporuku vodnih usluga i to:

- ⇒ materijalne troškove,
- ⇒ troškove usluga,
- ⇒ troškove naknade za koncesiju kada je isporučitelj vodnih usluga koncesionar,
- ⇒ troškove za zaposlene,
- ⇒ financijske rashode (troškove),
- ⇒ troškove amortizacije dugotrajne imovine,
- ⇒ troškove vrijednosnog usklađivanja kratkotrajne imovine u visini 5% ukupnog prihoda ostvarenog obavljanjem djelatnosti vodnih usluga,
- ⇒ trošak naknade za korištenje voda iz članka 23. točke 3. Zakona o financiranju vodnoga gospodarstva (Narodne novine, broj 153/2009, 90/11 i 56/13), nakon roka određenog člankom 95. stavkom 1. Zakona o financiranju vodnoga gospodarstva i naknade iz članka 28. stavka 3., odnosno iz članka 95. stavka 3., Zakona o financiranju vodnoga gospodarstva, za koje je obveznik isporučitelj vodnih usluga.“

2.1.4 Fiksni i varijabilni dio cijene vodne usluge

Prema članku 6. Uredbe: „Najniža osnovna cijena vodnih usluga sastoji se od fiksnog i varijabilnog dijela.

2.1.4.1 Fiksni dio cijene vodnih usluga

Fiksni dio najniže osnovne cijene vodnih usluga služi pokriću troškova koji ne ovise o količini isporučenih vodnih usluga, a nastaju kao posljedica priključenja nekretnine na komunalne vodne građevine, i to troškova:

- očitavanja vodomjera,
- obrade očitanih podataka te izrade i dostave računa korisnicima vodnih usluga,

- umjeravanja i servisiranja vodomjera sukladno važećim propisima, tekućeg i investicijskog održavanja priključka nekretnine na komunalne vodne građevine vodoopskrbe i/ili odvodnje,
- redovitog održavanja funkcionalne ispravnosti komunalnih vodnih građevina za isporuku vodnih usluga,
- ispitivanja i održavanja zdravstvene ispravnosti vode za piće.

Fiksni dio najniže osnovne cijene vodnih usluga obračunava se mjesečno.

Fiksni dio osnovne cijene vodnih usluga ne može biti veći od fiksnog dijela najniže osnovne cijene vodnih usluga.

2.1.4.2 Varijabilni dio cijene vodnih usluga.

Varijabilni dio najniže osnovne cijene vodnih usluga ovisi o količini isporučenih vodnih usluga.

Visina varijabilnog dijela najniže osnovne cijene vodne usluge izračunava se prema izrazu:

$$\text{NOCv} = (T - F)/V$$

pri čemu je:

NOCv – varijabilni dio najniže osnovne cijene vodnih usluga izražen u kunama po m³,

T – iznos planiranih godišnjih troškova (fiksni i varijabilni - ukupno),

V – planirana godišnja količina usluge izražena u jedinici mjere isporučene vodne usluge (m³).

F – planirani godišnji iznos fiksnih troškova.

2.2 Određivanje cijene vodnih usluga u praksi

Cijene vodnih usluga za korisnike u stambenim prostorima na dan 31. prosinca 2016. po isporučiteljima vodnih usluga dan je u Prilogu 1., a za korisnike u poslovnim prostorima u Prilogu 2. ovog Izvješća. Podaci o cijenama vodnih usluga u ovim tablicama preuzeti su iz odluka o cijeni vodnih usluga koje su donijeli isporučitelji vodnih usluga, a koje su Vijeću dostavljene do 31. prosinca 2016. godine. Podaci o visini naknade za razvoj preuzeti su iz odluka o obračunu i naplati naknade za razvoj koju su donijela gradska i općinska vijeća, a u pojedinim slučajevima i županijske skupštine ili sami isporučitelji u sklopu dokumentacije za nadzor zakonitosti odluka o cijeni vodnih usluga.

Podaci o iznosima naknade za korištenje voda i naknade za zaštitu voda, koje su prihod Hrvatskih voda, a navedene su u tablicama mogu se razlikovati od stvarno primjenjivanih, s obzirom da Vijeće nema zakonsku ovlast nadzirati zakonitost primjene ovih naknada.

Vijeće je u provedbi nadzora nad odlukama o cijeni vodnih usluga uočilo sljedeće specifičnosti i trendove:

2.2.1 Različite tarife za različite kategorije korisnika. Međusubvencioniranje.

Većina isporučitelja određuje cijene vodnih usluga za različite kategorije obveznika u različitim visinama.

U praksi je najčešća podjela u 2 kategorije obveznika: kućanstva i gospodarstvo ili preciznije na stambene i poslovne prostore.

Dio isporučitelja uvodi posebnu tarifu za neprofitne organizacije (Republiku Hrvatsku, jedinice područne i lokalne samouprave, ustanove i udruge).

Dio isporučitelja u zasebni tarifni razred izdvaja samo neke neprofitne organizacije (škole, bolnice, ustanove predškolskog odgoja, ustanove socijalne skrbi, članske organizacije, ustanove u kulturi, botanički i zoološki vrtovi i sl.).

Treba reći da pravo Europske unije izričito ne zabranjuje tzv. među-subvencioniranje (*cross-subsidies*) gdje se jedna tarifa primjenjuje na jednu kategoriju korisnika, a druga na drugu tako da zapravo kategorija korisnika s višom tarifom subvencionira kategorije korisnika s nižom tarifom.

Naše pravo dopušta takvu mogućnost u članku 3. stavak 2. Uredbe o najnižoj osnovnoj cijeni vodnih usluga i vrsti troškova koje cijena vodnih usluga pokriva: „Ako je osnovna cijena vodne usluge određena u različitoj visini za različite kategorije obveznika, njihov ponderirani zbroj ne smije biti manji od najniže osnovne cijene vodne usluge.“

Svi isporučitelji vodnih usluga u odlukama o cijenama vodnih usluga nad kojima je u izvještajnom razdoblju dovršen postupak nadzora zakonitosti utvrdili su fiksni i varijabilni dio cijene vodne usluge.

Fiksni dio cijene vodnih usluga u jednakom iznosu za korisnike u stambenim i poslovnim prostorima u svojim odlukama je utvrdilo 77 isporučitelja vodnih usluga i 2 vlastita pogona jedinica lokalne samouprave, dok su ostali za korisnike u stambenim prostorima utvrdili niži fiksni dio cijene vodne usluge nego za korisnike u poslovnim prostorima. Varijabilni dio cijene u jednakom iznosu za korisnike u stambenim i poslovnim prostorima za sve vodne usluge koje pružaju utvrdilo je 14 isporučitelja vodnih usluga, dok su još 33 isporučitelja vodnih usluga i 1 vlastiti pogon jedinice lokalne samouprave utvrdili varijabilni dio cijene za dio (jednu od dvije ili dvije od tri) vodnih usluga koje pružaju.

Kod dijela isporučitelja koji su fiksni dio cijene vodnih usluga utvrdili prema veličini promjera vodomjera, fiksni dio kojega plaćaju korisnici u poslovnim prostorima u većini je slučajeva veći od onoga koji plaćaju kućanstva, budući da poslovni prostori uglavnom imaju veće vodomjere (u skladu s većom isporukom) od kućanstava.

Među onim isporučiteljima koji nisu utvrdili fiksni dio cijene vodnih usluga prema promjeru vodomjera, a utvrdili su različite iznose fiksnog dijela cijene za kućanstva i korisnike u poslovnim prostorima, fiksni dio za korisnike u poslovnim prostorima bio je viši od 7,4 % do 81,7%.

Varijabilni dio cijene javne vodoopskrbe (bez PDV-a i naknada) za korisnike u poslovnim prostorima bio je viši od varijabilnog dijela cijene javne vodoopskrbe za kućanstva od 7,4% do 64,3%.

Varijabilni dio cijene javne odvodnje, bez pročišćavanja (bez PDV-a i naknada) za korisnike u poslovnim prostorima bio je viši od varijabilnog dijela cijene javne vodoopskrbe za kućanstva od 6,4% do 75,3%.

Varijabilni dio cijene pročišćavanja (bez PDV-a i naknada) za korisnike u poslovnim prostorima bio je viši od varijabilnog dijela cijene javne vodoopskrbe za kućanstva od 8,9% do 70,3%.

2.2.2 Npropisana osnovica za fiksni dio cijene vodnih usluga

Osnovica za plaćanje fiksnog⁸ dijela cijene vodne usluge nije propisana u Uredbi o najnižoj osnovnoj cijeni vodnih usluga i vrsti troškova koje cijena vodnih usluga pokriva.

Posljedično tomu, isporučitelji vodnih usluga su koristili u pravilu 2 načina određivanja te osnove:

- određivanjem fiksnog dijela cijene po promjeru priključka (cijevi), što je značilo jedan obračun po priključku (vodomjeru) i

određivanjem fiksnog iznosa po posebnom dijelu nekretnine (stanu, poslovnom prostoru)

Uredba o najnižoj osnovnoj cijeni vodnih usluga i vrsti troškova koje cijena vodnih usluga pokriva taksativno propisuje troškove koje cijena vodne usluge mora pokriti te izričito određuje da fiksni dio najniže osnovne cijene vodnih usluga služi pokriću troškova koji ne ovise o količini isporučenih vodnih usluga, a nastaju kao posljedica priključenja nekretnine na komunalne vodne građevine.

Uvažavajući navedeno, Vijeće je zauzelo stav da su oba obračuna zakonita. Ujedno je u postupcima nadzora uočilo da je obračun po priključku (vodomjeru) znatno cjenovno nepovoljniji za industrijske korisnike i samo produbljuje već uspostavljeni cjenovni nerazmjer stanovništvo – industrija.

Isporučitelji vodne usluge u Republici Hrvatskoj primjenjuju, u najvećem broju slučajeva, model skupnog izračuna fiksnih troškova te obračuna u jednakom iznosu po kategorijama obveznika.

2.2.3 Razlike između najvišeg i najnižeg fiksnog i varijabilnog dijela cijene vodnih usluga

Isporučitelji su izvršili samostalnu procjenu vlastitih troškova i prema odredbama Uredbe iste razvrstali na fiksne i ostale troškove tj. one koji se pokrivaju iz fiksnog dijela cijene vodnih usluga i varijabilnog dijela cijene vodnih usluga, te u različitim rasponima odredili fiksni dio cijene.

Niže cijene su prikazane u iznosu bez PDV. Od 1. siječnja 2014. PDV na cijenu vodnih usluga je 13%.

a) Fiksni dio (kn/mj)

Kućanstva – najviše tarife

Javna vodoopskrba (gdje tarifa ne ovisi o promjeru priključka) – 49,18 kn/mj. (Visočica d.o.o. Donji Lapac)

⁸ Od značaja za rad Vijeća za vodne usluge je presuda Suda Europske unije (Sud EU) od 7. prosinca 2016. u predmetu C-686/15 (Vodoopskrba i odvodnja): „Zahtjev za prethodnu odluku - Okoliš - Direktiva 2000/60/EZ - Okvir za djelovanje Europske unije u području vodne politike - Povrat troškova vodnih usluga - Izračun iznosa koji plaća potrošač - Varijabilni dio prema stvarnoj potrošnji i fiksni dio koji ne ovisi o toj potrošnji" vidjeti str. 95.

Javna vodoopskrba (gdje tarifa ovisi o promjeru priključka) – 36,00 kn/mj. po vodovodnom priključku Ø 80 mm (Vodovod i kanalizacija d.o.o.Split; Vodovod i odvodnja d.o.o. Šibenik d.o.o. i Komunalno d.o.o.Vrgorac)

Javna odvodnja (gdje tarifa ne ovisi o promjeru priključka) – 34,64 kn/mj. (Loparko d.o.o. Lopar)

Javna odvodnja (gdje tarifa ovisi o promjeru priključka) – 10 kn/mj. po kanalizacijskom priključku Ø 110 mm (Humvio d.o.o. Hum na Sutli)

Pročišćavanje otpadnih voda – 16,00 kn/mj. (Usluga d.o.o. Gospić)

Kućanstva – najniže tarife

Javna vodoopskrba (gdje tarifa ne ovisi o promjeru priključka) – 3,85 kn/mj. (Komgrad Gradec d.o.o. Gradec)

Javna vodoopskrba (gdje tarifa ovisi o promjeru priključka) – 4,62 kn/mj. po vodovodnom priključku Ø13 mm i 20 mm (Vodovod Brač d.o.o. Supetar)

Javna odvodnja (gdje tarifa ne ovisi o promjeru priključka) - 0,50 kn/mj. (Vodovod i odvodnja d.o.o. Benkovac za Grad Benkovac)

Javna odvodnja (gdje tarifa ovisi o promjeru priključka) - 4,73 po vodovodnom⁹ priključku Ø13 mm (Konavosko komunalno društvo d.o.o., Čilipi)

Pročišćavanje otpadnih voda - 0,50 kn/mj. (Vodovod i odvodnja d.o.o. Benkovac za Grad Benkovac)

Dio isporučitelja vodnih usluga primjenjuje tarifu vodnih usluga koja važi za kućanstva i na poslovne korisnike u djelatnostima obrazovanja, socijalne skrbi, kulture, primarne zdravstvene zaštite te kliničke bolnice (npr. Vodovod i kanalizacija d.o.o. Split).

Poslovni korisnici – najviše tarife

Javna vodoopskrba (gdje tarifa ne ovisi o promjeru priključka) – 75 kn/mj. (Čabranka d.o.o. Čabar)

Javna vodoopskrba (tarifa ovisi o promjeru priključka) –2.275,00 kn/mj po vodovodnom priključku Ø 200 mm (Vodovod i kanalizacija d.o.o.Split i Komunalno d.o.o.Vrgorac)

Javna odvodnja (gdje tarifa ne ovisi o promjeru priključka) – 65 kn/mj. (KTD Hober d.o.o. Korčula)

Javna odvodnja (gdje tarifa ovisi o promjeru priključka) - 500,00 kn/mj.po kanalizacijskom priključku Ø veći od 200 mm = Humvio d.o.o. Hum na Sutli

Pročišćavanje otpadnih voda – 205 kn/mj. (TDR d.o.o. Rovinj za Općinu Kanfanar)

Poslovni korisnici – najniže tarife

Javna vodoopskrba (gdje tarifa ne ovisi o promjeru priključka) – 4,85 kn/mj. (Komrad Gradec d.o.o. Gradec)

⁹ Tarifa je u ovom slučaju određena prema vodovodnom a ne kanalizacijskom priključku

Javna vodoopskrba (gdje tarifa ovisi o promjeru priključka) – 11,83 kn/mj. po vodovodnom priključku Ø 32 mm (Vodovod Brač d.o.o. Supetar)

Javna odvodnja (gdje tarifa ne ovisi o promjeru priključka) – 0,50 kn/mj. (Vodovod i odvodnja d.o.o. Benkovac za Grad Benkovac)

Javna odvodnja (gdje tarifa ovisi o promjeru priključka) - 16,77 kn/mj. (po vodovodnom priključku Ø 150 (Konavosko komunalno društvo d.o.o., Čilipi)

Pročišćavanje otpadnih voda - 0,50 kn/mj. (Vodovod i odvodnja d.o.o. Benkovac za Grad Benkovac).

b) Varijabilni dio (kn/m³)

Kućanstva – najviše tarife

Javna vodoopskrba – 11,30 kn/m³ (Vode Garešnica d.o.o. Garešnica)

Javna odvodnja – 5,24 kn/m³ (Loparko d.o.o. Lopar)

Pročišćavanje otpadnih voda – 6,90 kn/m³ (IVS d.o.o. odvodnja za Općinu Raša)

Kućanstva – najniže tarife

Javna vodoopskrba – 1,94 kn/m³ (Ivkom d.o.o. Ivanec za Grad Ivanec i Općinu Maruševac)

Javna odvodnja – 0,30 kn/m³ (Ivkom d.o.o. Ivanec za Grad Ivanec i Općinu Maruševac)

Pročišćavanje otpadnih voda – 0,14 kn/m³ (Vodovod i kanalizacija d.o.o. Split za gradove Split, Solin, Kaštela i Trogir te općine Klis, Dugopolje, Seget, Podstrana i Šolta)

Poslovni korisnici- najviše tarife

Javna vodoopskrba – 18,10 kn/m³ (Vode Garešnica d.o.o. Garešnica)

Javna odvodnja - 8,27 kn/m³ (Vode Garešnica d.o.o. Garešnica)

Pročišćavanje otpadnih voda – 18,90 kn/m³ (TDR d.o.o. Rovinj za Općinu Kanfanar)

Poslovni korisnici- najniže tarife

Javna vodoopskrba – 1,39 kn/m³ (Vodovod Brač d.o.o. Supetar) za poljoprivredne korisnike i 3,11 kn/m³ (Ivkom d.o.o. Ivanec za Grad Ivanec, vodoopkrbno područje Ivančica) za sve poslovne korisnike

Javna odvodnja – 0,25 kn/m³ (VIOP Pregrada za dio Grada Pregrade koje se opskrbljuje s crpilišta Pregrada)

Pročišćavanje otpadnih voda – 0,39 kn/m³ (Vodovod i odvodnja Cetinske Krajine d.o.o. Sinj za Gradove Sinj i Trilj)

Manje su cjenovne razlike između najvišeg i najnižeg varijabilnog dijela cijene vodnih usluga. No one postoje i odraz su različitih troškova. Najveći dio tih različitosti potječe iz:

- različitog stupnja izgrađenosti vodne infrastrukture i to za (a) javnu vodoopskrbu kao što su: akumulacije, vodozahvati (zdenci, kaptaže i druge zahvatne građevine na vodnim

¹⁰ Tarifa je u ovom slučaju određena prema vodovodnom a ne kanalizacijskom priključku

tijelima), uređaji za kondicioniranje vode, vodospreme, crpne stanice, glavni dovodni cjevovodi i vodoopskrbna mreža i (b) za javnu odvodnju sa ili bez pročišćavanja otpadnih voda kao što su: kanali za prikupljanje i odvodnju otpadnih voda, mješoviti kanali za odvodnju otpadnih i oborinskih voda, kolektori, crpne stanice, uređaji za pročišćavanje otpadnih voda, uređaji za obradu mulja nastalog u postupku pročišćavanja otpadnih voda, lagune, ispusti u prijemnik i druge građevine pripadajuće ovim građevinama, uključujući sekundarnu mrežu

- različite razvedenosti izgrađene infrastrukture u odnosu na zemljopisne značajke područja pružanja usluge (tlačni cjevovodi, gravitacijski cjevovodi)
- broja korisnika,
- broja zaposlenika i troškova povezanih s njima
- troškova kemikalija potrebnih za dezinfekciju vode odnosno za pogon uređaja za kondicioniranje vode za piće i uređaja za pročišćavanje otpadnih voda
- troškove energije
- troškove nabave vode od drugih isporučitelja i
- drugih materijalnih troškova.

Ukazujemo da postoji i dio troškova čiji je nastup bio i jeste izvan kontrole isporučitelja vodne usluge. Veličina i opravdanost pojedinih investicija u vodnokomunalne građevine mogla je, a često je i bila, upitna u fazi razvoja, a na nju su više utjecale jedinice lokalne samouprave koje su po odredbama Zakona o komunalnom gospodarstvu, a potom i Zakona o vodama do 2013. godine donosile programe gradnje vodnokomunalnih građevina i imale samostalni izvor za te investicije (naknadu za priključenje). Jednom kada su izgrađeni sustavi pušteni u pogon nastali su i troškovi njihovog održavanja, gdje je i utjecaj isporučitelja na kontrolu troškova prilično ograničen.

2.2.4 Sezonska i izvansezonska cijena

Nekoliko isporučitelja vodnih usluga u jadranskom priobalju odredilo je sezonske cijene vodnih usluga, pri čemu je tarifa u ljetnim mjesecima bila znatno veća u odnosu na tarife u zimskim mjesecima. Sezonske tarife obrazlagane su potrebom za racionalizacijom korištenja vode u uvjetima mnogostrukog povećanja broja korisnika u ljetnim mjesecima i povećanim proizvodnim troškovima.

Uredba ne sadržava izričite odredbe o sezonskim cijenama.

Vijeće je zauzelo stajalište da ne postoje pokazatelji smanjenja potrošnje po korisniku u ljetnim mjesecima kao posljedica povećanja tarife. Ujedno Vijeće je smatralo da se ni troškovi proizvodnje i distribucije vode po jedinici mjere ne povećavaju već upravo suprotno da djeluje ekonomija razmjera tj. da povećanjem volumena isporučene vode padaju i jedinični prosječni troškovi proizvodnje. Vijeće je smatralo da u sezonskim tarifama postoje i elementi diskriminacije povremenih korisnika u odnosu na stalne korisnike.

Vijeće nije u takvim slučajevima koristilo ovlast suspenzije odluka o cijeni vodnih usluga već je razmjena informacija pismenim putem i usmenim konzultacijama rezultirala izjednačavanjem visine cijena vodnih usluga na razini godine.

2.2.5 Cijena vodnih usluga za socijalno ugrožene građane

U najvećem broju isporučitelji su uveli cijenu vodne usluge za socijalno ugrožene građane. Međutim, 7 isporučitelja (5,4%) u odnosu na ukupno 129 isporučitelja koji pružaju vodnu uslugu javne vodoopskrbe nije utvrdilo tu cijenu u svojoj odluci o cijeni vodnih usluga. To su: KTD Bilan d.o.o., Orebić; KD Dugi Otok i Zverinac d.o.o.; Krio d.o.o., Trpinja; Sabuša d.o.o., Kukljica; Urednost d.o.o., Čepin; Vodovod d.o.o., Opuzen i Vojnić-Krnjak Komunalac d.o.o., Vojnić. Vijeće je u takvim slučajevima tražilo ispravak odluke o cijeni vodnih usluga.

Vijeće je pravnu prazninu nedostatka propisane količine vode nužne za osnovne potrebe kućanstva popunilo preporukom. Na svojoj web stranici Vijeće je u primjeru obrasca odluke o cijeni vodne usluge preporučilo isporučiteljima da se kao količina vode nužna za osnovne potrebe kućanstva odredi količina od 70 litara vode dnevno po članu kućanstva, slijedeći stav Svjetske zdravstvene organizacije (WHO). Većina isporučitelja je prihvatila preporuku i u svojim odlukama navelo preporučenu količinu.

Zakonska granica po kojoj socijalno ugroženi građani plaćaju nižu tarifu do količina vode nužne za osnovne potrebe kućanstva a iznad toga punu tarifu je nužna da bi se osigurao zakonski cilj racionalnog korištenja vode. Stoga je implicitno da su isporučitelji bili dužni u svojim odlukama navesti količinu vode za koju smatraju da je nužna za osnovne potrebe kućanstva.

Pojedini isporučitelji su u svojim odlukama o cijeni vodnih usluga propisali da količinu vode nužnu za osnovne potrebe kućanstva određuje predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave.

No, dio isporučitelja nije odredilo granične količine. Vijeće je u takvim slučajevima tražilo ispravak odluke, što su isporučitelji uvažili.

Dio isporučitelja odredio je cijenu vodne usluge za socijalno ugrožene građane samo za varijabilni dio osnovne cijene vodne usluge javne vodoopskrbe, što je zakonska obveza, dok su neki isporučitelji odredili tu cijenu i za fiksni dio cijene, što nije zakonska obveza.

Dio isporučitelja je odredio cijenu vodne usluge za socijalno ugrožene građane i za javnu odvodnju i pročišćavanje otpadnih voda, što također nije zakonska obveza.

Prema Uredbi o najnižoj osnovnoj cijeni vodnih usluga i vrsti troškova koje cijena vodnih usluga pokriva osnovna cijena vodne usluge (cijena za građane koji nisu socijalno ugroženi, kao i cijena za gospodarstvo i neprofitne organizacije) mora pokriti ukupne troškove upravljanja i pogona. Dakle, Uredba je dopustila još jedan oblik među-sbvencioniranja: od nesocijalnih kategorija prema socijalnim.

Međutim dio isporučitelja vodnih usluga je odredio uz suglasnost gradonačelnika odnosno općinskih načelnika da razliku od 40% do osnovne cijene pokriju jedinice lokalne samouprave iz svojih proračuna. Takvu praksu Vijeće nije ocijenilo nezakonitom. No važno je ukazati da ne postoji zakonska obveza jedinice lokalne samouprave, ni prema propisima o vodama ni prema propisima o socijalnoj skrbi, da u svom proračunu osigura sredstva za ostvarivanje prava na podmirenje troškova vodne usluge socijalno ugroženim građanima, ali postoji zakonska ovlast u propisima o socijalnoj skrbi.

2.2.6 Amortizacija

2.2.6.1 Cijene vodnih usluga uključuju ili ne uključuju amortizaciju komunalnih vodnih građevina financiranih iz potpora

Isporučitelji su na različit način uključivali ili isključivali trošak amortizacije u cijenu vodne usluge.

Neki isporučitelji su u izračun najniže osnovne cijene vodnih usluga uključili i ukupne troškove amortizacije vodnih građevina, iako se dio tog iznosa odnosi na amortizaciju dugotrajne imovine financirane primljenim potporama od Hrvatskih voda ili Državnog proračuna koje su namijenjene izgradnji vodnih građevina.

Prema odredbama Međunarodnog računovodstvenog standarda, MRS 20 točka 13. moguća su dva pristupa računovodstvu državnih potpora: kapitalni pristup prema kojem se potpora odobrava izravno u korist udjela dioničara (potpora u temeljni kapital) i dobitni pristup prema kojem se potpora unosi u prihod tijekom jednog ili više razdoblja. Obračun amortizacije ovisi o pristupu koji se izabere. Odabere li isporučitelj vodne usluge dobitni pristup, evidentirat će primljene potpore kao odgođeni prihod i amortizacija na dugotrajni dio imovine financiran iz potpora ne obračunava se u cijeni usluge. Međutim, nakon isteka vijeka upotrebe tako financiranog objekta, za izgradnju objekta ili nabavu opreme bit će potrebna nova potpora. Odabere li kapitalni pristup, a namjena potpore je financiranje nabave imovine koja ima pravno-vlasnički status javnog dobra, primjereno je iskazati takvu potporu kao povećanje javnog kapitala. U okviru ovog pristupa, amortizacija ukupne dugotrajne imovine, neovisno o izvoru financiranja, obračunava se u cijeni usluge.

Činjenica je da Uredba o najnižoj osnovnoj cijeni vodnih usluga i vrsti troškova koje cijena vodnih usluga pokriva nije izvršila izbor između dva modela koji MRS omogućuje.

No s obzirom na obveze koje za Republiku Hrvatsku proizlaze iz članka 9. EU Okvirne direktive o vodama i pravila o korištenju EU fondova za vodne projekte o povratu troškova iz vodnih usluga, za očekivati je da će se u novoj Uredbi ovo pitanje definitivno riješiti.

2.2.6.2 Amortizacija – u fiksnom ili varijabilnom dijelu cijene

Amortizacija je prema Međunarodnim računovodstvenim standardima i prema ekonomskoj doktrini nedvojbeno fiksni trošak.

No, Uredba o najnižoj osnovnoj cijeni vodnih usluga i vrsti troškova koje cijena vodnih usluga pokriva je taksativno propisala koji se fiksni troškovi mogu pokriti iz fiksnog dijela cijene vodne usluge. Svi ostali troškovi (varijabilni i fiksni) se pokrivaju iz varijabilnog dijela cijene vodne usluge. Da je drukčije određeno fiksni dio cijene vodnih usluga bio bi enormno viši u odnosu na varijabilni.

Svi isporučitelji vodnih usluga u Republici Hrvatskoj su se pridržavali ovog pravila i nije zabilježen slučaj da se amortizacija uključivala u fiksni dio cijene vodne usluge.

2.3 Obuhvat nadzora zakonitosti odluka o cijeni vodnih usluga

2.3.1 Broj isporučitelja vodnih usluga pod nadzorom Vijeća

Vijeće je provodilo zakonski nadzor odluka o cijeni vodnih usluga koje su donijeli isporučitelji vodnih usluga i naknade za razvoj što je uključivalo:

- javne isporučitelje vodnih usluga
- koncesionare pročišćavanja otpadnih voda u Zagrebu i Kanfanaru
- dio vlastitih pogona jedinica lokalne samouprave koji su strukturirali svoju cijenu vodnih usluga sukladno Zakonu o vodama, Zakonu o financiranju vodnoga gospodarstva i Uredbe o najnižoj osnovnoj cijeni vodnih usluga i vrsti troškova koje cijena vodnih usluga pokriva

Izvan nadzora Vijeća ostali su:

- dio vlastitih pogona jedinica lokalne samouprave
- privatni isporučitelji vodne usluge pražnjenja i odvoza otpadnih voda iz septičkih i sabirnih jama
- mali neregulirani vodovodi

Isporučitelji vodnih usluga

U izvještajnom razdoblju Vijeće je provodilo nadzor nad 159 isporučitelja vodnih usluga od čega:

po djelatnosti

- isporučitelji vodnih usluga javne vodoopskrbe i javne odvodnje sa pročišćavanjem otpadnih voda - 48
- isporučitelji vodnih usluga javne vodoopskrbe i javne odvodnje bez pročišćavanja otpadnih voda - 54
- isporučitelji vodne uslugu javne vodoopskrbe - 33
- isporučitelji vodne uslugu javne odvodnje otpadnih voda sa ili bez pročišćavanja otpadnih voda – 22
- isključivo isporučitelji na veliko (bez mreže do krajnjeg korisnika) - 2¹¹

po pravnom obliku

158 isporučitelja su trgovačka društva od čega

- 2 dionička društva¹²
- 155 društava s ograničenom odgovornošću i
- 1 jednostavno društvo s ograničenom odgovornošću¹³

1 isporučitelj vodnih usluga je ustanova¹⁴

po osnivačkim pravima

- javni isporučitelji vodnih usluga – 157

¹¹ Vodoopskrba Kupa d.o.o. Petrinja i Vodovod Hrvatsko primorje - južni ogranak d.o.o. Senj

¹² Varkom d.d. Varaždin i Komunalno Duga Resa d.d. Duga Resa

¹³ Vodoopskrba Rovišće j.d.o.o.

¹⁴ Izvor, javna ustanova za komunalne djelatnosti, Ploče

- koncesionari pročišćavanja otpadnih voda (privatni kapital) – 2¹⁵

Vlastiti pogoni jedinica lokalne samouprave

U obuhvatu nadzora Vijeća bila su i 2 vlastita pogona¹⁶ jedinica lokalne samouprave čiji pravni oblik nije usklađen sa Zakonom o vodama a rok za usklađenje postojećih isporučitelja osnovanih prema Zakonu o komunalnom gospodarstvu istekao 31. prosinca 2013. (prvi rok je bio: 1. siječnja 2012)¹⁷. Vlastiti pogoni nemaju pravni subjektivitet već su unutarnje ustrojstvene jedinice općina. Ove jedinice lokalne samouprave međutim poštuju odredbe Zakona o vodama, Zakona o financiranju vodnoga gospodarstva i Uredbe o najnižoj osnovnoj cijeni vodnih usluga i vrsti troškova koje cijena vodnih usluga pokriva (tj. imaju propisno strukturiranu tarifu, propisno donesene odluke o cijenama vodnih usluga, redovno obavještavaju Vijeće za vodne usluge o tarifama cijena vodnih usluga itd.). Stoga su bili uključeni u nadzor Vijeća za vodne usluge i uključeni su u tablične prikaze Cijene vode u Hrvatskoj 2015. i 2016.

Privatni isporučitelji vodnih usluga pražnjenja i odvoza otpadnih voda iz sabirnih i septičkih jama

Izvan nadzora Vijeća bili su i privatni isporučitelji vodnih usluga koji temeljem ugovora (koncesijski ugovori ili ugovori o javnoj nabavi) s gradovima i općinama obavljaju djelatnosti pražnjenja i odvoza septičkih i sabirnih jama. Riječ je o koncesionarima kojima su cijene određene koncesijskim ugovorom dodjeljenom u javnom natječaju od strane jedinice lokalne samouprave. Cijene njihovih vodnih usluga nisu sadržane u odlukama o cijenama vodnih usluga javnih isporučitelja vodnih usluga.

Mali neregulirani vodovodi

U Hrvatskoj je, u izvještajnom razdoblju, postojalo približno 400 malih nereguliranih vodovoda koji su izgrađeni sredstvima nekadašnjih mjesnih zajednica, građana u malim zajednicama a koji nisu preuzeti u sustave organizirane javne vodoopskrbe. Vrlo često ne postoji nikakva osoba, pravna ili fizička koja upravlja njima.

Pružanje vodnih usluga

Prema podacima prikupljenim od strane Vijeća u prethodno promatranom razdoblju vodne usluge na dan 31. prosinca 2016. godine na području Republike Hrvatske pružalo je 159 isporučitelja vodnih usluga (obrazloženje koje slijedi u kontekstu je obrazloženja zašto je došlo do promjene broja isporučitelja vodnih usluga a time i do potrebe donošenja novih odluka o cijeni vodnih usluga).

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o vodama koji je donijet u svibnju 2013. godine, članak 146., utvrđeno je da se pravni status i predmet poslovanja isporučitelja mora uskladiti sa odredbama Zakona o vodama do 31. prosinca 2013. godine. Odredbom članka 202. Zakona o vodama utvrđeno je da javni isporučitelj vodne usluge ne može obavljati druge

¹⁵ Zagrebačke otpadne vode d.o.o. odlukom Gradske skupštine Grada Zagreba iz 2000. i TDR d.o.o. Rovinj d.d. Odlukom Općinskog vijeća Kanfanara iz 2014..

¹⁶ vlastiti pogoni Općine Generalski Stol i Općine Krnjak

¹⁷ članak 258. stavak 2. Zakona o vodama

djelatnosti osim javne vodoopskrbe i odvodnje, odnosno gradnje i održavanja oborinske odvodnje po odluci jedinice lokalne samouprave.

Analizom djelatnosti isporučitelja vodnih usluga u promatranom razdoblju uočeno je da je velik broj isporučitelja vodnih usluga organizirao obavljanje vodnih djelatnosti kroz jedno komunalno društvo zajedno sa drugim komunalnim djelatnostima. Najčešće je to bilo u manjim jedinicama lokalne samouprave gdje su uz vodne djelatnosti organizirane i djelatnosti čišćenja i odvoza komunalnog otpada, groblja, održavanje javnih površina i dr., a bilo je i slučajeva gdje su se u takvim društvima obavljale i tržišne djelatnosti kao npr. građenje.

Vezano za usklađenje djelatnosti sa zakonskom odredbom o predmetu poslovanja u praksi je došlo do različitih načina na koji je ta odredba provedena. Najčešće je to bilo osnivanje nove pravne osobe za djelatnosti javne vodoopskrbe i/ili javne odvodnje ili je ta djelatnost ostala u postojećoj pravnoj osobi, a u novu pravnu osobu izdvojile su se druge djelatnosti ili je došlo do pripajanja ili razdvajanja sukladno Zakonu o trgovačkim društvima. Sve navedeno rezultiralo je drugačijim brojem isporučitelja vodnih usluga od evidentiranih do tada kao i drugačijim nazivima isporučitelja. Navedene promjene posebno su se odnosile na odluke o cijenama vodnih usluga u smislu potrebe donošenja novih odluka o cijenama. U slučajevima kada je vodna usluga ostala u postojećoj pravnoj osobi isporučitelj nije u obvezi donijeti novu odluku o cijeni vodnih usluga. U slučajevima kada je osnovana nova pravna osoba za djelatnost vodnih usluga nova pravna osoba tj. isporučitelj ima obvezu donijeti novu odluku o cijeni vodnih usluga. U slučajevima pravnog sljedništva ne postoji obveza donošenja nove odluke o cijeni vodnih usluga (pripajanje i dr.).

Uvidom u dostavljenu dokumentaciju Vijeće ne može sa sigurnošću utvrditi jesu li isporučitelji koji su to trebali donijeli nove odluke o cijenama vodnih usluga. U pojedinim slučajevima kada je Vijeće utvrdilo da isporučitelji nisu donijeli nove odluke obvezalo ih je na donošenje. U budućim aktivnostima Vijeće planira zatražiti od svih isporučitelja informacije o važećim odlukama o cijeni vodnih usluga kao i informacije o eventualnim promjenama oko samih pravnih osoba koje obavljaju djelatnost pružanja vodnih usluga.

Činjenica je da isporučitelji u značajnoj mjeri ne poštuju zakonsku obvezu iz članka 206. Zakona o vodama sukladno kojoj su isporučitelji u obvezi objaviti odluku o cijeni vodnih usluga na internetu ili na drugi prikladan način učiniti javno dostupnom. Ukoliko bi isporučitelji poštivali navedenu odredbu Vijeće bi bilo u mogućnosti vršiti i dodatnu kontrolu u pogledu nadzora nad zakonitošću odluke o cijeni vodnih usluga. Velik dio isporučitelja na internetu objavljuje cjenike koji samo dijelom sadrže pojedine elemente odluka o cijeni vodnih usluga odnosno cijene vodnih usluga kao i cijene iz djelatnosti koje nisu predmetom odluke o cijeni vodnih usluga.

2.3.2 Statistika dostavljenih odluka i broj provedenih nadzora

Do 31. prosinca 2016. godine Vijeće je zaprimilo odluke o cijeni vodnih usluga od 146 javnih isporučitelja (93 %), a 11 javnih isporučitelja (7 %) Vijeću za vodne usluge do tog datuma nisu dostavili svoju odluku niti bilo kakvu dokumentaciju, niti su obavijestili Vijeće da više ne pružaju vodne usluge. To su Hober d.o.o., Korčula; Komunalac d.o.o., Lastovo; Komunalno Mljet d.o.o., Babino Polje; Komunalno Trpanj d.o.o., Trpanj; LIP-KOM d.o.o., Lipik; Mandalena d.o.o., Marčana; Usluga d.o.o., Vrljika; Vode Krašić d.o.o., Krašić; Zažablje d.o.o., Zažablje.

U dijelu odluka o cijeni vodnih usluga čija je obrada završena do 31. prosinca 2016. godine Vijeće nije utvrdilo elemente nezakonitosti koji bi posljedično doveli do obustave od izvršenja istih odluka.

Isporučiteljima u čijim su odlukama utvrđeni elementi nezakonitosti Vijeće je pozvalo na usklađenje u naknadnom roku. Neki su isporučitelji višekratno pozivani na usklađenje svojih odluka.

Vijeće je po potrebi pozivalo predstavnike dijela isporučitelja na sastanak radi razjašnjavanja problema zbog kojih isporučitelj nije bio u mogućnosti donijeti zakonitu odluku, s krajnjim ciljem da se isporučitelju pruži pomoć i ubrza usklađenje odluka o cijenama vodnih usluga s odredbama Zakona i Uredbe.

Proces usklađivanja odluka o cijeni vodnih usluga sa Zakonom i Uredbom još je uvijek u tijeku. Obradu pristiglih ispravljenih odluka i naknadno dostavljene dokumentacije Vijeće obavlja kontinuirano.

2.3.3 Najčešće nepravilnosti

Najčešće nesukladnosti odluka o cijeni vodnih usluga sa Zakonom o vodama i Uredbom o najnižoj osnovnoj cijeni vodnih usluga i vrsti troškova koje cijena vodnih usluga pokriva, na koje je Vijeće nailazilo u postupku ocjene zakonitosti odluke o cijeni vodnih usluga su sljedeće:

- cijena vodne usluge navedena u odluci o cijenama vodne usluge ne pokriva troškove propisane Uredbom o najnižoj osnovnoj cijeni vodnih usluga i vrsti troškova koje cijena vodnih usluga pokriva, a prikazane u obrascima izračuna,
- nepostojanje odluke o cijeni vodnih usluga, a vodna usluga se obračunava i naplaćuje,
- neuvođenje zasebne tarife za socijalno ugrožene građane,
- neodređivanje količina vode nužne za osnovne potrebe kućanstva na koju se plaća tarifa za socijalno ugrožene građane,
- iskazivanje visine stope PDV-a te visine naknade za zaštitu voda, naknade za korištenje voda i naknade za razvoj u apsolutnim iznosima u odlukama o cijeni vodnih usluga,
- izostavljanje odredbe o području primjene odluke o cijeni vodnih usluga (vodoopskrbnom području odnosno području aglomeracije na kojem isporučitelj pruža vodnu uslugu)
- nekompletnost dokumentacije i
- neusklađenost s terminologijom propisanom Zakonom o vodama.

2.3.4 Obustava od izvršenja

Zakonsku ovlast da obustavi od izvršenja nezakonitu odluku o cijeni vodnih usluga Vijeće je moglo primijeniti u pravilu kada isporučitelji propišu veće tarife cijena vodnih usluga od onih koje Zakon i Uredba dopuštaju.

Vijeće u izvještajnom razdoblju nije koristilo ovlaštenje iz članka 219.a stavak 2. Zakona o vodama vezano uz mogućnost obustave nezakonite odluke o cijeni vodnih usluga.

2.3.5 Temeljni financijski pokazatelji isporučitelja vodnih usluga i povrat troškova od vodnih usluga

Razumijevajući ograničenja i nedostatke koje sustav samostalne prijave ima (Vidjeti glavu 1., podtočku 1.9.2), Vijeće je izvršilo uvid u pokazatelje financijskog poslovanja isporučitelja vodnih usluga za 2013., 2014. i 2015. kao dopunski kontrolni indikator o povratu troškova vodnih usluga kroz cijenu vodnih usluga i naknadu za razvoj. Za isporučitelje vodnih usluga koji su financijskoj agenciji (FINA) podnijeli temeljne financijske izvještaje u tablicama 2.1. dani su agregirani podaci o ostvarenim godišnjim rezultatima poslovanja isporučitelja vodnih usluga.

Tablice 2.1: Agregirani podaci o ostvarenim godišnjim pokazateljima poslovanja isporučitelja vodnih usluga

Tablica 2.1.1. Isporučitelji obuhvaćeni obradom

Isporučitelji (javni i koncesionar ¹⁸)	2013.	2014.	2015.
Referentni broj isporučitelja koji su podnijeli temeljna financijska izvješća FINA-i	149	153	153
Ukupan broj isporučitelja vodnih usluga	159		

Tablica 2.1.2. Ukupni prihodi, rashodi, dobit i gubitak isporučitelja vodnih usluga

(u kunama)

Isporučitelji (javni i koncesionar)	2013.	2014.	2015.
Prihodi	2.970.277.693	3.447.609.467	3.653.145.929
Rashodi	2.806.110.688	3.240.747.923	3.420.559.880
Dobitak	204.131.213	209.727.035	204.944.282
Gubitak ¹⁹	-88.247.337	-52.475.046	-24.688.069

Tablica 2.1.3. Ukupni prihodi, rashodi, dobit i gubitak javnih isporučitelja vodnih usluga

(u kunama)

Isporučitelji (svi osim koncesionara)	2013.	2014.	2015.
Prihodi	2.560.088.150	3.052.017.156	3.239.457.765
Rashodi	2.598.583.261	2.870.504.387	3.045.758.529
Dobitak	42.100.916	34.473.956	28.987.262
Gubitak	-88.247.337	-52.475.046	-24.688.069

Tablica 2.1.4. Broj zaposlenih u isporučiteljima vodnih usluga

¹⁸ Obradom je obuhvaćen koncesionar Zagrebačke otpadne vode d.o.o. Zagreb koji ima koncesiju pročišćavanja otpadnih voda u Gradu Zagrebu. Nije obuhvaćen koncesionar TDR d.o.o. Rovinj, koji ima koncesiju pročišćavanja otpadnih voda u Općini Kanfanar, jer kod njega nije moguće iz javno dostupnih podataka utvrditi što je dobit po osnovi koncesije a što od ostalih djelatnosti

¹⁹ Privatni isporučitelji (koncesionari) nemaju evidentiran gubitak

Isporučitelji	2013.	2014.	2015.
Svi isporučitelji	8.959	8.362	8.194
Javni isporučitelji	8.953	8.355	8.186
Koncesionar ²⁰	6	7	8

Tablica 2.1.5. Najveća dobit po isporučitelju

(u kunama)

Isporučitelji	2013.	2014.	2015.
Zagrebačke otpadne vode d.o.o. Zagreb	162.030.000		
Zagrebačke otpadne vode d.o.o. Zagreb		171.253.079	
Zagrebačke otpadne vode d.o.o. Zagreb			175.957.020

Tablica 2.1.6. Najveća dobit po javnom isporučitelju

(u kunama)

Javni isporučitelji	2013.	2014.	2015.
Moslavina d.o.o. Kutina	14.668.349		
Vodovod – Osijek d.o.o. Osijek		11.117.291	
Istarski vodovod d.o.o. Buzet			4.968.096

Tablica 2.1.7. Najveći gubitak po isporučitelju

(u kunama)

Isporučitelji	2013.	2014.	2015.
Vodovod - Osijek d.o.o. Osijek	-49.062.317		
Međimurske vode d.o.o. Čakovec		-5.937.158	
Vodoopskrba i odvodnja Zaprešić d.o.o. Zaprešić			-2.598.848

Tablica 2.1.8. Dobit i gubitak po broju isporučitelja

Svi isporučitelji	2013.	2014.	2015.
Poslovanje s dobiti	75	108	110
Poslovanje s gubitkom	34	37	41
Poslovanje s "0"	40	8	2

Iz navedenog je razvidno da 37 javnih isporučitelja vodnih usluga u 2014. i njih 41 u 2015. nisu imali povrat troškova od vodnih usluga. Ali treba istaći da su gubici javnih isporučitelja u 2014. i 2015. zanemarivo mali u odnosu na ukupan prihod (1,72% i 0,76%) svih javnih isporučitelja (vidi tablicu 2.1.3.).

²⁰ Ovdje nije obuhvaćen broj zaposlenih u Zagrebačkim otpadnim vodama – upravljanje i pogon d.o.o., društvu – kćeri Zagrebačkih otpadnih voda d.o.o. koje obavlja djelatnost upravljanja i pogona pročištačem otpadnih voda u Gradu Zagrebu

2.3.6 Prosječna ukupna cijena vode

Vijeće je ponderiranjem cijena vode sa količinom isporučene vode namjenjene ljudskoj potrošnji odnosno ispuštene otpadne vode utvrdilo sljedeće podatke:

**Prosječna cijena vode
po kućanstvu po m³**15,49 kn/m³

uključuje cijenu vodnih usluga varijabilni dio, fiksni dio sveden na potrošnju po kubiku vode, PDV na cijenu vodnih usluga, naknadu za razvoj (NzR), naknadu za korištenje voda (NKV) i naknadu za zaštitu voda (NZV)

11.60 kn/m³

uključuje cijenu vodnih usluga varijabilni dio, fiksni dio sveden na potrošnju po kubiku vode, PDV na cijenu vodnih usluga, naknadu za razvoj (NzR)

**Prosječna cijena vode
za poslovne korisnike po m³**22,01 kn/m³

uključuje cijenu vodnih usluga varijabilni dio, fiksni dio sveden na potrošnju po kubiku vode, PDV na cijenu vodnih usluga, naknadu za razvoj (NzR), naknadu za korištenje voda (NKV) i naknadu za zaštitu voda (NZV²¹)

17,87 kn/m³

uključuje cijenu vodnih usluga varijabilni dio, fiksni dio sveden na potrošnju po kubiku vode, PDV na cijenu vodnih usluga i naknadu za razvoj (NzR)

**Prosječni mjesečni iznos računa
za vodne usluge po stanovniku**46,47 kn²²**Prosječni mjesečni iznos računa
za vodne usluge po kućanstvu**

130,12 kn

**Prosječni godišnji iznos računa
za vodne usluge po stanovniku**

557,64 kn

**Prosječni godišnji iznos računa
za vodne usluge po kućanstvu**

1.561,39 kn

²¹ NZV je uzeta u vrijednostima prema koeficijentu onečišćenja (K1) koji je jednak 1 tj. istovjetno onečišćenju komunalnih otpadnih voda. U stvarnosti K1 je ispod 1 ako poslovni korisnika ima vlastito predpročišćavanje otpadnih voda (dakle visina NZV je niža) odnosno više od 1 ako nema vlastito predpročišćavanje otpadnih voda (dakle visina NZV je viša)

²² Prosječni broj članova kućanstva u RH je 2,80; izvor: Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske, Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2011, Kućanstva i obitelji, Zagreb 2016.

Ovo istraživanje pokazuje nedostatke uprosječavanja - jer se isporučitelji razlikuju po

- broju vodnih usluga koje pružaju (tri , dvije ili jednu: vodooskrbu, odvodnju bez pročišćavanja otpadnih voda, odvodnju sa pročišćavanjem otpadnih voda)
- vrsti vodnih usluga koje pružaju (npr. postoji uređaj za kondicioniranje pitke vode; pročišćavanje otpadnih voda je u I, II ili III stupnju)
- različito utvrđenoj naknadi za razvoj – gdje jedinice lokalne samouprave samostalno odlučuju hoće li ili neće uvesti ovu naknadu i po kojoj visini

S obzirom da je uključena naknada za razvoj, a da istu mogu (ali ne moraju) propisati gradovi i općine na svom području, u nekim županijama prosječna ukupna cijena vodnih usluga uključuje i lokalno financiranje izgradnje vodne infrastrukture, dok u drugima sadrži samo cijenu pružanja vodnih usluga i propisane državne naknade (PDV, naknadu za korištenje voda naknadu za zaštitu voda).

2.4 Cijena pročišćavanja otpadnih voda u aglomeracijama u kojim se ova vodna usluga pruža temeljem koncesijskih ugovora

U Republici Hrvatskoj na snazi su dvije koncesije pročišćavanja otpadnih voda: u Gradu Zagrebu i u Općini Kanfanar.

- cijenu vodne usluge pročišćavanja i naknadu za razvoj za podmirenje troškova izgrađenih vodnih građevina za odvodnju i pročišćavanje otpadnih voda (Grad Zagreb) i
- cijenu vodne usluge pročišćavanja (Općina Kanfanar).

2.4.1 Cijena pročišćavanja otpadnih voda u Gradu Zagrebu

U kontekstu propisa o cijeni vodnih usluga i naknadi za razvoj predstavlja cijena pročišćavanja otpadnih voda u Gradu Zagrebu predstavljaju specifičnu problematiku.

U Gradu Zagrebu na snazi je ugovor o koncesiji između Grada Zagreba, kao davatelja koncesije i Zagrebačkih otpadnih voda d.o.o. Zagreb kao koncesionara (dalje: ZOV ili koncesionar) sklopljen 16. prosinca 2000. u svrhu izgradnje i upravljanja Centralnim uređajem za pročišćavanje otpadnih voda Zagreba (CUPOVZ) te radi izgradnje ostalih objekata obuhvaćenih Ugovorom o koncesiji i njihovom predajom odmah po izgradnji na upravljanje Gradu Zagreb. Koncesija je dana temeljem odredbi Zakona o komunalnom gospodarstvu (Narodne novine br. 36/95, 70/97, 128/99 i 57/00). Koncesija je dana na 28 godina.

Ova koncesija ima više pravnih odnosa: (i) odnos davatelja koncesije (Grad Zagreb) i koncesionara, (ii) odnos koncesionara i VIOZ-a te Grada Zagreba i (iii) odnos VIOZ-a prema korisnicima vodnih usluga.

a) Cijena usluge koncesionara prema Vodoopkrbi i odvodnji d.o.o. Zagreb

Prema ugovoru o koncesiji koncesionar je imao pravo naplatiti svoju cijenu usluge od Grada Zagreba. Naknadnim izmjenama Ugovora o koncesiji uređeno je koncesionar ima pravo naplatiti svoju cijenu usluge od Vodoopskrbe i odvodnje d.o.o. Zagreb kao korisnika usluga pročišćavanja. Cijena usluge sastoji se od kapitalne naknade i naknade za upravljanje i rad uređaja.

Kapitalna naknada sadržava u sebi troškove kapitalnih ulaganja u objekte koncesije i druge objekte obuhvaćene Ugovorom o koncesiji, uključivo troškove financiranja i otplata zajmova odnosno kredita prema kreditorima projekta.

Naknada za upravljanje i rad ima svoju fiksnu i varijabilnu komponentu koja sadržava trošak upravljanja i pogona uređajem za pročišćavanje otpadnih voda.

Prema koncesijskom ugovoru Grad Zagreb jamči za puno plaćanje cijene usluge koncesionaru.

Ukazujemo da koncesionar ispostavlja VIOZ-u račune za cjelokupnu ugovornu cijenu usluge, koji potom dio cijene usluge podmiruje iz cijene vodne usluge i naknade za razvoj a za dio ispostavlja Gradu Zagrebu zahtjeve za plaćanjem koji se potom podmiruju cesijama.

b) Pravni položaj koncesionara i pravni položaj VIOZ-a

Naknadnim izmjenama koncesijskog ugovora Vodoopskrba i odvodnja d.o.o. Zagreb (dalje: VIOZ) označena je kao (jedini) korisnik usluge pročišćavanja otpadnih voda, prema kojem od tada koncesionar ispostavlja izravne račune.

Neovisno o svom pravnom statusu korisnika usluge pročišćavanja otpadnih voda u ovom odnosu VIOZ je de facto posrednik u isporuci usluge prema krajnjim korisnicima (građanima i poslovnim korisnicima) jer sam ne proizvodi otpadne vode već otpadne vode građana i poslovnih korisnika putem svog sustava javne odvodnje isporučuje koncesinaru na ulaznom oknu u CUPOVZ radi pročišćavanja.

Prema članka 201. stavak 2. Zakona o vodama koncesionar ima pravni položaj isporučitelja vodne usluge, neovisno o činjenici što ima samo jednog korisnika vodne usluge.

No Ugovorom o koncesiji je zadržan jedini oblik izravnog odnosa koncesionara prema krajnjim korisnicima vodnih usluga tj. koncesionar je dužan osobno rješavati prigovore korisnika vodnih usluga (građana i poslovnih korisnika) koji se odnose na uslugu pročišćavanja, što čini nekohrentnost u pravnom odnosu.

c) Cijena vodne usluge Vodoopskrbe i odvodnje prema korisnicima vodnih usluga

Ugovorna cijena usluge koncesionara (kapitalna naknada i naknada za upravljanje i rad) za koju se računu ispostavljaju VIOZ-u se nižim postupcima prevaljuje na krajnje korisnike vodnih usluga i Grad Zagreb koji značajno doprinosi plaćanju koncesionareve cijene usluge iz svog proračuna.

Na traženje Vijeća za vodne usluge koncesionar je 16. travnja 2014. (prvi put od početka koncesije u 2000.) donio Odluku o cijeni vodnih usluga prema VIOZ-u prema kojoj varijabilni dio cijene pročišćavanje iznosi 1,28 kn/m³ za kućanstva i 3,94 m³ za ostale korisnike. Na ovu Odluku suglasnost je dao gradonačelnik Grada Zagreba, 22. travnja 2014.

Cijenu vodne usluge pročišćavanja (varijabilni dio) prema korisnicima vodnih usluga VIOZ je normirao 17. travnja 2014. Odlukom o izmjenama i dopunama Odluke o cijenama vodnih usluga i odredio da varijabilni dio cijene pročišćavanje iznosi 1,28 kn/m³ za kućanstva, 0,768 kn/m³ za socijalno ugrožene građane i 3,94 kn/m³ za ostale korisnike I na ovu Odluku suglasnost je dao gradonačelnik Grada Zagreba, 22. travnja 2014.

Donošenjem ovih odluka i njihovom provedbom riješeno je pitanje generiranja sredstava za podmirenje troškova upravljanja i pogona CUPOVZ-a (tj. podmirenja sastavnice naknade za upravljanje i rad iz koncesionareve ugovorne usluge). Donošenjem ovih Odluka uskladilo se postupanje Grada Zagreba, VIOZ-a i koncesionara sa Zakonom o vodama.

d) Naknada za razvoj prema korisnicima vodnih usluga

Pitanje podmirenja troškova izgradnje objekata koncesije i drugih objekata u obuhvatu Ugovora o koncesiji nije potpuno usklađeno sa Zakonom o vodama i Zakonom o financiranju vodnog gospodarstva.

Do 1. svibnja 2014. cijena usluge koncesionara se u cjelosti podmirivala iz „naknade za pročišćavanje“ što je termin koji se u Gradu Zagrebu koristio za cijenu vodne usluge pročišćavanja otpadnih voda pa su cijenu usluge plaćali i korisnici vodne usluge čija otpadna voda nije odvođena na CUPOVZ.

Reagirajući na poziv Vijeća za vodne usluge da razdvoji sredstva iz kojih se podmiruju (a) troškovi upravljanja i pogona CUPOVZ-a i (b) troškovi izgrađenih vodnih građevina u koncesiji na dvije zakonite naknade prema krajnjim korisnicima vodnih usluga i to na:

- cijenu vodne usluge za troškove pod (a) i
- naknadu za razvoj za troškove pod (b)

Skupština Grada Zagreba je 15. travnja 2014. s učinkom od 1. svibnja 2014. donijela Odluku o izmjeni i dopunama Odluke o naknadi za razvoj javne vodoopskrbe i javne odvodnje za podmirenje troškova gradnje izgrađenih građevina za pročišćavanje otpadnih voda kojom je odredila naknadu od 3,70 kn/m³ isporučene vodne usluge javne vodoopskrbe kućanstvima i 11,83 kn/m³ isporučene vodne usluge javne vodoopskrbe „ostalim korisnicima“, de facto poslovnim korisnicima.

e) Postupanje Porezne uprave u predmetu poreznog nadzora nad koncesionarem

Tijekom poreznog nadzora nad koncesionarom u 2015. godini i nastavno Porezna uprava Ministarstva financija Republike Hrvatske postavila je Vijeću za vodne usluge određena pitanja vezana uz trošak izgradnje određenih javnih građevina koje na prvi pogled nisu vodne građevine i koje se naplaćuju korisnicima vodnih usluga.

U bitnom Porezna uprava je pitala:

1. Mogu li se Domovinski most i pristupna cesta iz Ugovora o koncesiji smatrati građevinama javne odvodnje?
2. Mogu li troškovi njihove izgradnje biti podmireni plaćanjem jedinstvene ugovorne cijene usluge koju koncesionar zaračunava VIOZ-u?
3. Mogu li troškovi njihove izgradnje biti podmireni plaćanjem cijene vodne usluge pročišćavanja koju VIOZ zaračunava krajnjim korisnicima?
4. Definirajte u skladu sa Zakonom o vodama koju ulogu u djelatnosti pružanja usluge pročišćavanja otpadne vode u Zagrebu ima društvo VIOZ a koju ulogu ima društvo Zagrebačke otpadne vode d.o.o.!
5. Koji objekti izgrađeni u okviru koncesijskog ugovora pripadaju Vodoopskrbi i odvodnji d.o.o. u gospodarskom smislu?

U bitnom Vijeće za vodne usluge je odgovorilo Poreznoj upravi:

Ad.1.

Domovinski most i Pristupna cesta (ako je riječ o Čulinečkoj cesti kao javno-prometnoj površini a ne o cesti unutar pogonskog kruga CUPOVZ-a) nisu vodne građevine u smislu Zakona o vodama već prometnice u smislu propisa o cestama.

Ad.2.

Koncesionareva ugovorna cijena usluge za vodne građevine treba biti fakturirana VIOZ-u, a koncesionareva ugovorna cijena usluge za javne građevine koje nisu vodne građevine (prometnice) koncesionar bi trebao fakturirati izravno Gradu Zagrebu.

Ad.3.

Troškovi izgradnje Domovinskog mosta i Čulinečke ceste ne mogu se prefakturirati krajnjim korisnicima vodnih usluga. Iz ovoga je izuzet Glavni dovodni cjevovod otpadne vode iz Novog Zagreba koji je položen na Domovinski most i koji jest vodna građevina koja se kao takva treba i može prefakturirati krajnjim korisnicima vodnih usluga.

Ad.4.

Riječ je o dva pravna odnosa. U prvom pravnom odnosu, koncesionar je isporučitelj vodne usluge prema VIOZ-u kao jedinom korisniku vodne usluge. U drugom pravnom odnosu, VIOZ je javni isporučitelj vodne usluge pročišćavanja prema građanima i poslovnim korisnicima, kao krajnjim korisnicima vodne usluge pročišćavanja otpadnih voda.

Ad.5.

CUPOVZ, upravno –pogonski objekti, Glavni odvodni kanal, Glavnog dovodni cjevovod iz Novog Zagreba te Crpna stanica Mičevac su vodne građevine i morale su u smislu članka 146. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o vodama (Narodne novine br. 56/13) biti prenesene u vlasništvo javnog isporučitelja vodne usluge VIOZ do 18.05.2014. te u gospodarskom smislu mogu pripadati VIOZ- u. Domovinski most i Čulinečka cesta ne mogu ni u pravnom smislu, ni u gospodarskom smislu pripadati VIOZ-u.

Predmet poreznog nadzora je u tijeku.

f) Cijena pročišćavanja otpadnih voda

Zaključno, od 1. svibnja 2014. cijena pročišćavanja otpadnih voda u Gradu Zagrebu iznosi:

- za kućanstva 4,98 kn/m³ (tj. 1,28 kn/m³ cijena vodne usluge i 3,70 kn/m³ naknada za razvoj)
- za socijalno ugrožene građane 4,468 kn/m³ (tj. 0,768 kn/m³ cijena vodne usluge i 3,70 kn/m³ naknada za razvoj)
- za ostale korisnike iznosi 7,64 kn/m³ (3,94 kn/m³ cijena vodne usluge i 3,70 kn/m³ naknada za razvoj).

Sve vrijednosti su izražene bez PDV-a (13% na vodne usluge) koji se obračunava samo na cijenu vodne usluge.

S obzirom na nepostojanje izravnog pravnog odnosa između koncesionara, s jedne strane te građana (kućanstva) i poslovnih korisnika, s druge strane, cijena pročišćavanja otpadnih voda u Gradu Zagrebu je prikazana u Prilogu: „Cijene vode u Republici Hrvatskoj od ožujka 2015. do prosinca 2016.“ uz jedinog korisnika usluge pročišćavanje od koncesionara - Vodoopskrbu i odvodnju d.o.o. Zagreb, koja i ispostavlja račune krajnjim korisnicima (kućanstvima i poslovnim korisnicima).

g) Dobit koncesionara

Vijeće za vodne usluge primjećuje da koncesionar sa ugovornom cijenom usluge ostvaruje iznimno visoke prinose tj. da je dobit nakon oporezivanja iznosila 39,50% u 2013, 43,29% u 2014. i 42,53% u 2015. godini. Koncesionareva cijena usluge uređena je ugovorom iz 2000. godine na čije odredbe Vijeće nema zakonskih ovlasti utjecati. Izvornim, a koliko nam je poznato i nepromijenjenim odredbama Priloga C7 Ugovoru o koncesiji određeno da u

slučaju raskida koncesijskog ugovora po diskrecijskoj ocjeni Grad Zagreb mora platiti koncesionaru nedostajući povrat na dionički kapital, što ne uključuje povrat na uloge iz kredita, do prosječnih 15%. S obzirom na navedene okolnosti Vijeće ukazuje Hrvatskom saboru da se teret visokih prinosa koncesionara može zakonskom intervencijom pravičnije raspodjeliti između korisnika vodnih usluga i gradskog proračuna.

2.4.2 Cijena pročišćavanja otpadnih voda u Općini Kanfanar

U Općini Kanfanar na snazi je ugovor o koncesiji između Općine Kanfanar, kao davatelja koncesije i TDR d.o.o. Rovinj, kao koncesionara (dalje: TDR ili koncesionar) sklopljen 13. siječnja 2014. u svrhu pružanja usluge pročišćavanja otpadnih voda. Koncesija je dana temeljem odredbi Zakona o komunalnom gospodarstvu, a na na traženje Vijeća za vodne usluge od 16. srpnja 2015. koncedent je 22. siječnja 2016. ispravio Odluku o davanju koncesije i kao pravni temelj naveo odredbe Zakona o vodama.

Koncesija je dana na 5 godina.

a) Pravni odnosi u koncesiji

Za razliku od koncesije u Gradu Zagrebu:

- ova koncesija je dana je za već izgrađeni uređaj za pročišćavanje industrijskih otpadnih voda
- ova koncesija je koncesija za javne usluge a ne koncesija za javne radove (BOT, DBOT, BOOT ili slično)
- izravni korisnik usluga nije isporučitelj vodnih usluga niti Općina Kanfanar (jedan korisnik usluga) već kućanstva i poslovni korisnici
- koncesionar izdaje račune za vodnu uslugu izravno kućanstvima i poslovnim korisnicima
- ne postoji potreba za podmiranjem troška koncesije i koncesionareve marže iz naknade za razvoj
- trošak koncesije (uključujući i dio amortizacije uređaja za pročišćavanje otpadnih voda) i koncesionareva marža se podmiruju iz cijene vodne usluge (fiksni i varijabilni dio).

S obzirom na postojanje izravnog pravnog odnosa između koncesionara, s jedne strane te građana (kućanstva) i poslovnih korisnika, s druge strane, cijena pročišćavanja otpadnih voda u Općini Kanfanar je prikazana u Prilogu: „Cijene vode u Republici Hrvatskoj od ožujka 2015. do prosinca 2016.“ uz koncesionara – TDR d.o.o. Rovinj, koji i ispostavlja račune krajnjim korisnicima (kućanstvima i poslovnim korisnicima).

b) Cijena pročišćavanja

Cijenu pročišćavanja čini cijena vodnih usluga i to:

- za kućanstva, fiksni dio od 13,00 kn/mjesečno te varijabilni dio od 1,80 kn/m³
- za poslovne korisnike („mali obrti i poduzeća“) fiksni dio od 25,00 kn/mjesečno te varijabilni dio od 3,50 kn/m³
- za poslovne korisnike („industrija“) fiksni dio od 205,00 kn/mjesečno te varijabilni dio od 18,90 kn/m³.
-

c) Dobit koncesionara

TDR d.o.o. Rovinj je trgovačko društvo koje se primarno bavi proizvodnjom i prodajom duhanskih proizvoda. Društvo je u sudskom registru registrirano i za obavljanje djelatnosti pročišćavanja otpadnih voda. No kako su prihodi i rashodi društva s osnova svih djelatnosti kojim se društvo bavi, kao i dobit, prikazani integralno, ne postoji javno dostupan podatak koliku dobit koncesionar ostvaruje po osnovi koncesije za pročišćavanje otpadnih voda u Općini Kanfanar.

2.5 Nadzor nad obračunom i naplatom cijena vodnih usluga i izdavanju računa za vodne usluge

Vijeće za vodne usluge nije imalo zakonskih ovlasti za provedbu ovog nadzora, već taj nadzor po odredbama Zakona o vodama provodila vodopravna inspekcija a od 18. svibnja 2013. gospodarska inspekcija.

3 CIJENA VODE PREMA DRUGIM ISPORUČITELJIMA VODNIH USLUGA (VELEISPORUKE I INTERVENTNE ISPORUKE)

3.1 Dopuštena trgovina vodom između dva isporučitelja

Zakon o vodama dopušta trgovinu vodom namijenjenoj ljudskoj potrošnji između različitih isporučitelja vodnih usluga radi (a) trajnog rješavanja vodoopskrbe područja koja nemaju dostatne ili kvalitetne vlastite vodozahvate i izvorišta (veleisporuke) ili (b) rješavanja povremenih nestašica vode (interventne isporuke), no Zakon tu cijenu ograničava. Zakon o vodama dopušta da i drugi korisnik vode može prodati tehnološku ili drugu vodu isporučitelju vodne usluge. I tu cijenu Zakon ograničava. Ova se ograničenja ne odnose na prekograničnu prodaju vode gdje se cijena određuje slobodno.

3.2 Veleprodajna cijena umjesto maloprodajne cijene

Do stupanja na snagu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o vodama (Narodne novine br. 56/13) cijena vode namijenjene ljudskoj potrošnji u veleisporuci i interventnoj isporuci bila je određena kao maloprodajna cijena: „Isporučitelj vodne usluge koji isporučuje vodu namijenjenu ljudskoj potrošnji drugom isporučitelju vodne usluge ne može odrediti cijenu vode u iznosu većem od prosječne cijene vodne usluge koja se primjenjuje na korisnike na njegovom vodoopskrbnom području (nap.VVU – misli se na cijenu vodne usluge javne vodoopskrbe – varijabilnu), koja se može uvećati za razuman trošak provoda vode kroz građevine javne vodoopskrbe, a ako takvih korisnika nema obavezan je odrediti cijenu *vodne usluge* sukladno načelima iz članka 197. stavka 5. ovoga Zakona.“ (čl. 208. st.1.)

Od stupanja na snagu (18.05.2013.) Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o vodama (Narodne novine br. 56/13) cijena vode u veleisporuci i interventnoj isporuci vode namijenjene ljudskoj potrošnji je bila određena kao veleprodajna cijena: „Isporučitelj vodne usluge koji isporučuje vodu namijenjenu ljudskoj potrošnji drugom isporučitelju vodne usluge ne može odrediti cijenu vode u iznosu većem od troška proizvodnje vode ili nabave vode od trećeg isporučitelja, koja se može uvećati za razuman trošak provoda vode kroz građevine javne vodoopskrbe, *a ako takvih korisnika nema* obavezan je odrediti cijenu *vodne usluge* sukladno načelima iz članka 197. stavka 5. ovoga Zakona.“ (čl. 208.st.1.). Sintagma „*a ako takvih korisnika nema*“ ostala je očitom greškom u tekstu Zakona a ispravak nije izvršen. Isto tako u Zakonu je ostala pogrešna nominacija „cijena vodne usluge²³“ iako je u prvom dijelu zakonske dispozicije ova cijena ispravno nominirana kao „cijena vode“. Zakonodavac je dakle limitirao kupoprodajnu cijenu vode na veleprodajnu cijenu vode uvećanu za trošak transporta vode do drugog isporučitelja a ako to nije moguće cijena se određuje prema tri zakonska načela. Razlog promjene u zakonskom uređenju je bio spriječiti da prodavatelj prevali neracionalnosti vlastitog poslovanja (gubitke vode, prekomjerni broj zaposlenih i dr.) na kupca. Tri zakonska načela prema kojima se supsidijarno određuje cijena vode između dva isporučitelja su načela punoga povrata troškova, socijalne prihvatljivosti cijene vode (priuštivosti) i zaštite od monopola (članak 197. stavak 5. Zakona o vodama).

²³ Ispravna je nominacija i u stavku 3. članka 208.

Vijeće za vodne usluge, sukladno odredbi članka 219. stavak 4. Zakona o vodama nadzire zakonitost određivanja cijene vode iz članka 208. Zakona o vodama.

3.3 Određivanje cijene vode i privremene mjere Vijeća

Cijena vode između dva isporučitelja vodnih usluga određuje se na dva načina:

- pisanim ugovorom između sudionika ili
- jednostranom odlukom prodavatelja (ali zasebno od odluke o cijeni vodnih usluga) koju kupac prihvaća prihvatom isporuke ili prihvatom isporuke i plaćanjem računa po toj cijeni čime se smatra da je sklopljen usmeni ugovor između sudionika isporuke.

Stavkom 3. članka 208. Zakona propisano je: „Isporučitelj vodne usluge koji je nezadovoljan cijenom vode određenom po drugom isporučitelju ima pravo tražiti da sud u parničnom postupku izmijeni ugovornu cijenu. Do odluke suda nezadovoljna strana može tražiti da Vijeće za vodne usluge privremenom mjerom odredi cijenu vode.“

Vijeće za vodne usluge ukida privremenu mjeru i kad se kupac i prodavatelj sporazume o novoj cijeni vode pisanim ugovorom.

3.4 Sudionici i cijene vode

Vodu namijenjenu ljudskoj potrošnji prodaju drugim isporučiteljima vodnih usluga:

- isporučitelji vodnih usluga koji opskrbljuju vodom kućanstva i poslovne korisnike (isporučitelji na malo) i
- isporučitelji vodnih usluga koji obavljaju samo isporuke drugim isporučiteljima vodnih usluga (isporučitelji na veliko).

NPKLM vodovod d.o.o. je ovdje naveden kao isporučitelj na malo jer u pojedinim gradovima i općinama isporučuje vodu kućanstvima i poslovnim korisnicima, iako se pretežito bavi veleprodajom vode.

3.5 Veleisporuke i interventne isporuke od isporučitelja na malo

Isporučitelji vodnih usluga nemaju zakonsku obvezu obavještavati Vijeće o cijeni vode između dva isporučitelja. Vijeće je utvrdilo da su se u izvještajnom razdoblju odvijale sljedeće isporuke vode između isporučitelja na malo kao prodavatelja i isporučitelja vodnih usluga kao kupaca:

Tablica 3.1. Veleisporuke i interventne isporuke od isporučitelja na malo

Rbr.	PRODAVATELJ	KUPAC	Cijena vode (kn/m ³) bez PDV-a po ugovoru ili po odluci prodavatelja	Cijena vode (kn/m ³) bez PDV-a po privremenoj mjeri Vijeća za vodne usluge
1.	HUMVIO d.o.o. Hum na Sutli	Vodoopskrba i odvodnja d.o.o. Pregrada	4,50 (M)	Nije zatražena privremena mjera
2.	VG Vodoopskrba d.o.o. Velika Gorica	Vodoopskrba i odvodnja d.o.o. Zagreb	0,59 (M) od 1- 2/2015. i 0,77 (M)	Nije zatražena privremena mjera

Rbr.	PRODAVATELJ	KUPAC	Cijena vode (kn/m ³) bez PDV-a po ugovoru ili po odluci prodavatelja	Cijena vode (kn/m ³) bez PDV-a po privremenoj mjeri Vijeća za vodne usluge
			od 3-12/2015.	
		Privreda d.o.o. Petrinja	1,69 (M)	Nije zatražena privremena mjera.
3.	Vodoopskrba i odvodnja d.o.o. Zagreb	DUKOM d.o.o. Dugo Selo	4,68 (V)	2,08 Mjera je određena na zahtjev kupca.
		Vodovod Zelina d.o.o. Sveti Ivan Zelina	4,68 (V)	Nije zatražena privremena mjera.
		Vodoopskrba i odvodnja Vrbovec d.o.o. Vrbovec	4,68 (V)	2,18 Mjera je određena na zahtjev kupca.
4.	Zagorski vodovod d.o.o. Zabok	HUMVIO d.o.o. Hum na Sutli (mjerno mjesto: Harina Zlaka)	3,20 (M)	1,50 Mjera je određena na zahtjev kupca pa potom zamjenjena ugovorom između prodavatelja i kupca na cijenu od 2,07.
		Vodoopskrba i odvodnja Zapešić d.o.o. Zapešić (mjerno mjesto: Luka)	3,20 (M)	1,29 Mjera je određena na zahtjev kupca.
		Vodoopskrba i odvodnja Zapešić d.o.o. Zapešić (mjerno mjesto: Luka II)	3,20 (M)	Zatražena privremena mjera od strane kupca za cijenu 1,26. (Vidjeti bilješku 1!)
5.	Vodoopskrba i odvodnja Zapešić d.o.o. Zapešić	Zagorski vodovod d.o.o. Zabok (mjerno mjesto: Veliki vrh)	1,07 (M)	Nije zatražena privremena mjera.
		Zagorski vodovod d.o.o. Zabok (mjerna mjesta: Domahovo i Strmec)	3,80 (V)	1,79 Mjera je određena na zahtjev kupca.
		Zagorski vodovod d.o.o. Zabok (mjerno mjesto: Dubravica)	3,80 (V)	1,57 Mjera je određena na zahtjev kupca.
		Vodovod i odvodnja Bistra d.o.o. Bistra	3,80 (V)	Nije zatražena privremena mjera.
6.	Hidrobela d.o.o. Belišće	Dvorac d.o.o. Valpovo	4,20 (M)	3,58 Mjera je određena na zahtjev prodavatelja. (Vidjeti bilješku 2!)
7.	Vodoopskrba d.o.o. Darda	Baranjski vodovod d.o.o. Beli Manastir	5,40 (V)	Nije zatražena privremena mjera.
8.	Vinkovački vodovod d.o.o. Vinkovci	Komunalac d.o.o. Županja	1,15 (M)	Nije zatražena privremena mjera.

Rbr.	PRODAVATELJ	KUPAC	Cijena vode (kn/m ³) bez PDV-a po ugovoru ili po odluci prodavatelja	Cijena vode (kn/m ³) bez PDV-a po privremenoj mjeri Vijeća za vodne usluge
		Vodovod d.o.o. Slavonski Brod	1,15 (M)	Zatražena privremena mjera od strane prodavatelja za cijenu 1,15. (Vidjeti bilješku 3!)
		Drenovci d.o.o. Drenovci	1,15 (M)	Nije zatražena privremena mjera.
9.	Vodovod-Osijek d.o.o. Osijek	Čvorkovac – Vodne usluge d.o.o. Dalj	3,97(M) Vidjeti bilješku 4!	Nije zatražena privremena mjera.
		Urednost d.o.o. Čepin	3,51(M) Vidjeti bilješku 4!	Nije zatražena privremena mjera.
		Vodoopskrba d.o.o. Darda	u 2015. nije bilo veleisporuke vode	Nije zatražena privremena mjera.
10.	Našički vodovod d.o.o. Našice	Dvorac d.o.o. Valpovo	5,19 (M)	Nije zatražena privremena mjera.
		Vodorad d.o.o. Đurđenovac	5,19 (M)	Nije zatražena privremena mjera.
11.	Ivkom-vode d.o.o. Ivanec	Krakom vodoopskrba i odvodnja d.o.o. Krapina	6,24 (J)	Nije zatražena privremena mjera.
12.	Varkom d.d. Varaždin	Vodovod Zelina d.o.o. Sveti Ivan Zelina	2,50 (M) za isporuku veću od 1.500 m ³ /mj ili 3,25 (M) za isporuku manju od 1.500 m ³ /mj	Nije zatražena privremena mjera.
13.	Koprivničke vode d.o.o. Koprivnica	Komunalije d.o.o. Đurđevac	1,73 (M)	Nije zatražena privremena mjera
		Komunalno poduzeće d.o.o. Križevci	1,73 (M)	Nije zatražena privremena mjera.
14.	Vodovod Klinča Sela d.o.o. Donja Zdenčina	Vode Jastrebarsko d.o.o. Jastrebarsko	Nije bilo veleisporuka u 2015.	Nije zatražena privremena mjera.
		Vode Pisarovina d.o.o. Pisarovina	Nije bilo veleisporuka u 2015.	Nije zatražena privremena mjera.
15.	Vodovod i kanalizacija d.o.o. Ogulin	Komunalno Duga Resa d.o.o. Duga Resa	7,79 (V)	Nije zatražena privremena mjera.
16.	Vodovod Novska d.o.o. Novska	LIP-KOM d.o.o. Lipovljani (sada: Lipkom servisi d.o.o.)	4,85 (M)	Nije zatražena privremena mjera.
17.	Komunalno Ozalj d.o.o. Ozalj	Vode Žumberak d.o.o.	5,80 (M)	Nije zatražena privremena mjera.
18.	Vodne usluge d.o.o. Bjelovar	Komunalije d.o.o. Đurđevac	2,62 (M)	Nije zatražena privremena mjera

Rbr.	PRODAVATELJ	KUPAC	Cijena vode (kn/m ³) bez PDV-a po ugovoru ili po odluci prodavatelja	Cijena vode (kn/m ³) bez PDV-a po privremenoj mjeri Vijeća za vodne usluge
		Komunalac Rovišće d.o.o. Rovišće	4,44 (M)	Nije zatražena privremena mjera.
		Kapelakom d.o.o. Kapela	3,40 (M)	Nije zatražena privremena mjera.
19.	Vode Jastrebarsko d.o.o. Jastrebarsko	Vodovod Klinča Sela d.o.o. Donja Zdenčina	2,85 (M)	Nije zatražena privremena mjera.
20.	Komunalac d.o.o. Grubišno Polje	Darkom vodoopskrba i odvodnja d.o.o. Daruvar	9,23 (M)	Nije zatražena privremena mjera.
21.	Rad d.o.o. Drniš	Vodovod i kanalizacija d.o.o. Split	4,10 (M)	Nije zatražena privremena mjera.
		Vodovod i odvodnja d.o.o. Šibenik	1,50 (M)	Nije zatražena privremena mjera.
22.	Vodovod d.o.o. Omiš	Vodovod i kanalizacija d.o.o. Split	3,60 (M)	Nije zatražena privremena mjera.
23.	Vodovod i odvodnja d.o.o. Šibenik	Vodovod i odvodnja d.o.o. Benkovac	3,98 (J)	Nije zatražena privremena mjera.
24.	Vodovod d.o.o. Makarska	Hvarski vodovod d.o.o. Jelsa	5,50 (V)	Nije zatražena privremena mjera.
		Vodovod d.o.o. Omiš	0,99 (M)	Nije zatražena privremena mjera.
25.	Vodovod i odvodnja Cetinske krajine d.o.o. Sinj	Vodovod i kanalizacija d.o.o. Split	3,60 (M)	Nije zatražena privremena mjera.
26.	Bilan d.o.o. Orebić (sada: Vodovod i odvodnja d.o.o. Orebić)	Izvor Orah d.o.o. Trpanj	6,10 (M)	Nije zatražena privremena mjera.
27.	NPKLM vodovod d.o.o. Korčula	Bilan d.o.o. Orebić (sada: Vodovod i odvodnja d.o.o. Orebić)	3,88 (M)	Nije zatražena privremena mjera.
		Janjina d.o.o.	4,00 (M)	Nije zatražena privremena mjera.
		Vodovod Opuzen d.o.o. Opuzen	2,31 (M)	Nije zatražena privremena mjera.
		Metković d.o.o. Metković	1,24 (M)	Nije zatražena privremena mjera.
28.	Vodovod Zadar d.o.o. Zadar	Vodovod i odvodnja d.o.o. Benkovac	1,20 (M)	Nije zatražena privremena mjera.
		Komunalac d.o.o. Biograd na Moru	1,64 (M)	Nije zatražena privremena mjera.
		Ugljan d.o.o. Preko	4,46 (J)	Nije zatražena privremena mjera.
		Sabuša d.o.o. Kukljica	4,46 (J)	Nije zatražena privremena mjera.

Rbr.	PRODAVATELJ	KUPAC	Cijena vode (kn/m ³) bez PDV-a po ugovoru ili po odluci prodavatelja	Cijena vode (kn/m ³) bez PDV-a po privremenoj mjeri Vijeća za vodne usluge
		KD Dugi otok i Zverinac d.o.o. Sali	4,46 (J)	Nije zatražena privremena mjera.
		Vodovod Vir d.o.o.	4,46 (J)	Nije zatražena privremena mjera.
29.	KD Vodovod i kanalizacija d.o.o. Rijeka	Liburnijske vode d.o.o. Opatija	4,60 (V)	Nije zatražena privremena mjera.
30.	Regionalni vodovod Davor-Nova Gradiška d.o.o. Davor	Vodovod d.o.o. Slavonski Brod	8,00 (V) isporuke u 2015.	Nije zatražena privremena mjera.
		Slavča d.o.o. Nova Gradiška	4,00 (J) isporuke u 2016.	Nije zatražena privremena mjera.

U tablici su označene cijene vode koje su manje (**M**) od maloprodajnih cijena vodnih usluga koje je prodavatelj odredio prema (krajnjim) korisnicima vodne usluge javne vodoopskrbe. Neovisno o tom, upitno je jesu li i u tim slučajevima cijene određene sukladno članku 208. stavak 1. Zakona o vodama, što se ne da nedvojbeno utvrditi bez vještačenja troškova i cijene u postupku donošenja privremene mjere koji se pokreće nakon što jedna od strana pokrene sudski postupak. I kod izrazito visokih cijena npr. 9,23 kn/m³ za vodu koju Vodovod Grubišno Polje d.o.o. Grubišno Polje isporučuje Darkomu - Vodoopskrba i odvodnja d.o.o. Daruvar²⁴ riječ je samo o neznatnom smanjenju u odnosu na varijabilnu cijenu vodne usluge javne vodoopskrbe prema kućanstvima i poslovnim korisnicima na svom području pružanja usluge (9,31 kn/m³).

Isto tako u tablici su označene i cijene vode koje su veće od maloprodajnih cijena vodnih usluga koje je prodavatelj odredio prema (krajnjim) korisnicima vodne usluge javne vodoopskrbe (**V**) ili jednake maloprodajnim cijena vodnih usluga (krajnjim) korisnicima vodne usluge javne vodoopskrbe (**J**) iz čega je razvidno da su određene protivno članku 208. stavak 1. Zakona o vodama. Vijeće nema odgovora zašto kupci u takvim slučajevima ne pokreću sudske postupke i postupke donošenja privremene mjere.

Bilješka 1 - Zahtjev za određivanje privremene mjere je odbačen jer nije bila ispunjena zakonska pretpostavka pokretanja sudskog spora.

Bilješka 2 - Vodi se sudski spor po tužbi prodavatelja za utvrđenje cijene vode namijenjene ljudskoj potrošnji u visini od 4,20 kn/m³ te cijena prihvata otpadne vode od 3,31 kn/m³ u kojem se raspravlja je li raniji ugovor o veleisporuci pravovaljano raskinut. Privremena mjera je određena za isporuku vode namijenjene ljudskoj potrošnji u visini od 3,58 kn/m³. Vijeće je primjenom pravne analogije, pravilo iz članka 208. stavak 1. Zakona primijenilo i na određivanje cijene prihvata otpadne vode od 2,66 kn/m³.

Bilješka 3 - Vijeće je utvrdilo da se između Vinkovačkog vodovoda i kanalizacije d.o.o. kao davatelja isporuke i Vodovoda d.o.o. Slavonski Brod kao primatelja isporuke, odvija isporuka

²⁴ Riječ je o interventnim isporukama manjih količina vode

i prihvat vode namijenjene ljudskoj potrošnji, redovito i konsenzualno te ima smatrati da su u ugovornom odnosu. Cijena vode, kao bitan sastojak tog ugovora, određena je jednostrano od strane Vinkovačkog vodovoda i kanalizacije d.o.o, u visini od 1,15 kn/m³ bez PDV-a. Između isporučitelja vodi se sudski spor zbog neplaćanja cijene vode. Tako određenu cijenu nijedna stranka nije osporila u parničnom postupku te je Vijeće odbacilo prijedlog predlagatelja zbog neispunjenja zakonskih pretpostavki i utvrdilo da je cijena vode od 1,15 kn/m³ bez PDV-a određena u procesno-pravnom smislu sukladno članku 208. st. 1. Zakona o vodama.

Bilješka 4 - Na službenim web stranicama prodavatelja (<https://vodovod.com/wp-content/uploads/2016/07/Cjenik-vodnih-usluga-vodoopskrbe-i-odvodnje-1.03.2013.pdf>) navedeno je da je cijena vode za druge isporučitelje iznosi 4,55 kn/m³ bez PDV-a što ovu cijenu svrstava u kategoriju (V) ali se isporuke vode prema društvima Čvorkovac – Vodne usluge d.o.o. Dalj i Urednost d.o.o. Čepin odvija izvjesno temeljem ugovora, po cijenama u gornjoj tablici, što ih svrstava u kategoriju (M).

3.6 Struktura cijene vode između dva isporučitelja

Cijena vode između dva isporučitelja u smislu Zakona o vodama nije isto što i cijena vodne usluge koja se naplaćuje (krajnjim) korisnicima vodnih usluga (kućanstvima i poslovnim korisnicima).

Cijena vode između dva isporučitelja može sadržavati samo:

- cijenu prema isporučenoj količini vode (kn/m³) i
- porez na dodanu vrijednost (PDV).

Cijena vode između dva isporučitelja ne može sadržavati:

- fiksni dio cijene - Fix, npr. po korisniku/mjesečno (jer je ova cijena u cjelosti varijabilna)
- naknadu za razvoj - NzR (jer se ona zakonito može naplaćivati samo uz cijenu vodne usluge)
- naknadu za korištenje voda - NKV (jer se ona zakonito može naplaćivati samo korisnicima vodnih usluga priključenim na sustav javne vodoopskrbe a ne i drugim isporučiteljima kao upraviteljima tog sustava) i
- naknadu za zaštitu voda - NZV (jer se ona zakonito može naplaćivati samo korisnicima vodnih usluga priključenim na sustav javne odvodnje a ne i drugim isporučiteljima kao upraviteljima tog sustava).

Unatoč ovim zakonskim dispozicijama dio isporučitelja vodnih usluga:

- pogrešno nominira cijenu vode između dva isporučitelja vodnih usluga kao cijenu vodnih usluga i
- pogrešno strukturira cijenu vode prema drugom isporučitelju tako što naplaćuje i fiksni dio cijene i/ili naknadu za korištenje voda i/ili naknadu za zaštitu voda.

Vijeće je ovu nezakonitu praksu uočilo kod Vodovoda d.o.o. Šibenik, (Fix, NKV i NZV) Vodoopskrbe d.o.o. Darda (Fix) a izvjesno je da praksa egzistira i kod drugih isporuka između dva isporučitelja.

3.7 Veleisporuke i interventne isporuke od isporučitelja na veliko

Vijeće za vodne usluge utvrdilo u izvještajnom razdoblju prodaju vode između 2 isporučitelja na veliko kao prodavatelja i 7 isporučitelja vodnih usluga kao kupaca kako slijedi:

Tablica 3.2. Veleisporuke i interventne isporuke od isporučitelja na veliko

Rbr.	PRODAVATELJ	KUPAC	Cijena vode (kn/m ³) po ugovoru ili po odluci prodavatelja	Cijena vode (kn/m ³) po privremenoj mjeri Vijeća za vodne usluge
1.	Vodoopskrba Kupa d.o.o. Petrinja	Privreda d.o.o. Petrinja	2,20	Zatražena privremena mjera od strane kupca o kojoj Vijeće nije još odlučilo Vidjeti bilješku 1!
		Sisački vodovod d.o.o. Sisak	2,20	Nije zatražena privremena mjera.
2.	Vodovod Hrvatsko primorje - južni ogranak d.o.o.	Komunalno društvo Pag d.o.o. Pag	1,80 kn (siječanj – travanj) 2,00 kn (svibanj – prosinac)	Nije zatražena privremena mjera.
		Vodovod i odvodnja d.o.o. Senj	1,80 kn (siječanj – travanj) 2,00 kn (svibanj – prosinac)	Nije zatražena privremena mjera.
		Vrelo d.o.o. Rab	1,80 kn (siječanj – travanj) 2,00 kn (svibanj – prosinac)	Nije zatražena privremena mjera.
		Crno Vrilo d.o.o. Karlobag	1,80 kn (siječanj – travanj) 2,00 kn (svibanj – prosinac)	Nije zatražena privremena mjera.
		Komunalije d.o.o. Novalja	1,80 kn (siječanj – travanj) 2,00 kn (svibanj – prosinac)	Nije zatražena privremena mjera.

Bilješka 1 – Vijeće ukazuje da veleprodajna cijena pretpostavlja da se i cjelokupno poslovanje isporučitelja na veliko (materijalni troškovi, broj zaposlenih, struktura troškova) mora prilagoditi veleprodaji. U predmetu je provedeno financijsko-računovodstveno vještačenje koje je utvrdilo troškove isključivo prema knjigovodstvenim evidencijama i tako izračunalo cijenu vode, ne ulazeći u opravdanost troškova. Vijeće je razmotrilo mogućnost da se cijena odredi prema načelima iz čl. 197. stavak 5. Zakona o vodama, tj. punog povrata troškova od vodnih usluga, priuštivosti cijene vode i zaštite od monopola na način da ne dopusti da se neracionalni trošak prirodnog monopolista prevali na korisnika usluge i ne priznaju objektivno visoki troškovi. U tom smislu predloženo je zatražiti drugo financijsko-ekonomsko vještačenje te dodatno građevinsko-strojarsko vještačenje. Postupak je u tijeku. Za to vrijeme, cijena vode, određena jednostranom odlukom prodavatelja je i dalje na snazi.

3.8 Prodaja tehnološke vode

Prema članku 208. stavak 2. Zakona o vodama: „Osoba koja isporučitelju vodne usluge isporučuje tehnološku ili drugu vodu, koja nakon kondicioniranja može služiti ljudskoj potrošnji određuje njezinu cijenu sukladno načelima iz članka 197. stavka 5. ovoga Zakona.“

Vijeće je evidentiralo u izvještajnom razdoblju isporuku vode od strane 1 isporučitelja tehnološke vode (koji nije isporučitelj vodnih usluga) prema 3 kupca:

Tablica 3.3. Prodaja tehnološke vode

Rbr.	PRODAVATELJ	KUPAC	Cijena vode (kn/m ³) bez PDV-a po ugovoru ili po odluci prodavatelja	Cijena vode (kn/m ³) bez PDV-a po privremenoj mjeri Vijeća za vodne usluge
1.	INA - Industrija nafte d.d. Zagreb	Komunalije d.o.o. Đurđevac	1,98	Nije zatražena privremena mjera.
		Vodovod Novska d.o.o. Novska	1,92	Nije zatražena privremena mjera.
		Vodoopskrba i odvodnja Ivanić-Grad d.o.o. Ivanić Grad (sada Vodoopskrba i odvodnja Zagrebačke županije d.o.o.)	2,04	Nije zatražena privremena mjera.

4 DJELATNOST PRAŽNJENJA I ODVOZA OTPADNIH VODA IZ SEPTIČKIH I SABIRNIH JAMA

4.1 Način obavljanja djelatnosti pražnjenja i odvoza otpadnih voda iz septičkih i sabirnih jama

Odredbama Zakona o vodama definiran je pojam vodnih usluga na način da isti podrazumijeva djelatnost javne vodoopskrbe i djelatnost javne odvodnje. Djelatnost javne odvodnje uključuje i djelatnost pražnjenja i odvoza otpadnih voda iz septičkih i sabirnih jama.

Pravne i fizičke osobe dužne su otpadne vode ispuštati u građevine javne odvodnje ili u individualne sustave odvodnje otpadnih voda, odnosno na drugi način sukladno odluci o odvodnji otpadnih voda koju za područje aglomeracije u granicama jedinice lokalne samouprave donosi njezino predstavničko tijelo. U slučaju da se aglomeracija prostire na područje više jedinica lokalne samouprave, odluku o odvodnji donosi jedinica regionalne samouprave na prijedlog jedinica lokalne samouprave. Odluka se donosi po prethodno pribavljenom mišljenju Hrvatskih voda.

Djelatnost pražnjenja i odvoza otpadnih voda može obavljati isporučitelj vodne usluge ili se ista može dodijeliti drugoj osobi putem davanja koncesije. Način i uvjete davanja koncesije utvrđuje odlukom o odvodnji jedinica lokalne samouprave. Koncesija se daje na razdoblje od 3 do 5 godina. Ugovor sklapa jedinica lokalne samouprave. Koncesija se vodi u registru koncesija u ministarstvu nadležnom za financije.

Činjenica je da Vijeće za vodne usluge ne raspolaže s podacima o načinu obavljanja djelatnosti tj. koliko jedinica lokalne samouprave je dodijelilo objavljenje djelatnosti isporučiteljima vodnih usluga, a koliko ih je dodijelilo koncesiju drugim pravnim osobama. Nepotpune podatke moguće je iščitati iz dostavljenih odluka o cijeni vodnih usluga ukoliko je djelatnost organizirana putem isporučitelja vodne usluge i ukoliko je cijena utvrđena odlukom o cijeni vodne usluge.

Stoga će jedna od budućih aktivnosti Vijeća biti da od ministarstva nadležnog za financije zatraži podatke o registru koncesija za djelatnost pražnjenja i odvoza otpadnih voda iz septičkih i sabirnih jama. Podaci o načinu obavljanja djelatnosti na području jedinice lokalne samouprave će se zatražiti i od jedinica lokalne samouprave.

4.2 Cijena usluge pražnjenja i odvoza otpadnih voda iz septičkih i sabirnih jama

Cijena vodne usluge pražnjenja i odvoza otpadnih voda iz septičkih i sabirnih jama utvrđuje se odlukom o cijeni vodnih usluga koju donosi isporučitelj vodne usluge uz prethodnu suglasnost jedinice lokalne samouprave. Izuzetak je slučaj kada djelatnost ne vrši

isporučitelj već druga pravna osoba putem koncesije, u kojem slučaju cijenu utvrđuje jedinica lokalne samouprave. U tim slučajevima Vijeće za vodne usluge ne nadzire zakonitost cijene te djelatnosti i ne raspolaže podacima o iznosima cijena i načinu obračuna cijene. Budući se radi o istoj vrsti djelatnosti, postojeće zakonsko rješenje nije odgovarajuće iz razloga što zakonitost cijena koncesionara nitko ne nadzire i u konačnici ne postoji evidencija. Kako bi Vijeće moglo konkretnije potkrijepiti tu problematiku, u narednim koracima će zatražiti konkretne podatke jedinica lokalne samouprave o cijenama djelatnosti pražnjenja i odvoza bez obzira je li djelatnost organizirana putem isporučitelja ili koncesionara.

Zakonitost odluke tj. nadzor u pogledu cijena pražnjenja i odvoza otpadnih voda Vijeće vrši kroz nadzor nad odlukama o cijeni vodnih usluga. Evidencija cijena djelatnosti iz odluka o cijenama ne postoji, budući pojedini isporučitelji cijenu djelatnosti ne utvrđuju odlukom već cjenicima ili na neki treći način i u pravilu je ne objavljuju na web stranicama isporučitelja.

Analizom pojedinačnih cijena kojima Vijeće raspolaže utvrđena su različita postupanja u pogledu obračuna po jedinici mjere kao i vrlo različiti iznosi cijena za pružanje usluge. U pogledu jedinice mjere u najvećem broju slučajeva cijena se utvrđuje po m³ pražnjenja, ali postoje i slučajevi gdje se cijena utvrđuje po cisterni određene zapremnine bez obzira na stvarno ispražnjenu količinu. Posebna kategorija su slučajevi gdje se vrši pražnjenje i odvoz, ali se ne plaća usluga budući isporučitelj vrši naplatu odvodnje svim korisnicima vodoopskrbe bez obzira jesu li priključeni na sustav odvodnje ili nisu, kao i slučajevi gdje se usluga na navedeni način naplaćuje samo do određene količine pražnjenja, a za količinu pražnjenja iznad toga naplaćuje se po utvrđenoj cijeni pražnjenja po m³. Evidentirani su i slučajevi gdje jedinice lokalne samouprave na različite načine sufinanciraju usluge pražnjenja i odvoza isporučiteljima. Sve navedeno nije u skladu sa zakonskim propisima. Naime, člankom 205. Zakona o vodama utvrđeno je da se sredstva za obavljanje djelatnosti osiguravaju iz cijene vodnih usluga, dakle u konkretnom slučaju iz cijene pražnjenja i odvoza otpadnih voda iz septičkih i sabirnih jama, a ne iz cijene odvodnje (varijabilni dio) na koju korisnici nisu ni priključeni ili iz proračuna jedinica lokalne samouprave. Također je propisano da osnovica za obračun cijene djelatnosti pražnjenja i odvoza otpadnih voda nije količina isporučene vode kao za druge vodne djelatnosti.

Činjenica je da Vijeće do prethodno navedenih saznanja u pravilu dolazi putem raznih upita i predstavki građana i pravnih osoba. Naime, iz same odluke o cijeni vodnih usluga nije moguće utvrditi dali se usluga odvodnje naplaćuje svim korisnicima vodne usluge vodoopskrbe ili samo onim korisnicima koji su priključeni na sustav odvodnje. Vijeće će u tom pogledu putem web stranice Vijeća u prijedlog odluke o cijeni vodnih usluga koja je objavljena kao primjer ugraditi i odredbu da korisnik naplaćuje samo onu vodnu uslugu koju i pruža korisniku.

4.3 Postupanje Vijeća za vodne usluge

U promatranom razdoblju Vijeće je temeljem upita korisnika utvrdilo navedene nepravilnosti u pogledu obračuna cijena pražnjenja i odvoza otpadnih voda kod isporučitelja Odvodnja d.o.o. Zadar i Baranjski vodovod d.o.o te s istima održalo sastanke i utvrdilo činjenično stanje.

U predmetu Odvodnja d.o.o. Zadar Vijeće je naložilo isporučitelju da uskladi odluku o cijeni vodnih usluga u pogledu obavljanja djelatnosti pražnjenja i odvoza otpadnih voda te da uslugu odvodnje naplaćuje samo onim korisnicima kojima se usluga pruža te da se usluga može financirati samo iz cijene usluge. Vijeće se također u predmetu odvodnje d.o.o. Zadar očitovalo na dopis Tržišne inspekcije.

U predmetu Baranjski vodovod d.o.o. Vijeće je naložilo isporučitelju da cijenu pražnjenja i odvoza otpadnih voda iz septičkih i sabirnih jama utvrdi kroz odluku o cijeni vodnih usluga te da se usluga odvodnje naplaćuje samo onim korisnicima kojima se usluga i pruža te da se usluga može financirati samo iz cijene usluge.

4.4 Problematika pražnjenja i odvoza otpadnih voda iz septičkih i sabirnih jama

Problematika obavljanja predmetne djelatnosti nije u potpunosti zakonski riješena što se svakako odnosi i na problematiku cijene i pokriva troškova koje imaju isporučitelji. Činjenica je da potpuna evidencija broja i stanja septičkih jama na područjima jedinica lokalne samouprave ne postoji ili su manjkave pa bi svakako zakonskim odredbama trebalo propisati obvezu vlasnika nekretnina da jedinicama lokalne samouprave prijave postojanje septičkih jama.

Stručnosti i kontrolu gradnje septičkih jama nitko ne provodi osim na tehničkim pregledima građevina koje imaju septičku jamu ali je pri tom u pravilu kontrola nemoguća budući da su septičke jame smještene ispod zemlje.

4.4.1 Npropusnost septičkih jama

Kapaciteti isporučitelja u pravilu su dimenzionirani za pražnjenje većeg broja septičkih jama od onog koje prazne i ostvaruju troškove koji nemaju pokriva u cijeni usluge. za razmisliti je dali uvesti i fiksni dio usluge koji pretpostavlja točnu evidenciju svih vlasnika septičkih jama.

5 ODLUKE O NAKNADI ZA RAZVOJ

Predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave može odrediti da se uz cijenu javne vodoopskrbe, cijenu javne odvodnje plaća i naknada za razvoj.

Iznimno predstavničko tijelo jedinice područne (regionalne) samouprave može uvesti naknadu za razvoj kada su radi zaštite izvorišta u zonama sanitarne zaštite potrebna povećana ulaganja u komunalne vodne građevine.

Iznimno predstavničko tijelo jedinice područne (regionalne) samouprave može, sukladno provedbenom propisu Zakona o vodama kojim se uspostavljaju uslužna područja, uvesti naknadu za razvoj na uslužnom području kada je to potrebno radi ravnomjerne izgradnje komunalnih vodnih građevina. Obveznik naknade za razvoj je obveznik plaćanja cijene vodne usluge, uz koju se obračunava naknada za razvoj.

Osnovica naknade za razvoj može biti jedinica mjere isporučene vodne usluge ili iznos cijene vodne usluge, uz koju se obračunava naknada za razvoj.

Naknada za razvoj se obračunava putem računa za vodnu uslugu, na kojima se zasebno iskazuje.

Visina naknade za razvoj na jedinicu mjere isporučene vodne usluge ili stopa na iznos cijene vodne usluge određuje se odlukom o obračunu i naplati naknade za razvoj, koju donosi predstavničko tijelo.

Odlukom se propisuju se detaljnije namjene kojima služi prihod od naknade za razvoj, način i rokove uplate naknade za razvoj, nadzor nad obračunom i naplatom naknade za razvoj, a može detaljnije propisati obveznike, osnovicu, izuzeća od plaćanja, oslobođenja i olakšice, prekršajne odredbe te postupak za njihovo ostvarenje.

Prihodi od naknade za razvoj koriste se za financiranje gradnje komunalnih vodnih građevina, sukladno planu gradnje komunalnih vodnih građevina iz Zakona o vodama na vodoopskrbnom području, području aglomeracije, odnosno uslužnom području.

Naknada za razvoj mora se koristiti tako da se osigura ravnomjeran razvoj sustava javne vodoopskrbe i javne odvodnje na vodoopskrbnom području ili aglomeraciji.

Ako je naknada za razvoj uvedena na području jedinica lokalne samouprave na kojem se koristi više od $\frac{1}{2}$ vodnih usluga u odnosu na vodoopskrbno područje, područje aglomeracije, odnosno uslužno područje, na zahtjev isporučitelja vodnih usluga, Vijeće za vodne usluge može donijeti odluku kojom se proširuje obveza plaćanja naknade za razvoj na vodoopskrbnom području, području aglomeracije, odnosno uslužnom području.

Ako je visina naknade za razvoj neujednačena na vodoopskrbnom području, području aglomeracije, odnosno uslužnom području na zahtjev isporučitelja vodnih usluga, Vijeće za vodne usluge može donijeti odluku kojom se ujednačava visina naknade za razvoj na vodoopskrbnom području, području aglomeracije, odnosno uslužnom području.

Odluke o Naknadama za razvoj objavljuju se u službenim glasilima jedinice lokalne samouprave, odnosno jedinice područne (regionalne) samouprave.

5.1 Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave koje su dostavile odluke o naknadi za razvoj

Vijeću za vodne usluge svoje odluke o naknadi za razvoj dostavilo je ukupno 276 jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave. Od tog broja, odluke je dostavilo 91 gradova i 181 općina.

GRADOVI: Bakar, Beli Manastir, Benkovac, Buje, Cres, Čabar, Čakovec, Čazma, Daruvar, Delnice, Donja Stubica, Drniš, Dubrovnik, Duga Resa, Đakovo, Glina, Gospić, Grubišno Polje, Hvar, Ilok, Ivanec, Jastrebarsko, Karlovac, Kastav, Kaštela, Klanjec, Komiža, Koprivnica, Kraljevica, Krapina, Križevci, Krk, Kutina, Kutjevo, Labin, Lepoglava, Ludbreg, Makarska, Mali Lošinj, Metković, Mursko Središće, Našice, Nin, Novalja, Novi Marof, Novi Vinodolski, Novigrad, Obrovac, Omiš, Opatija, Orahovica, Otočac, Osijek, Otok, Pag, Pazin, Petrinja, Pleternica, Ploče, Popovača, Poreč, Požega, Prelog, Pula, Rab, Rijeka, Rovinj, Samobor, Sisak, Slatina, Solin, Split, Stari Grad, Sveta Nedjelja, Šibenik, Trogir, Umag, Valpovo, Varaždin, Varaždinske Toplice, Velika Gorica, Virovitica, Vodice, Vodnjan, Vrbovec, Vukovar, Zadar, Zagreb, Zaprešić, Zlatar, Županja.

OPĆINE: Bale, Barban, Baška, Baška Voda, Bedekovčina, Berek, Beretince, Bibinje, Bilje, Bistra, Bizovac, Blato, Bol, Borovo, Bošnjaci, Brckovljani, Brdovec, Brela, Brestovac, Breznica, Breznički Hum, Budišćina, Brtonigla, Cestica, Čačinci, Čađavica, Čaglin, Čavle, Čeminac; Darda, Davor, Dicmo, Dobrinj, Donja Dubrava, Donji Kraljevec, Donji Vidovec, Dubravica, Dugi Rat, Dugopolje; Đurmanec; Erdut, Fažana, Funtana, Fužine; Galovac, Goričan, Gornja Stubica, Gornji Kneginec, Gračac, Gradac, Gradina, Gradište, Hrašćina, Hrvace, Hum na Sutli, Jagodnjak, Jakšić, Jalžbet, Jakovlje, Jasenice, Jelenje, Jelsa, Karojba, Kaštelir Labinac, Kali, Kaptol, Klana, Klenovnik, Klis, Kneževi vinogradi, Kolan, Krapinske toplice, Kraljevec na Sutli, Konjščina, Končanica, Kostrena, Kotoriba, Kumrovec, Lećevica, Lanišće, Ližnjan, Lobor, Lopar, Lovran, Luka, Lupoglav, Lukač; Maće, Mala Subotica, Mali Bukovec, Malinska-Dubašnica, Marija Gorica, Marija Bistrica, Marina, Marčana, Martijanec, Maruševac, Matulji, Medulin, Mihovljan, Mikleuš, Milna, Mljet, Muć, Murter, Nedelišće, Nova Bukovica, Novi Golubovec, Okrug, Okučani, Omišalj, Orehovica, Otok, Perušić, Petrijanec, Petrijevci, Petlovac, Petrovsko, Pisarovina, Podgorač, Podstrana, Podturen, Poličnik, Posedarje, Postira, Preko, Pribislavec, Primošten, Privlaka, Punat, Pušća; Rešetari, Rakovec, Ražanac, Retkovec, Rogoznica, Rugvica, Ružić, Sali, Seget, Selnica, Sopje, Sračinec, Starigrad, Suhopolje, Sukošan, Sveta Marija, Sveti Ilija, Sveti Filip i Jakov, Sveti Križ Začretje, Stubičke Toplice, Svetivinčenat, Šenkovec, Šolta, Špišić Bukovica, Štrigova, Tuhelj, Tar-Vabriga, Tisno, Trnovec Bartolovečki, Tučepi, Vela Luka, Velika, Velika Ludina, Veliki Bukovec, Veliko Trgovišće, Vidovec, Vinica, Viškovo, Voćin, Vojnić, Vratušinec, Vrbnik, Vrsar, Vrsi, Strahoninec, Sveti Juraj na Bregu, Sveti Martin na Muri, Zabok, Zagorska Sela, Zlatar Bistrica.

Preostale jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave nisu dostavile svoje odluke o naknadi za razvoj ili ih u izvještajnom razdoblju nisu ni donijele na svojim predstavničkim tijelima.

5.2 Zakonite odluke o naknadi za razvoj

Sukladno odredbama zakona o vodama, Vijeće nazire zakonitost odluke o naknadi za razvoj.

Među obrađenim predmetima, Vijeće za vodne usluge nije utvrdilo elemente nezakonitosti u 210 odluke o naknadi za razvoj. Dio zakonitih odluka nije izravno dostavljen Vijeću za vodne usluge, već je preuzet sa internetskih stranica službenih glasnika pojedinih jedinica lokalne samouprave.

Cjenovna analiza naknada za razvoj pokazuje da najniža registrirana naknada u Republici Hrvatskoj iznosi 0,10 kn/m³ (Grad Koprivnica), a najveća 11,83 kn/m³ (Grad Zagreb). U prosjeku korisnici plaćaju između 1,31 i 1,77 kn/m³ isporučene vodne usluge, ovisno o kategoriji korisnika, kako je prikazano u nižoj tablici.

Tablica 5.1. Prosječna visina naknade za razvoj

	Kućanstva	Poslovni korisnici
Prosječna visina naknade za razvoj vodoopskrbe	1.31	1.43
Prosječna visina naknade za razvoj odvodnje	1.48	1.77

Šest jedinica lokalne samouprave odredilo je osnovicu naknade za razvoj kao stopu na cijenu vodne usluge. Najniža registrirana stopa iznosila je 6% (četiri općine u Zadarskoj županiji - Poličnik, Posedarje, Starigrad i Vrsi), a najviša 11% (Grad Daruvar i Općina Končanica u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji).

5.3 Nezakonite i nesukladne odluke o naknadi za razvoj

Vijeće za vodne usluge izdalo je ukupno 13 rješenja o obustavi dijela Odluke o naknadi za razvoj zbog nezakonitog zadržavanja dijela prihoda prikupljenih naknada u visini od 3%, a u korist isporučitelja vodnih usluga za pokriće troškova obračuna i naplate naknade za razvoj. Predmetne jedinice lokalne samouprave su gradovi Kutjevo, Orahovica, Požega, Virovitica i Županja te općine Brestovac, Čačinci, Gradina, Jakšić, Kaptol, Lukač, Suhopolje i Špišić Bukovica.

Vijeće je također obustavilo dio Odluke o naknadi za razvoj Grada Osijeka zbog naplaćivanja naknade isporučiteljima vodnih usluga sa sjedištem u drugim jedinicama lokalne samouprave, a čime je Grad nezakonito proširio svoje nadležnosti u određivanju obveze plaćanja naknade za razvoj.

Među ostalim predmetima dostavljenima na nadzor zakonitosti, Vijeće je identificiralo još 21 Odluku o naknadi za razvoj kod kojih su uočeni određeni elementi koji nisu sukladni zakonskim odredbama, te je nadležnim gradovima i općinama upućen pismeni zahtjev za usklađivanjem istih s odredbama Zakona o financiranju vodnoga gospodarstva. Jedinice lokalne samouprave su postupile po zahtjevima i otklonile uočene elemente nezakonitosti.

5.4 Najčešće nesukladnosti sa Zakonom

Obradom pristiglih predmeta utvrđene su četiri najčešće zakonske nesukladnosti.

Kako je navedeno u prethodnom poglavlju jedna od učestalijih nezakonitosti koja se pojavljivala u Odlukama o naknadi za razvoj bila je naplata naknade za troškove obračuna i slanja računa u visini 3% od prikupljenih prihoda naknade za razvoj.

Kod manjeg broja lokalnih jedinica utvrđeno je da su usvojili odluke odnosno zaključke o subvencioniranju iznosa naknade za razvoj potrošačima iz kategorije domaćinstva. U jednom slučaju subvencioniranje se odnosilo i na potrošače iz kategorije gospodarstva. Važno je napomenuti da su se akti o subvencioniranju donosili mimo Odluka o naknadi za razvoj koje su uglavnom bile zakonite.

Kod jednog dijela nesukladnih odluka utvrđeno je da su predstavnička tijela uvela obvezu plaćanja naknade za razvoj za područja ili korisnike izvan samoupravnog djelokruga pojedinog grada ili općine.

Za dio odluka utvrđeno je da nisu u skladu s posljednjim izmjenama Zakona o vodama koji propisuje da plan gradnje i održavanja komunalnih vodnih građevina donosi skupština, odnosno upravno vijeće javnog isporučitelja vodne usluge. U prethodnoj iteraciji Zakona, donošenje plana izgradnje vodnokomunalnih građevina bilo je u nadležnosti predstavničkih tijela jedinica lokalne samouprave.

Kao što je već rečeno, prema Zakonu o izmjenama i dopunama Zakona o financiranju vodnog gospodarstva (Narodne novine br. 56/13) Vijeću su povjerene dvije nove regulatorne ovlasti:

- proširiti obvezu plaćanja naknade za razvoj na području pružanja vodne usluge i
- ujednačiti naknadu za razvoj na području pružanja vodne usluge.

Naime, odredbom članka 58.a Zakona o financiranju vodnog gospodarstva uređeno je:

„Ako je naknada za razvoj uvedena na području jedinica lokalne samouprave na kojem se koristi više od ½ vodnih usluga u odnosu na vodoopskrbno područje, područje aglomeracije, odnosno uslužno područje, na zahtjev isporučitelja vodnih usluga, Vijeće za vodne usluge može donijeti odluku kojom se proširuje obveza plaćanja naknade za razvoj na vodoopskrbnom području, području aglomeracije, odnosno uslužnom području.

Ako je visina naknade za razvoj neujednačena na vodoopskrbnom području, području aglomeracije, odnosno uslužnom području na zahtjev isporučitelja vodnih usluga, Vijeće za vodne usluge može donijeti odluku kojom se ujednačava visina naknade za razvoj na vodoopskrbnom području, području aglomeracije, odnosno uslužnom području.

Odluke iz stavaka 1. i 2. ovoga članka objavljuju se u službenim glasilima jedinice lokalne samouprave, odnosno jedinice područne (regionalne) samouprave.

Za vrijeme važenja odluke iz stavaka 1. i 2. ovoga članka predstavničko tijelo iz članka 52. stavka 1., odnosno stavka 3. ovoga Zakona ne može o istom predmetu donijeti odluku iz članka 52. stavka 1., odnosno stavka 3. ovoga Zakona.“

Prvi slučaj da je isporučitelj vodne usluge zatražio primjenu odredbe članka 58.a Zakona o financiranju vodnoga gospodarstva je zahtjev isporučitelja Vodovod i čistoća d.o.o. Sinj, za područje Grada Sinja. Vijeće je zaključilo da nisu ispunjeni uvjeti iz citiranog članka Zakona o financiranju vodnoga gospodarstva budući da na području Grada Sinja ima preko 50% korisnika vodnih usluga u odnosu na ukupan broj korisnika vodoopskrbnog područja isporučitelja vodne usluge. Također, prosječna godišnja količina isporučene usluge javne vodoopskrbe (m³ pitke vode) na području Grada Sinja čini više od polovine ukupnih količina koje isporučitelj vodne usluge isporuči u godinu dana.

Isporučitelj vodnih usluga Zagorski vodovod d.o.o. Zabok (dalje u tekstu: isporučitelj) podnio je 5. travnja 2016. Vijeću za vodne usluge zahtjev za ujednačavanjem naknade za razvoj na vodoopskrbnom području isporučitelja na način da se u svih 25 jedinica lokalne samouprave bude istovjetna visina naknade i to $0,70 \text{ kn/m}^3$ isporučene vode namijenjene ljudskoj potrošnji putem sustava javne vodoopskrbe isporučitelja.

Isporučitelj je uz zahtjev priložio Plan gradnje i održavanja komunalnih vodnih građevina u 2016. godini iz kojeg je razvidno da je za financiranje troškova gradnje komunalnih vodnih građevina potrebno odrediti jedinstvenu visinu naknade za razvoj od $0,70 \text{ kn/m}^3$ na vodoopskrbnom području isporučitelja odnosno područjima svih 25 jedinica lokalne samouprave.

Vijeće je pri ocjeni osnovanosti zahtjeva isporučitelja utvrdilo da dodana 15. lipnja 2016., od ukupno 25 jedinica lokalne samouprave, 20 jedinica lokalne samouprave je imalo na snazi odluke o naknadi za razvoj u visini od $0,70 \text{ kn/m}^3$ i to: Općina Zabok, Općina Bedekovčina, Općina Marija Bistrica, Grad Zlatar, Općina Sveti Križ Začretje, Općina Gornja Stubica, Općina Krapinske Toplice, Općina Veliko Trgovišće, Općina Lobar, Grad Klanjec, Općina Konjščina, Općina Jakovlje, Općina Mače, Općina Zlatar Bistrica, Općina Mihovljan, Općina Tuhelj, Općina Hrašćina, Općina Kumrovec, Općina Zagorska sela i Općina Novi Golubovec. Grad Donja Stubica i Općina Stubičke Toplice su se negativno očitovale Vijeću na prijedlog isporučitelja obrazloživši da nije došlo do odgovarajućeg razvoja od prikupljenih sredstava naknade za razvoj. Općina Kraljevec na Sutli je obavijestila stručnu službu Vijeća da će donijeti traženu Odluku na sjednici Vijeća početkom srpnja 2016. Grad Oroszlavlje je obavijestio stručnu službu Vijeća da će donijeti traženu odluku 23. lipnja 2016., a Općina Budinščina je obavijestila stručnu službu Vijeća da će donijeti traženu odluku 29. lipnja 2016.

Na dan 30. lipnja 2016. 22 jedinice lokalne samouprave imale su na snazi odluke o naknadi za razvoj u visini od $0,70 \text{ kn/m}^3$, dok 3 jedinice lokalne samouprave i to: Grad Donja Stubica, Općina Stubičke Toplice i Općina Kraljevec na Sutli imaju na snazi odluke o naknadi za razvoj u visini od $0,50 \text{ kn/m}^3$.

Prema članku 58.a stavak 2. Zakona o financiranju vodnog gospodarstva (Narodne novine br. 153/09, 90/11, 56/13 i 154/14): „Ako je visina naknade za razvoj neujednačena na vodoopskrbnom području, području aglomeracije, odnosno uslužnom području na zahtjev isporučitelja vodnih usluga, Vijeće za vodne usluge može donijeti odluku kojom se ujednačava visina naknade za razvoj na vodoopskrbnom području, području aglomeracije, odnosno uslužnom području.“

Vijeće je ocijenilo da su se ispunile pretpostavke iz članka 58.a stavak 2. Zakona o financiranju vodnog gospodarstva i donijelo Odluku o ujednačavanju naknade za razvoj na vodoopskrbnom području javnog isporučitelja vodnih usluga Zagorski vodovod d.o.o.

Zahtjev za proširenjem obveze plaćanja naknade za razvoj podnio je i isporučitelj vodne usluge Komunalno d.o.o. Vrgorac dana 19. rujna 2016. za dio vodoopskrbnog područja Općine Pojezerje (naselja Otrić- Seoci i Kobiljača), dio Grada Ploča (naselje Staševica) te na dijelu Općine Zagvozd (naselje Župa)), a uzevši u obzir činjenicu da je Gradsko vijeće Grada Vrgorca 6. srpnja 2016. donijelo Odluku o obračunu i naplati naknade za razvoj za izgradnju komunalnih vodnih građevina na području Grada Vrgorca u visini od $2,50 \text{ kn/m}^3$. U tijeku je prikupljanje relevantnih podataka kako bi se utvrdilo jesu li ispunjeni uvjeti za postupanje Vijeća iz članka 58.a Zakona o financiranju vodnoga gospodarstva.

5.5 Tablični prikaz naknada za razvoj

Tablica 5.2. Naknade za razvoj u RH

Jedinice lokalne samouprave (iskazane po županijama)	Kućanstva - naknada za razvoj javne vodoopskrbe	Kućanstva - naknada za razvoj odvodnje (O) i pročišćavanja otpadnih voda(P)	Poslovni korisnici - naknada za razvoj javne vodoopskrbe	Poslovni korisnici - naknada za razvoj odvodnje (O) i pročišćavanja otpadnih voda(P)
I. ZAGREBAČKA				
Općina Bistra	1,62	0,40	1,62	
Općina Brckovljani	0,80		1,00	
Općina Brdovec	1,62	0,40	1,62	0,40
Općina Dubravica	1,62	0,40	1,62	0,40
Grad Jastrebarsko		1,80		1,80
Općina Luka	1,62	0,40	1,62	0,40
Općina Marija Gorica	1,62	0,40	1,62	0,40
Općina Pisarovina	0,37		0,86	
Općina Pušća	1,62	0,40	1,62	0,40
Općina Rakovec	0,20		0,20	
Općina Rugvica		2,30		2,30
Grad Samobor	1,56	0,64	1,56	0,64
Grad Sveta Nedelja	0,80		0,80	
Grad Velika Gorica	0,30		0,30	
Grad Vrbovec	0,20		0,20	
Grad Zaprešić	1,62	0,40	1,62	0,40
II. KRAPINSKO-ZAGORSKA				
Općina Bedekovčina	0,70			
Općina Budišćina	0,70			
Grad Donja Stubica	0,70			
Općina Đurmanec	2,00		3,00	
Općina Gornja Stubica	0,70			
Općina Hraščina	0,70			
Općina Hum na Sutli	0,25		0,50	
Grad Klanjec	0,70			
Općina Konjšćina	0,70			
Grad Krapina	2,00		3,00	
Općina Krapinske Toplice	0,70			
Općina Kraljevac na Sutli	0,70			
Općina Kumrovec	0,70			
Općina Jakovlje	0,70			
Općina Lobor	0,70			
Općina Mače	0,70			
Općina Marija Bistrica	0,70			
Općina Mihovljan	0,70			
Općina Novi Golubovec	0,70			
Općina Petrovsko	2,00		3,00	
Općina Sveti Križ Začretje	0,70			
Općina Stubičke Toplice	0,70			
Općina Veliko Trgovišće	0,70			

Jedinice lokalne samouprave (iskazane po županijama)	Kućanstva - nagrada za razvoj javne vodoopskrbe	Kućanstva - nagrada za razvoj odvodnje (O) i pročišćavanja otpadnih voda(P)	Poslovni korisnici - nagrada za razvoj javne vodoopskrbe	Poslovni korisnici - nagrada za razvoj odvodnje (O) i pročišćavanja otpadnih voda(P)
Općina Tuhelj,	0,70			
Općina Zabok	0,70			
, Općina Zagorska sela	0,70			
Grad Zlatar	0,70			
Općina Zlatar Bistrica	0,70			
III. SISACKO-MOSLAVAČKA				
Grad Glina	1,00		2,00	
Grad Kutina	3,00		4,50	
Grad Petrinja	0,20		0,20	
Grad Popovača	3,00		4,50	
Grad Sisak	0,50		0,70	
IV. KARLOVAČKA				
Općina Vojnić	0,50		1,00	
Grad Duga Resa	2,00	1,00	2,00	2,00
Grad Karlovac	1,97		1,97	
V. VARAŽDINSKA				
Općina Beretince	0,92		1,70	
Općina Breznica	0,92		1,70	
Općina Breznički Hum	0,92		1,70	
Općina Cestica	0,92		1,70	
Općina Gornji Kneginec	0,92		1,70	
Općina Jalžabet	0,92		1,70	
Grad Ivanec	0,92		1,70	
Općina Klenovnik	0,92		1,70	
Grad Lepoglava	0,92		1,70	
Grad Ludbreg	0,92		1,70	
Općina Mali Bukovec	0,92		1,70	
Općina Martijanec	0,92		1,70	
Općina Maruševac	0,92		1,70	
Grad Novi Marof	0,92		1,70	
Općina Petrijanec	0,92		1,70	
Općina Sračinec	0,92	0,93	1,70	1,33
Općina Sveti Ilija	0,92		1,70	
Općina TrnovecBartolovečki	0,92	0,93	1,70	1,33
Grad Varaždin	0,96	1,29	1,74	1,69
Grad Varaždinske Toplice	0,92		1,70	
Općina Veliki Bukovec	0,92		1,70	
Općina Vidovec	0,92		1,70	
Općina Vinica	0,92		1,70	
VI. KOPRIVNIČKO- KRIŽEVAČKA				
Grad Koprivnica	0,10		2,98	
Grad Križevci	1,00		1,00	
VII. BJELOVARSKO- BILOGORSKA				

Jedinice lokalne samouprave (iskazane po županijama)	Kućanstva - naknada za razvoj javne vodoopskrbe	Kućanstva - naknada za razvoj odvodnje (O) i pročišćavanja otpadnih voda(P)	Poslovni korisnici - naknada za razvoj javne vodoopskrbe	Poslovni korisnici - naknada za razvoj odvodnje (O) i pročišćavanja otpadnih voda(P)
Općina Berek	1,80		1,80	
Grad Čazma	1,80		1,80	
Grad Daruvar	11%	10%	11%	10%
Grad Grubišno Polje	0,40		0,40	
Općina Končanica	11%		11%	
VIII. PRIMORSKO-GORANSKA				
Grad Bakar	1,59	0,27	2,35	0,47
Općina Baška		1,50		1,50
Grad Cres	2,33		2,33	
Grad Čabar	1,00		1,00	
Općina Čavle	1,59	0,27	2,35	0,47
Grad Delnice	1,20		1,20	
Općina Dobrinj		1,50		1,50
Općina Fužine	1,00		1,00	
Općina Jelenje	1,59	0,27	2,35	0,47
Grad Kastav	1,59	0,27	2,35	0,47
Općina Klana	1,59	0,27	2,35	0,47
Općina Kostrena	1,59	0,27	2,35	0,47
Grad Kraljevica	1,59	0,27	2,35	0,47
Grad Krk	1,50	3,00	1,50	3,00
Općina Lovran	1,92	2,08	1,92	2,08
Grad Novi Vinodolski	2,15	1,00	2,15	1,00
Grad Mali Lošinj	2,33		2,33	
Općina Malinska-Dubašnica		3,00		3,00
Općina Matulji	1,92	2,08	1,92	2,08
Općina Omišalj		4,00		4,00
Grad Opatija	1,92	2,08	1,92	2,08
Općina Punat	1,50		1,50	
Grad Rab	4,00		4,00	
Grad Rijeka	1,59	0,27	2,35	0,47
Općina Viškovo	1,59	0,27	2,35	0,47
Općina Vrbnik		1,50		1,50
Općina Lopar		2,00		2,00
IX. LIČKO-SENJSKA				
Grad Novalja	2,30		2,30	
Grad Gospić	1,50		2,00	
Općina Perušić	1,50		2,00	
Grad Otočac	1,00	1,00	1,00	1,00
X. VIROVITIČKO-PODRAVSKA				
Općina Čačinci	1,00		1,00	
Općina Čadavica	1,70		1,70	
Općina Gradina	2,00		2,00	
Općina Lukač	2,00		2,00	
Općina Mikleuš	1,70		1,70	
Općina Nova Bukovica	1,70		1,70	
Grad Orahovica	1,00		1,00	

Jedinice lokalne samouprave (iskazane po županijama)	Kućanstva - nagrada za razvoj javne vodoopskrbe	Kućanstva - nagrada za razvoj odvodnje (O) i pročišćavanja otpadnih voda(P)	Poslovni korisnici - nagrada za razvoj javne vodoopskrbe	Poslovni korisnici - nagrada za razvoj odvodnje (O) i pročišćavanja otpadnih voda(P)
Grad Slatina	1,70		1,70	
Općina Sopje	1,70		1,70	
Općina Suhopolje	2,00		2,00	
Općina Špišić Bukovica	2,00		2,00	
Grad Virovitica	2,00		2,00	
Općina Voćin	1,70		1,70	
XI. POŽEŠKO-SLAVONSKA				
Općina Brestovac	0,29	0,81	0,55	1,22
Općina Čaglin	0,29	0,81	0,55	1,22
Općina Jakšić	0,29	0,23	0,55	0,67
Općina Kaptol	0,29	0,81	0,55	1,22
Grad Kutjevo	1,00	1,00	1,25	1,30
Grad Pleternica	1,29	1,27	1,55	1,68
Grad Požega	0,29	0,81	0,55	1,22
Općina Velika	0,29	0,81	0,55	1,22
XII. BRODSKO-POSAVSKA				
Općina Okučani	1,00		1,00	
Općina Rešetari	0,80		1,00	
XIII. ZADARSKA				
Grad Benkovac	2,00		2,00	
Općina Bibinje	0,27		0,40	
Općina Galovac	0,27		0,40	
Općina Gračac	0,10	0,10	0,10	0,10
Općina Jasenice	0,27		0,40	
Općina Kali	3,00		3,00	
Općina Kolan	2,30		2,30	
Grad Nin	0,27		0,40	
Općina Novigrad	0,27		0,40	
Grad Obrovac	0,27		0,40	
Grad Pag	2,25	1,30	2,25	1,30
Općina Poličnik	6%		6%	
Općina Posedarje	6%		6%	
Općina Preko	2,00	3,00	2,00	3,00
Općina Ražanac	0,27		0,40	
Općina Starigrad	6%		6%	
Općina Sukošan	0,27		0,40	
Općina Sveti Filip i Jakov		3,86		3,86
Općina Vrsi	6%		6%	
Grad Zadar	0,27	1,63	0,40	1,63
Općina Sali	0,75		0,75	
XIV. OSJEČKO-BARANJSKA				
Grad Beli Manastir	1,00		1,00	
Općina Bizovac	1,00		1,00	
Općina Čeminac	1,00		1,00	
Općina Darda	1,22	1,22	2,00	2,00
Grad Đakovo	0,45	0,45	0,30	0,30

Jedinice lokalne samouprave (iskazane po županijama)	Kućanstva - naknada za razvoj javne vodoopskrbe	Kućanstva - naknada za razvoj odvodnje (O) i pročišćavanja otpadnih voda(P)	Poslovni korisnici - naknada za razvoj javne vodoopskrbe	Poslovni korisnici - naknada za razvoj odvodnje (O) i pročišćavanja otpadnih voda(P)
Općina Erdut	1,00		1,00	
Općina Jagodnjak	1,22	1,22	2,00	2,00
Općina Kneževi Vinogradi	0,50	0,50	0,50	0,50
Grad Našice		2,85		2,85
Grad Osijek	2,38		2,38	
Općina Petrijevci	1,00		1,00	
Općina Podgorač	1,00	2,00	1,00	2,00
Grad Valpovo	1,00		1,00	
Općina Bilje	1,22	1,22	2,00	2,00
Općina Petlovac	0,50	0,50	0,50	0,50
XV. ŠIBENSKO-KNINSKA				
Grad Drniš	0,87		2,09	
Općina Murter-Kornati		4,00		4,00
Općina Primošten		2,00		2,00
Općina Rogoznica		4,00		4,00
Općina Ružić	0,87		2,09	
Grad Šibenik		2,00		2,00
Općina Tisno	2,00		2,00	
Grad Vodice	2,00	2,00	2,00	2,00
XVI. VUKOVARSKO-SRIJEMSKA				
Općina Borovo		1,55		1,55
Općina Bošnjaci	0,50		1,30	
Općina Gradište	0,50		1,30	
Grad Ilok		2,40		4,13
Grad Otok		2,00		2,00
Općina Privlaka	0,27		0,40	
Grad Vukovar	0,50	1,55	0,50	1,55
Grad Županja	1,00	1,00	1,3	1,3
XVII. SPLITSKO-DALMATINSKA				
Općina Baška Voda	1,50		1,50	
Općina Bol	2,50		2,50	
Općina Brela	1,50	0,50	3,00	1,00
Općina Dicmo	1,00		1,00	
Općina Dugi Rat		3,10		3,10
Općina Dugopolje	0,50	2,50	0,50	2,50
Općina Gradac	1,00		1,00	
Općina Hrvace		1,00		1,00
Grad Hvar	1,50	2,48	1,50	2,48
Općina Jelsa	1,50		1,50	
Grad Kaštela	0,50	3,50	0,50	3,50
Općina Klis	0,50	2,50	0,50	2,50
Grad Komiža	1,00	0,50	1,00	0,50

Jedinice lokalne samouprave (iskazane po županijama)	Kućanstva - naknada za razvoj javne vodoopskrbe	Kućanstva - naknada za razvoj odvodnje (O) i pročišćavanja otpadnih voda(P)	Poslovni korisnici - naknada za razvoj javne vodoopskrbe	Poslovni korisnici - naknada za razvoj odvodnje (O) i pročišćavanja otpadnih voda(P)
Općina Lećevica	2,00		2,00	
Grad Makarska	1,00	0,41	1,00	0,41
Općina Marina	2,13		2,13	
Općina Milna	1,00		1,00	
Općina Muć	2,00		2,00	
Općina Okrug	0,50	2,50	0,50	2,50
Grad Omiš		2,60		2,60
Općina Otok		1,00		1,00
Općina Podstrana	2,00		2,00	
Općina Postira	2,00		2,00	
Općina Seget	0,50	2,50	0,50	2,50
Grad Solin	1,00	2,50	1,00	2,50
Grad Split	0,50	2,00	0,50	2,00
Grad Stari Grad	1,50		1,50	
Općina Šolta	2,36		2,36	
Grad Trogir	0,50	3,50	0,50	3,50
Općina Tučepi	1,90	0,10	1,90	0,10
XVIII. ISTARSKA				
Općina Bale	1,00		1,00	
Općina Barban	1,00		1,00	
Općina Brtonigla	1,00		1,00	
Grad Buje-Buie	1,00		1,00	
Općina Cerovlje	1,00		1,00	
Općina Fažana-Fasana	1,00		1,00	
Općina Kašteliir-Labinci	1,00		1,00	
Općina Funtana-Fontane	1,00		1,00	
Općina Gračišće	1,00		1,00	
Općina Grožnjan	1,00		1,00	
Grad Labin		1,00		1,00
Općina Lanišće	1,00		1,00	
Općina Ližnjan-Lisignano	1,00		1,00	
Općina Lupoglav	1,00		1,00	
Općina Marčana	1,00		1,00	
Općina Medulin	1,00	2,81	1,00	5,64
Grad Novigrad-Cittanova		2,50		2,50
Grad Pazin		1,00		1,00
Grad Poreč-Parenzo	1,00		1,00	
Grad Pula-Pola		1,55		2,64
Grad Rovinj-Rovigno		2,00		2,00
Općina Svetvinčenat	1,00		1,00	
Općina Tar-Vabriga		1,70		2,80
Grad Umag	1,00		1,00	
Grad Vodnjan-Dignano		1,55		2,64
Općina Vrsar-Orsera		1,19		2,30
XIX. DUBROVAČKO- NERETVANSKA				

Jedinice lokalne samouprave (iskazane po županijama)	Kućanstva - naknada za razvoj javne vodoopskrbe	Kućanstva - naknada za razvoj odvodnje (O) i pročišćavanja otpadnih voda(P)	Poslovni korisnici - naknada za razvoj javne vodoopskrbe	Poslovni korisnici - naknada za razvoj odvodnje (O) i pročišćavanja otpadnih voda(P)
Općina Blato	4,00		4,00	
Grad Dubrovnik	3,50		4,50	
Grad Metković	1,50	2,34	1,50	2,34
Općina Mljet		4,00		4,00
Grad Ploče	0,75		0,75	
Općina Vela Luka		3,00		4,00
XX. MEĐIMURSKA				
Grad Čakovec	0,50	0,50	1,00	0,50
Općina Donja Dubrava	1,00		1,00	
Općina Donji Kraljevec		1,00		1,00
Općina Donji Vidovec		1,00		1,00
Općina Goričan		1,00		1,00
Općina Kotoriba	1,00		1,00	
Općina Mala Subotica		0,50		1,00
Grad Mursko Središće	0,60		0,60	
Općina Nedelišće	0,50	0,50	0,50	0,50
Općina Orehovica		1,00		1,00
Općina Podturen		1,00		1,00
Grad Prelog	1,00		1,00	
Općina Pribislavec	1,00	0,50	1,00	0,50
Općina Selnica	1,00	1,50	1,00	1,50
Općina Strahoninec	2,00	1,00	2,30	1,50
Općina Sveta Marija	0,50	2,50	0,50	2,50
Općina Sveti Juraj na Bregu	0,50	2,00	0,50	2,50
Općina Sveti Martin na Muri	1,00	1,50	1,00	1,50
Općina Šenkovec	0,50	2,00	0,50	2,50
Općina Štrigova	0,50	1,50	0,50	1,50
Općina Vratišinec	1,50	1,50	1,50	1,50
XXI. GRAD ZAGREB	0,30	0,70 (O) i 3,70 (P)	0,30	0,70 (O) i 11,83 (P)

Visine naknade izražene u kn/m³ osim gdje su izražene postotkom (%) u odnosu na cijenu vodne usluge uz koju se naplaćuju (u pravilu uz cijenu vodne usluge javne vodoopskrbe)

6 NAKNADA ZA PRIKLJUČENJE

U svibnju 2013. godine doneseni su Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o vodama i Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o financiranju vodnog gospodarstva, koji su stupili na snagu 18. svibnja 2013. godine.

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o vodama ukinuta je nadležnost Vijeća u pogledu odredbi o naknadi za priključenje.

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o financiranju vodnog gospodarstva brisane su odredbe kojima je propisana naknada za priključenje.

Odredbama članka 138. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o vodama propisano je da su jedinice lokalne samouprave dužne u roku od 6 mjeseci od stupanja na snagu zakona (do 18. studenog 2013.) staviti izvan snage odluke o priključenju u dijelu koji se odnosi na uvođenje, naplatu i obračun naknade za priključenje. Slijedom navedenog Vijeće je prestalo nadzirati odluke o priključenju vezano za naknadu za priključenje.

U pogledu ispunjavanja zakonske obveze o stavljanju van snage odluka o priključenju u dijelu koji se odnosi na naknadu za priključenje Vijeće će nadležnoj inspekciji uputiti popis svih jedinica lokalne samouprave koje su donijele odluke kojima su uvele plaćanje naknade za priključenje kako bi utvrdile poštivanje obveza jedinica lokalne samouprave o stavljanju van snage odredbi naknade o priključenju.

U prethodno promatranom razdoblju Vijeće je utvrdilo da je od 556 jedinica lokalne samouprave 204 jedinice lokalne samouprave uvele naknadu za priključenje na odvodnju ili naknadu za priključenje na vodoopskrbu ili pak obje naknade, a da 352 jedinice lokalne samouprave nisu uvele niti jednu naknadu.

7 NADZOR REVIZORSKIH IZVJEŠĆA SUKLADNO ČLANKU 207.a ZAKONA O VODAMA

Da bi se osigurala istinitost i potpunost podataka o troškovima poslovanja, na prijedlog članova Vijeća, Zakon o vodama je 2013. godine dopunjen odredbom članka 207.a koji glasi:

„Isporučitelji vodnih usluga dužni su sukladno pravilima o reviziji financijskih izvještaja, putem ovlaštenog revizora, jednom godišnje, revidirati svoje financijske izvještaje prema mjerilima propisanim propisom iz članka 203. stavka 6. Zakona o vodama (Uredba o mjerilima učinkovitog poslovanja isporučitelja vodnih usluga; op. VVU). i propisom iz članka 206. stavka 7. Zakona o vodama (Uredba o najnižoj osnovnoj cijeni vodnih usluga i vrsti troškova koje cijena vodnih usluga pokriva; op.VU.).

Isporučitelj je dužan dostaviti Vijeću za vodne usluge svoje financijske izvještaje te nalaz i mišljenje ovlaštenog revizora sukladno propisu iz članka 206. stavka 7. Zakona o vodama.“

Predmetna obveza stupila je na snagu 18. svibnja 2013. pa je bilo sporno može li se primijeniti na ukupno godišnje poslovanje u 2013., a obveza izbora revizora je istekla krajem rujna 2013. za tekuću godinu prema Zakonu o reviziji (Narodne novine br. 146/05, 139/08 i 144/12). Vijeće je zauzelo stav da se revidirani financijski izvještaji dostavljaju i za 2013. godinu.

Kao što je gore navedeno, isporučitelji vodnih usluga dužni su sukladno pravilima o reviziji financijskih izvještaja, putem ovlaštenog revizora, jednom godišnje, revidirati svoje financijske izvještaje prema mjerilima propisanim propisom iz članka 203. stavka 6. Zakona o vodama i propisom članka 206. stavka 7. Zakona o vodama te su dužni dostaviti Vijeću za vodne usluge svoje financijske izvještaje te nalaz i mišljenje ovlaštenog revizora sukladno propisu iz članka 206. stavka 7. Zakona o vodama.

Po završetku poslovne godine, uprava isporučitelja je dužna sastaviti Prijavu na temelju Uredbi o mjerilima ekonomičnog poslovanja isporučitelja vodnih usluga (Narodne novine, broj 112/10) i Prikaz temeljem uredbi o najnižoj osnovnoj cijeni vodnih usluga i vrsti troškova koje cijena vodnih usluga pokriva (Narodne novine, broj 112/10). Prijava i Prikaz podataka sastavljeni od isporučitelja vodnih usluga moraju biti ovjereni od odgovorne osobe uz priloženu izjavu.

Revizor je dužan obaviti reviziju povijesnih financijskih informacija Prijave podataka o ekonomičnosti u djelatnosti javne vodoopskrbe i odvodnje i Prikaza troškova 4. i 6. Uredbe o najnižoj osnovnoj cijeni vodnih usluga i vrsti troškova koje cijena vodnih usluga pokriva, prema mjerilima propisanim propisom iz članka 203. stavak 6. i članka 206. stavak 7. Zakona o vodama.

Od revizora se ne očekuje ocjenjivanje i izražavanje mišljenja o ekonomičnosti poslovanja isporučitelja vodnih usluga, jer bez postojanja kriterija revizor to ne bi mogao zbog toga što za sada nisu unaprijed definirani kriteriji za stupnjevanje ekonomičnosti poslovanja isporučitelja vodnih usluga.

Obveze isporučitelja vodnih usluga:

- a) Prikaz troškova iz članka 4. i 6. Uredbe o najnižoj osnovnoj cijeni
- b) Detaljna razrada tih troškova
- c) Osigurati sva potrebna obrazloženja ili pojašnjenja

Cijena usluga javne vodoopskrbe za različite kategorije potrošača sastavlja se na temelju odredbi Zakona o vodama, Zakona o financiranju vodnog gospodarstva i Uredbe o najnižoj osnovnoj cijeni vodnih usluga i vrsti troškova koje je cijena vodnih usluga pokriva. Prema odredbama članka 197. Zakona o vodama cijena vodnih usluga se određuje prema načelima punog povrata troškova potrebnih radi osiguranja dostupnosti vode i njezine zaštite te radi izgradnje, upravljanja i održavanja vodnih sustava, socijalne prihvatljivosti cijene javne vodoopskrbe i zaštite od monopola.

Troškovi koje cijena vodnih usluga pokriva:

- ⇒ materijalni troškovi (troškovi sirovina i materijala)
- ⇒ troškovi usluga
- ⇒ troškovi naknade za koncesiju kada je isporučitelj vodnih usluga koncesionar
- ⇒ troškove za zaposlene
- ⇒ financijske rashode
- ⇒ troškove amortizacije dugotrajne imovine
- ⇒ troškove vrijednosnog usklađenja kratkotrajne imovine u visini 5% ukupnog prihoda ostvarenog obavljanjem djelatnosti vodnih usluga
- ⇒ trošak naknade za korištenje vode iz članka 23. točke 3. Zakona o financiranju vodnog gospodarstva (NN, br. 153/2009) nakon roka određenog člankom 95. Stavkom 1. Zakona o financiranju vodnoga gospodarstva i naknade iz članka 28. stavka 3. odnosno iz članka 95. stavka 3. Zakona o financiranju vodnog gospodarstva za koje je obveznik isporučitelj vodnih usluga.
- ⇒ Prema odredbama članka 3. Uredbe o najnižoj osnovnoj cijeni vodnih usluga i vrsti troškova koje cijena vodnih usluga pokriva, najniža osnovna cijena vodnih usluga sastoji se od fiksnog i varijabilnog dijela.

Fiksni dio cijene vodnih usluga korisnici plaćaju po priključku, a varijabilni dio prema količini isporučene vode. Fiksni dio služi pokriću troškova koji ne ovise o količini isporučene vode, a nastaju kao posljedica priključenja nekretnine na komunalne vodne građevine (očitanje vodomjera, obradu očitanih podataka, računa i uplatnica, servisiranje i umjeravanje vodomjera, tekuće i investicijsko održavanje). Varijabilni dio najniže osnovne cijene vodnih usluga ovisi o količini ispučenih vodnih usluga i služi za financiranje materijalnih troškova, troškova usluga, zaposlenih, koncesija, amortizacije, vrijednosnog usklađenja, te financijskih rashoda. U varijabilnim troškovima jedan od najznačajnijih troškova je trošak električne energije, taj trošak ovisi o specifičnim konfiguracijama terena i položaja vodosprema. Sukladno analizi Vijeća drugi najznačajniji trošak odnosi se na troškove zaposlenih čiji udio u ukupnim troškovima pojedinog isporučitelja varira od 5% do čak 55% ovisno o isporučitelju.

7.1 Sažetak ključnih nalaza

Vijeće je pregledalo dostavljene revidirane izvještaje isporučitelja vodnih usluga za 2014. i 2015. godinu. Od ukupno 159 isporučitelja vodnih usluga, 47 isporučitelja nije dostavilo Vijeću revidirane izvještaje za 2014. godinu, dok 55 isporučitelja nije dostavilo Vijeću revidirane izvještaje za 2015. godinu. Svim isporučiteljima koji nisu dostavili Vijeću izvještaje sukladno zakonskoj obvezi, Vijeće je uputilo dopis za hitnu dostavu istih.

Pregledom dostavljenih izvještaja, Vijeće je uočilo da revizori u svom mišljenju kod pojedinih isporučitelja navode ograde u svom mišljenju vezano uz neriješene imovinske odnose, ispravak vrijednosti potraživanja od kupaca, zaliha, kratkoročnih obveza i dugotrajne materijalne imovine. Kako pojedine od navedenih stavki mogu imati utjecaj na iznos iskazanih prihoda i rashoda, isporučiteljima koji nisu dobili pozitivno mišljenje od revizora na svoje financijske izvještaje, Vijeće je uputilo dopis sa zahtjevom za očitovanje Uprave vezano uz nalaze revizora.

Vijeće je uočilo da revizori navode da se kalkulacija fiksnih troškova po grupama iz čl. 4. i 6. Uredbe o najnižoj osnovnoj cijeni vodnih usluga i odvodnje i vrsti troškova koje cijena vodnih usluga pokriva knjigovodstveno ne može utvrditi bez uzimanja u obzir više pozicija troškova zbog čega društvo treba pripremiti izračune za svaku grupu troška s brojem djelatnika, satima, vrijednosti bruto plaća.

Ujedno Vijeće je uočilo da pojedini isporučitelji iz ukupnih troškova isključuju troškove amortizacije, dok ih pojedini isporučitelji ne isključuju prilikom izračuna najniže cijene vode. Vijeće u tom smislu ponovno upućuje isporučitelje na smjernice Vijeća vezano uz računovodstveni tretman subvencija i kapitalnih donacija.

Vijeće je uočilo da revizori u svom izvještaju navode kako nije propisan način izvještavanja izračuna najniže osnovne cijene vodnih usluga te je sukladno revizorskim izvještajima problematičan je izračun najniže osnovne cijene vodnih usluga, raspodjela na fiksne i varijabilne troškove, te na vodoopskrbu, odvodnju i pročišćavanje.

Pregledom je uočeno da u određenom broju izvještaja nedostaje objašnjenje značajnih razlika između istovrsnih podataka za tekuće i bazno razdoblje (inflacija, smanjenje prodaje).

Dodatno, Vijeće je uočilo problem usporednih podataka kod promjene revizora jer se revizor ne može uvjeriti u točnosti podataka prethodnog razdoblja.

Ujedno pregledom je ustanovljeno da treba dodatno razmotriti tretman troškova koji nisu propisani Uredbom npr. donacije, reprezentacija.

7.2 Daljnje aktivnosti Vijeća

S obzirom na neusklađenost i velika odstupanja vezano uz način i sadržaj izvještavanja prema Vijeću za vodne usluge, Vijeće će objaviti na svojim mrežnim stranicama primjer dobre prakse izvještaja sukladno zakonskoj obvezi isporučitelja propisanoj u 207. a. Zakona o vodama, te izdati uputu isporučiteljima kako bi napravili komparaciju troškova temeljem kojih su utvrđene cijene vodnih usluga koje su u primjeni sa stvarnim nastalim troškovima, te sa приходima.

Pošto razlike između podataka za bazno razdoblje i tekuće razdoblje mogu najvećim dijelom proizaći iz promjene broja korisnika, uvjeta poslovanja, gospodarske situacije (povećanje

cijena režijskih i materijalnih troškova, smanjenje prodaje, naplata potraživanja Vijeće za vodne usluge će propisati uputu da se uz tablice "Prijave" i "Prikaza" uključe podudarni podaci za bazno razdoblje te da se uključe tekstualna objašnjenja politika i postupaka primjenjivih pri izračunavanju pojedinih iznosa (npr. kako se radi podjela na fiksne i varijabilne cijene vodnih usluga, koji su ključevi za raspodjelu troškova amortizacije, te ključevi za raspodjelu troškova zajedničkih poslova između sektora vodoopskrbe i sektora odvodnje) u svrhu preglednosti i usporedivosti podataka.

8 STAJALIŠTA VIJEĆA ZA VODNE USLUGE POVODOM IZVJEŠĆA DRŽAVNOG UREDA ZA REVIZIJU O OBAVLJENOJ REVIZIJI EKONOMSKE OPRAVDANOSTI RAZLIKA U CIJENI JAVNE VODOOPSKRBE, ODNOSNO JAVNE ODVODNJE NA PODRUČJU ŽUPANIJA

Iako je povod za donošenje stajališta Vijeća za vodne usluge bilo Izvješće o poslovanju Državnog ureda za reviziju za 2013. godinu – posebna revizijska izvješća za vodne usluge, dakle nastao prije izvještajnog razdoblja, Vijeće smatra potrebnim objaviti svoja stajališta u svom Izvješću o radu, jer se dio stavova Državnog ureda za reviziju, koji proizlaze iz nepotpunog i necjelovitog poznavanja vodnoga zakonodavstva nekritički ponavljaju u revizijama unutar izvještajnog razdoblja.

U odnosu na kontrolu obračuna i naplate cijene vodnih usluga koju je obavio Državni ured za reviziju a osobito u pogledu: korisnika, osnovice, tarife i umanjenja tarife, ispravnosti sadržaja i izdavanja računa, podataka o troškovima isporučitelja vodnih usluga i načinu utroška sredstava ostvarenih putem cijene vodne usluge, načinu objave odluka o cijenama vodnih usluga i informiranju korisnika, posebna revizijska izvješća sadrže brojne korisne podatke, precizna opažanja i analize, koji se mogu prikupiti i elaborirati samo neposrednom i temeljitom kontrolom nad isporučiteljima vodnih usluga.

Stajališta Državnog ureda za reviziju o štetnosti usitnjenosti isporučitelja vodnih usluga, potrebi njihove integracije, o nužnosti poštivanja zakonske obveze o prijenosu komunalnih vodnih građevina s jedinica lokalne samouprave na isporučitelje vodnih usluga – vrijednosti su koje dijelimo s Državnim uredom za reviziju i smatramo ih zajedničkom misijom.

Preporuke koje je Državni ured za reviziju posredno komunicirao Vijeću za vodne usluge razmotrit ćemo u stadijima izrade nacrtu i predlaganja Vladi Republike Hrvatske Uredbe o mjerilima za izračun najniže osnovne cijene vodnih usluga i vrsti troškova koje cijena vodnih usluga pokriva.

Očitovanje ovog Vijeća ograničeno je isključivo na interpretaciju zakonskih i podzakonskih odredbi koje se odnose na cijenu vodnih usluga, obzirom da Vijeće ima zakonsku nadležnost utvrditi zakonitost odluka o cijeni vodne usluge i naknadi za razvoj i to posredstvom podataka koje isporučitelji vodnih usluga dostavljaju u vidu jednostranih prijava ovom Vijeću. Kontrolu obračuna i naplatu cijena vodnih usluga u inspekcijskom postupku obavlja gospodarska inspekcija, a Državni ured za reviziju u postupku revizije. Činjenica je da je Državni revizor 2105. godine donio odluku o prvoj provjeri provedbe danih preporuka isporučiteljima, a 2017. godine i odluku o drugoj provjeri provedbe danih preporuka isporučiteljima.

Vijeće se sukladno gore navedenom očitovalo po pojedinim navodima navedenog Nalaza kako slijedi:

a) Cijena vodne usluge ne može uključiti trošak amortizacije dugotrajne imovine izgrađene potporama

Navodi Nalaza: „Društva su u izračun najniže osnovne cijene vodnih usluga uključila i ukupne troškove amortizacije vodovodnih građevina. U ukupnom iznosu amortizacije dio se odnosi na amortizaciju dugotrajne imovine financirane primljenim potporama koje su

namijenjene izgradnji vodovodnih građevina. Iz odredbi Uredbe o najnižoj osnovnoj cijeni vodnih usluga i vrsti troškova koje cijena vodnih usluga pokriva, nije vidljivo pokriva li cijena vodnih usluga cjelokupne troškove amortizacije dugotrajne imovine.

Društva su u većini slučajeva u poslovnim knjigama evidentirala primljene državne potpore na računu odgođenih prihoda (račun prihoda budućeg razdoblja), a na računu prihoda su državne potpore evidentirane u iznosu troškova amortizacije dugotrajne imovine financirane iz državnih potpora (što je u skladu s Hrvatskim standardima financijskog izvješćivanja). Zbog navedenog, Ured je mišljenja da cijena javne vodoopskrbe ne treba osigurati povrat troškova amortizacije dugotrajne imovine financirane državnim potporama (jer su u navedenom iznosu iskazani prihodi), te su društva pri izračunu najniže osnovne cijene trebala uključiti samo troškove amortizacije dugotrajne imovine financirane iz vlastitih sredstava.“

Očitovanje Vijeća: Prema odredbama Međunarodnog računovodstvenog standarda, MRS 20 točka 13. moguća su dva pristupa računovodstvu državnih potpora: kapitalni pristup prema kojem se potpora odobrava izravno u korist udjela dioničara (potpora u temeljni kapital) i prihodovni pristup prema kojem se potpora unosi u prihod tijekom jednog ili više razdoblja. Obračun amortizacije ovisi o pristupu koji se izabire.

Odabere li isporučitelj vodne usluge prihodovni pristup evidentirat će primljene potpore kao odgođeni prihod. U razdoblju korištenja imovine u visini obračunate amortizacije imovine financirane iz državne potpore odgođeni prihod prenosi se u prihod tekuće godine. Takvim pristupom iznos državne potpore priznat u prihode kompenzira trošak amortizacije. Stoga se amortizacija na dugotrajni dio imovine financiran iz potpora ne obračunava u cijeni usluge. Nakon isteka vijeka upotrebe tako financiranog objekta za izgradnju objekta ili nabavu opreme bit će potrebna nova potpora.

Odabere li isporučitelj vodne usluge kapitalni pristup, a namjena potpore je financiranje nabave imovine koja ima pravno-vlasnički status javnog dobra, primjereno je iskazati takvu potporu kao povećanje javnog kapitala. U okviru ovog pristupa amortizacija ukupne dugotrajne imovine, neovisno o izvoru financiranja, obračunava se u cijeni usluge.

I jedan i drugi pristup imaju svoje prednosti i nedostatke.

Kapitalni pristup: državne potpore su financijski mehanizam i prema takvima treba postupati u bilanci, umjesto da se prenose kroz izvještaj o dobiti kako bi nadoknadile stavke rashoda što ih financiraju; od njih se ne očekuje otplata pa ih treba odobriti izravno u korist udjela dioničara; neprimjereno je priznavati državne potpore u izvještaju o dobiti, jer one nisu zarađene već predstavljaju poticaj što ga pruža država bez s tim povezanih troškova.

Prihodovni pristup: državne potpore su primici iz drugih izvora, a ne od dioničara i ne treba ih odobravati izravno u korist dioničara, već ih treba priznavati kao prihod u odgovarajućim razdobljima; potpore se daju pod uvjetima: primatelj ih stječe kad ih zadovolji, stoga potpore treba unijeti u prihod i povezati s odnosnim troškovima za koje je potpora namijenjena da ih kompenzira; kao što porez na dobit i drugi porezi terete dobit, logično je u izvještaju o dobiti jednako postupiti i s državnim potporama, jer su produžetak fiskalnih politika.

Stajalište Vijeća: Činjenica je da Uredba o najnižoj osnovnoj cijeni vodnih usluga i vrsti troškova koje cijena vodnih usluga pokriva nije izvršila izbor između dva modela koji MRS omogućuje. Izbor kapitalnog ili prihodovnog pristupa mora se temeljiti na financijskoj

stvarnosti i suštinski je ekonomsko i političko pitanje. Upravo stoga ako se želi riješiti jednoznačno može se riješiti isključivo propisom, a ne mišljenjem tijela javne vlasti.

b) Cijena vodne usluge za socijalno ugrožene građane morala je biti sadržana i u fiksnom a ne samo varijabilnom dijelu

Navodi Nalaza: „Cijene vodnih usluga za socijalno ugrožene građane su uređene odredbama Zakona o vodama i Uredbe o najnižoj osnovnoj cijeni vodnih usluga i vrsti troškova koje cijena vodnih usluga pokriva. Propisano je donošenje odluke o cijeni koju plaćaju socijalno ugroženi građani za količinu isporučene vode nužne za osnovne potrebe kućanstva. Određeno je da se cijena koju plaćaju socijalno ugroženi građani ne može utvrditi u visini većoj od 60 % osnovne cijene vodne usluge. (...) Neka su društva umanjila isključivo varijabilni dio cijene. Prema odredbi članka 206. Zakona o vodama, odlukom je trebalo umanjiti i fiksni dio cijene vode te odrediti količinu vode nužne za osnovne potrebe kućanstva, koja je prema preporuci Svjetske zdravstvene organizacije najmanje 70 l dnevno po članu kućanstva. (...) Naloženo je umanjiti cijenu za socijalno ugrožene građane na način da se uz varijabilni umanjiti i fiksni dio cijene vodnih usluga.“

Očitovanje Vijeća: Prema članku 206. stavak 3. Zakona o vodama „Tarifa vodnih usluga javne vodoopskrbe najmanje mora sadržavati:

- osnovnu cijenu vodne usluge i
- cijenu koju plaćaju socijalno ugroženi građani za količinu isporučene vode nužne za osnovne potrebe kućanstva.“

Prema članku 6. stavak 2. Uredbe o najnižoj osnovnoj cijeni vodnih usluga i vrsti troškova koje cijena vodnih usluga pokriva („Narodne novine“ broj: 112/10; dalje u tekstu: Uredba):

„Fiksni dio najniže osnovne cijene vodnih usluga služi pokriću troškova koji ne ovise o količini isporučenih vodnih usluga (...)“

Stajalište Vijeća: Propisima je eksplicitno uređeno da cijena koju plaćaju socijalno ugroženi građani ovisi o količini vode isporučene za osnovne potrebe kućanstva. Fiksni dio cijene vodne usluge pak izričito ne ovisi o količini isporučenih vodnih usluga. Iz toga je razvidno da se cijena za socijalno ugrožene građane zakonito mora obračunati kao varijabilni dio cijene.

c) Subvencioniranje cijene za socijalno ugrožene građane od strane jedinica lokalne samouprave

Navodi Nalaza: Prema odredbama Zakona o socijalnoj skrbi („Narodne novine“ broj 33/12) jedinice lokalne samouprave su obvezne u svom proračunu osigurati sredstva za ostvarivanje prava na podmirenje troškova stanovanja, koji obuhvaćaju i troškove za vodu, te voditi evidenciju i dokumentaciju o ostvarenju navedenih prava.

Očitovanje Vijeća: Osnovna cijena vodne usluge mora pokriti ukupne troškove, dakle cijena koju plaćaju svi korisnici vodnih usluga, odnosno koju plaćaju sve kategorije korisnika vodnih usluga (kućanstva, poslovni subjekti, socijalno ugroženi građani). To je Uredbom o najnižoj osnovnoj cijeni vodnih usluga i vrsti troškova koje cijena vodnih usluga pokriva dopušten oblik među-subvencioniranja.

Odredbom članka 52. Zakona o socijalnoj skrbi uređeno je da jedinica lokalne samouprave odobrava pomoć za podmirenje troškova stanovanja što jedinice lokalne samouprave i čine

na način da donose odgovarajuće odluke o socijalnoj skrbi kojima propisuju kriterije za ostvarivanje prava na subvenciju troškova stanovanja, a pojedinačna prava na pomoć utvrđuju donošenjem rješenja o pravu na pomoć. Dakle, odredbama Zakona o socijalnoj skrbi nije uređeno da su jedinice lokalne samouprave dužne osigurati sredstva za subvencioniranje troškova stanovanja, uključivo i troškove vodnih usluga, već im je dana zakonska ovlast da takvu subvenciju odobre u vidu pomoći.

Stajalište Vijeća: Ne postoji zakonom ili drugim propisom utvrđena obveza jedinice lokalne samouprave da osigura u proračunu sredstva za ostvarivanje prava na podmirenje troškova vodne usluge socijalno ugroženim građanima već im je dana zakonska ovlast za to.

d) Prijedlog je količinu vode nužne za osnovne potrebe kućanstva odrediti jedinstveno za područje županije

Navodi Nalaza: „*Neke jedinice lokalne samouprave su donijele odluke o količinama vode nužnim za osnovne potrebe kućanstva i društvima dostavile popise osoba koje imaju status socijalno ugroženih građana, dok druge jedinice lokalne samouprave takve odluke nisu donijele. Također, usporedba broja korisnika pomoći za uzdržavanje s brojem socijalno ugroženih građana koji koriste pravo na nižu cijenu vodnih usluga ukazuje na nedovoljnu informiranost navedene kategorije građana o pravima i postupcima za ostvarivanje prava na nižu cijenu vode. Naloženo je uskladiti odluke o cijeni vodnih usluga s odredbama Zakona o vodama u dijelu koji se odnosi na utvrđivanje cijene za socijalno ugrožene građane. Naloženo je umanjiti cijenu za socijalno ugrožene građane na način da se uz varijabilni umanji i fiksni dio cijene vodnih usluga. Predloženo je količinu vode nužne za osnovne potrebe kućanstva odrediti jedinstveno za područje županije.*“

Očitovanje Vijeća: *Prema članku 198. Zakona o vodama:*

„Osnovna jedinica za obavljanje djelatnosti javne vodoopskrbe je vodoopskrbno područje, a za obavljanje djelatnosti javne odvodnje je aglomeracija.

Uslužno područje obuhvaća jedno ili više vodoopskrbnih područja i jednu ili više aglomeracija.“

Stajalište Vijeća: Određujući područja pružanja vodnih usluga Zakon je odredio i granice unutar kojih se formira cijena vodne usluge (vodoopskrbno područje, aglomeracija i uslužno područje) i obračunski elementi za izračun te cijene (*in concreto*: količina vode nužne za osnovne potrebe kućanstva). U tom smislu županija nije područje pružanja usluge.

No, Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o vodama („Narodne novine“ broj: 56/13) je riješio ovo pitanje i uredio u članku 206. stavak 7. (članak iz integralnog teksta Zakona) da: „Vlada Republike Hrvatske, na prijedlog Vijeća za vodne usluge, uredbom propisuje mjerila za izračun najniže osnovne cijene vodnih usluga i vrste troškova koje cijena vodnih usluga pokriva. Uredbom se propisuje i najniža količina isporučene vode nužna za osnovne potrebe kućanstva.“ Dakle, najniža količina vode nužne za osnovne potrebe kućanstva određuje se na razini države.

e) Cijene vodne usluge za gospodarstvo i dvostruko više u odnosu na domaćinstva

Navodi Nalaza: „*Okvirna direktiva Europske unije o vodama obvezuje zemlje članice na poštivanje načela povrata rashoda od vodnih usluga, uključujući i rashode zaštite okoliša i resursa, te odgovarajući doprinos raznih korisnika povratu rashoda od vodnih usluga,*

podijeljenih najmanje na industriju, domaćinstvo i poljoprivredu prema načelu zagađivač plaća. Znatne su razlike između cijena vodnih usluga raznih korisnika kojima pojedini isporučitelji pružaju usluge javne vodoopskrbe na području revidiranih županija. U nekim županijama su cijene vode za gospodarstvo i dvostruko više u odnosu na domaćinstva. Privatni iznajmljivači prostora za turističku djelatnost plaćaju u najvećem broju slučajeva cijenu prema uvjetima za domaćinstva, a obavljaju gospodarsku djelatnost. Predloženo je preispitati odnos cijena za gospodarstvo i domaćinstva, ažurirati baze privatnih iznajmljivača prostora turističke djelatnosti i naplaćivati im potrošnju vode prema cijeni za gospodarstvo.“

Očitovanje Vijeća: Pravo EU izričito ne zabranjuje tzv. među-subvencioniranje (*cross-subsidies*) gdje se jedna tarifa primjenjuje na jednu kategoriju korisnika a druga na drugu tako da zapravo kategorija korisnika s višom tarifom subvencionira kategorije korisnika s nižom tarifom.

U tom smislu i članak 3. stavak 2. Uredbe uređuje: „Ako je osnovna cijena vodne usluge određena u različitoj visini za različite kategorije obveznika, njihov ponderirani zbroj ne smije biti manji od najniže osnovne cijene vodne usluge.“

Stajalište Vijeća: Iz odredbe članka 3. stavak 2. Uredbe je razvidno da je u našem pravnom poretku dopušteno odrediti različitu osnovnu cijenu za različite kategorije korisnika.

No ovo pitanje time nije zatvoreno i izvjesno nosi ekonomske, socijalne i političke implikacije koje će se morati riješiti propisima sukladno stajalištima Europske komisije o značenju članka 9. Okvirne direktive o vodama o različitim tarifama i među-subvencioniranju.

f) Naplata fiksnog troška po stanarima umjesto po vodomjeru. Višestruka naplata fiksnog troška

Navodi Nalaza: „U stambenim zgradama u kojima postoji jedan zajednički priključak na vodovodnu mrežu u pravilu se potrošnja vode obračunava i naplaćuje prema broju članova domaćinstva od svakog domaćinstva (korisnika stambenog prostora). Svim domaćinstvima se naplaćuje fiksni dio u punom iznosu.“

Prema odredbama Uredbe o najnižoj osnovnoj cijeni vodnih usluga i vrsti troškova koje cijena vodnih usluga pokriva, fiksni dio cijene služi pokriću troškova koji ne ovise o količini isporučene vode, a nastaju kao posljedica priključenja nekretnine na komunalne vodne građevine (troškovi očitavanja vodomjera, obrade očitanih podataka te izrade i dostave računa, umjeravanja i servisiranja vodomjera, tekućeg investicijskog održavanja priključka, redovito održavanje funkcionalne ispravnosti vodnih građevina i ispitivanja i održavanja zdravstvene ispravnosti vode za piće). Naknade po vodomjeru se višestruko naplaćuju svim stanarima na računima kao da imaju vlastiti vodomjer, iako koriste zajednički vodomjer.“

Očitovanje Vijeća: Prema članku 6. stavci 2., 3. i 4. Uredbe o najnižoj osnovnoj cijeni vodnih usluga i vrsti troškova koje cijena vodnih usluga pokriva „Fiksni dio najniže osnovne cijene vodnih usluga služi pokriću troškova koji ne ovise o količini isporučenih vodnih usluga, a nastaju kao posljedica priključenja nekretnine na komunalne vodne građevine, i to troškova:

- očitavanja vodomjera,
- obrade očitanih podataka te izrade i dostave računa korisnicima vodnih usluga,
- umjeravanja i servisiranja vodomjera sukladno važećim propisima,

- *tekućeg i investicijskog održavanja priključka nekretnine na komunalne vodne građevine vodoopskrbe i/ili odvodnje,*
- *redovitog održavanja funkcionalne ispravnosti komunalnih vodnih građevina za isporuku vodnih usluga,*
- *ispitivanja i održavanja zdravstvene ispravnosti vode za piće.*

Fiksni dio najniže osnovne cijene vodnih usluga obračunava se mjesečno.

Fiksni dio osnovne cijene vodnih usluga ne može biti veći od fiksnog dijela najniže osnovne cijene vodnih usluga.“

Prema izričaju predmetne Uredbe isporučitelj vodne usluge je u obvezi da troškove koji ne ovise o količini isporučenih vodnih usluga, a nastaju kao posljedica priključenja nekretnine na komunalne vodne građevine i koji su pojedinačno navedeni u članku 6. stavak 2. obračuna i naplati korisniku vodne usluge putem fiksnog dijela cijene vodne usluge.

Hoće li pritom isporučitelj vodne usluge:

- izračunati fiksne troškove zasebno za svakog korisnika i potom individualizirati obračun tih troškova putem fiksnog dijela cijene vodne usluge prema konkretnom korisniku ili
- izračunati skupno sve fiksne troškove i odrediti da se isti putem fiksnog dijela cijene vodne usluge naplate bilo u jednakom iznosu od svih korisnika, bilo u jednakom iznosu po kategorijama korisnika (poslovni prostori, stambeni prostori i sl.), bilo po priključku (vodomjeru) s podjelom na korisnike u posebnim dijelovima nekretnine

nije uređeno predmetnom Uredbom već je prepušteno ocjeni donositelja odluke o cijeni vodnih usluga (isporučitelj vodne usluge) i davatelju suglasnosti na odluku o cijeni vodnih usluga (gradonačelniku/općinskom načelniku).

Isporučitelji vodne usluge u Republici Hrvatskoj primjenjuju, u najvećem broju slučajeva, model skupnog izračuna fiksnih troškova te obračuna u jednakom iznosu po kategorijama korisnika.

Stajalište Vijeća: Kako je, u smislu naprijed navedenog, predmetno pitanje - pitanje svrsishodnosti i racionalnosti, a ne pitanje zakonitosti, to odluke o cijeni vodnih usluga koje sadržavaju odredbe o naplati fiksnog dijela cijene vodne usluge od svih korisnika, bilo po priključku (vodomjeru) bilo u jednakom iznosu po kategorijama korisnika (poslovni prostori, stambeni prostori i sl.) – nisu nezakonite.

g) Dvostruka naplata fiksnog troška za hladnu i toplu vodu

Navodi Nalaza: „... korisnicima stambenih zgrada u kojima se posebno mjeri potrošnja hladne vode i vode koja se zagrijava, fiksni dio se obračunava i naplaćuje dva puta“.

Očitovanje Vijeća: Vijeću je tijekom provedbe nadzora zakonitosti odluka o cijenama vodnih usluga ukazano samo na jedan ovakav slučaj u Republici Hrvatskoj.

U predmetnom slučaju riječ je o isporuci tople vode koja je namijenjena ljudskoj potrošnji (*de facto* za uporabu „na slavini“), a ne za zagrijavanje prostora. Istu isporučuju isporučitelji vodne usluge sustavom vodova zasebnim od vodova za isporuku tzv. „hladne vode“ do tzv. toplinske podstanice. Na toplinskoj podstanici ista se zagrijava od strane isporučitelja toplinske energije i na zasebnom priključku isporučuje korisnicima vodnih usluga. Uslugu

zagrijavanja vode obračunava i naplaćuje isporučitelj toplinske energije prema propisima o toplinarstvu tj. Zakonu o tržištu toplinske energije.

Riječ je o pravnoj situaciji za koju pozitivni propisi ne daju jednoznačan odgovor. Nedvojbeno je da postoje dva zasebna priključka: za hladnu i za toplu vodu. Nedvojbeno je i da fiksni dio najniže osnovne cijene vodnih usluga služi pokriću troškova (...) „*koji nastaju kao posljedica priključenja nekretnine na komunalne vodne građevine*“ (članak 6. stavak 2. Uredbe iz čega se da izvući i zaključak da određeni fiksni troškovi iz članka 6. stavak 2. postoje i mogu se obračunati za isporuku putem oba priključka, a neki se mogu obračunati samo jednom.

U tom smislu troškove:

- očitavanja vodomjera – dopušteno je obračunati za oba vodomjera,
- obrade očitanih podataka – dopušteno je obračunati za oba vodomjera, a troškove izrade i dostave računa korisnicima vodnih usluga – dopušteno je obračunati samo jednom,
- umjeravanja i servisiranja vodomjera sukladno važećim propisima – dopušteno obračunati za oba vodomjera
- tekućeg i investicijskog održavanja priključka nekretnine na komunalne vodne građevine vodoopskrbe i/ili odvodnje – dopušteno je obračunati za oba priključka,
- redovitog održavanja funkcionalne ispravnosti komunalnih vodnih građevina za isporuku vodnih usluga – dopušteno je obračunati za oba zasebna voda,
- ispitivanja i održavanja zdravstvene ispravnosti vode za piće – dopušteno je obračunati samo jednom.

Stajalište Vijeća: Važeći propisi ne zabranjuju isporučitelju da sve fiksne troškove ukupno obračuna i naplati samo jednom za isporuku putem oba priključka, ali mu ne zabranjuju ni da obračuna zasebno i naplati zasebno za isporuku putem oba priključka. No opcija zasebne naplate mora biti jasno predviđena u odluci o cijeni vodnih usluga.

h) Razlike između najviših i najnižih cijena

Navodi Nalaza: „*Najviši fiksni dio cijene za domaćinstvo je imalo društvo Ponikve d.o.o., Krk (48,00 kn/m³), koje je imalo i najvišu ukupnu cijenu 52,15 kn/m³. (...). Najviši varijabilni dio cijene za domaćinstva je imalo društvo Zagrebački holding d.o.o. Zagreb - Podružnica Vodoopskrba i odvodnja (10,36 kn/m³), a najniži društvo VG Vodoopskrba d.o.o., Velika Gorica (2,28 kn/m³).“*

Očitovanje Vijeća: Fiksni dio cijene vodne usluge kod Ponikva d.o.o. Krk, iskazan je u pogrešnoj jedinici (kn/m³) i to u iznosu od 48 kn/m³ a morao je po Uredbi biti iskazan u fiksnom iznosu tj. 48 kn/mjesečno/korisniku. Potom je taj iznos zbrojen sa varijabilnim dijelom cijene i prikazan kao ukupna cijena od 52,15 kn/m³, tj. zbrojene su neusporedive veličine.

Kod primjera najvišeg iznosa varijabilnog dijela cijene za domaćinstva (Zagrebački holding d.o.o. Podružnica Vodoopskrba i odvodnja) iskazana je cijena od 10,36 kn/m³ koja u sebi sadržava cijenu javne vodoopskrbe, javne odvodnje uključivo i pročišćavanja otpadnih voda i uspoređena s najnižim iznosom varijabilnog dijela cijene za domaćinstva od 2,28 kn/m³ (VG

Vodoopskrba d.o.o. Velika Gorica) koji sadržava samo cijenu javne vodoopskrbe. Stvarni ukupni iznos varijabilnog dijela cijene za domaćinstva na području pružanja usluge VG Vodoopskrba d.o.o. u Velikoj Gorici iznosi 4,74 kn/m³, što uključuje javnu vodoopskrbu, javnu odvodnju i pročišćavanje otpadnih voda.

Stajalište Vijeća: Pretpostavljamo da je riječ o nenamjernim greškama, no ukazujemo na njih obzirom da se radi o neusporedivim veličinama te da su se mediji, uključujući i dio stručnih institucija (Institut za javne financije, npr.) povelili za ovim navodima i ponavljali ih u kontekstu enormnih razlika u cijenama.

i) Polazište i ishodište revizije – ekonomska opravdanost razlika u cijeni vodnih usluga za 2012. a ne povrat troškova od vodnih usluga

Navodi Nalaza: „Predmet revizije je bilo ispitivanje ekonomske opravdanosti razlika u cijeni vodnih usluga za 2012. na području 18 županija i Grada Zagreba na čijem području 151 trgovačko društvo obavlja vodne usluge za 139 lokalnih jedinica, a društva su u njihovom vlasništvu ili suvlasništvu. Revizijom su obuhvaćena 123 trgovačka društva, koja pružaju vodne usluge za 3 352 836 stanovnika.“

Nadalje se navodi: „Isporučitelji su imali različite pristupe utvrđivanju cijena vodnih usluga, stoga su i razlike u cijeni vodnih usluga velikim dijelom uvjetovane razlikama troškova vodnih usluga, tehnološkim procesima zahvaćanja i prerade vode, dužinom vodovodne mreže i brojem priključaka, starošću i vrijednošću izgrađenih komunalnih vodnih građevina, brojem zaposlenih i troškovima za zaposlene, gubicima u vodoopskrbnoj mreži, nabavom vode od drugih isporučitelja vodnih usluga ili zahvaćanjem iz vlastitih vodocrpilišta i drugim razlikama na koje isporučitelji mogu utjecati. Na visinu cijene vodnih usluga su utjecali i socijalni i drugi kriteriji koje jedinice lokalne samouprave uzimaju u obzir pri davanju prethodne suglasnosti na visinu cijena.“

Očitovanje Vijeća: Utvrđivanje ekonomske opravdanosti razlika u cijeni vodnih usluga opsežan je zadatak koji je nemoguće ispuniti bez prethodne dubinske tehničko-tehnološke analize, a tek potom i ekonomske, svih sustava vodnokomunalnih građevina kojima upravljaju isporučitelji obuhvaćeni revizijom.

U tom se smislu možemo gotovo u potpunosti suglasiti s drugim navodom Nalaza. Sve cijene pa tako i cijena vodnih usluga jest odraz različitih troškova. Najveći dio tih troškova potječu iz duljine mreže, broja korisnika, zemljopisnih odlika područja pružanja usluge (vodoopskrbno područje ili područje aglomeracije) kojima je prilagođena izgrađena infrastruktura (negdje se voda isporučuje tlačenjem putem precrpnih stanica, negdje gravitacijom, negdje su izgrađene vodospreme, negdje nisu, negdje su izgrađeni uređaji za pročišćavanje otpadnih voda, a negdje uređaji za kondicioniranje pitke vode). U nekim se sredinama voda preprodaje iz drugih vodoopskrbnih područja zato što ne postoje izdašna izvorišta na njihovom vodoopskrbnom području. No moramo ukazati da su to uglavnom troškovi čiji je nastup izvan kontrole isporučitelja vodne usluge. Veličina i opravdanost pojedinih investicija u vodnokomunalne građevine mogla je, a često je i bila, upitna u fazi razvoja, no na nju su više utjecale jedinice lokalne samouprave koje su po odredbama Zakona o komunalnom gospodarstvu, a potom i Zakona o vodama do 2013. godine donosile programe gradnje vodnokomunalnih građevina. Jednom kada se izgrađeni sustavi puste u pogon nastaju i troškovi njihovog održavanja, gdje je i utjecaj isporučitelja na kontrolu troškova prilično ograničen.

Ukazujemo da su i Zakon o vodama iz 2009., Zakon o financiranju vodnog gospodarstva iz 2009. i Uredba o najnižoj osnovnoj cijeni vodnih usluga i vrsti troškova koje cijena vodnih usluga pokriva, u području cijene vodnih usluga i drugih davanja koja se uz nju naplaćuju, doneseni s ciljem da se osigura puni povrat troškova od vodnih usluga (tzv. ekonomska cijena vode). Stoga smo mišljenja da bi buduće revizije upravo trebale biti usmjerene prema kontroli ostvarenja tog cilja od kojeg ovisi i korištenje sredstava iz fondova Europske unije.

Državni ured za reviziju je u tom smislu, po našem mišljenju, ispravno demonstrirao određena stajališta i to na način što je:

1. u dijelu izvješća po županijama pozvao isporučitelje *da postupno podižu cijenu vodne usluge jer im cijena ne pokriva troškove* i
2. u dijelu izvješća po županijama pozvao isporučitelje *da ekonomičnije posluju*, očito s namjerom da se snize troškovi vodnih usluga pa time i snizi cijena vodne usluge.

Jedna od polaznih linija za utvrđenje pokriva li cijena vodnih usluga troškove pogona i upravljanja ili ne je pregled **računa dobiti i gubitka** isporučitelja vodnih usluga za 2012. godinu. Prema tom pregledu od 149 isporučitelja koji su podnijeli FINA-i temeljne financijske izvještaje za 2012. godinu njih 102 je poslovalo s dobiti (ukupno: 330.645.443,00 kn), 7 isporučitelja nije imalo ni dobiti ni gubitak a 40 isporučitelja je iskazalo poslovni gubitak (ukupno: 42.090.163,00 kn). Dakle 27% isporučitelja potencijalno nije imalo puni povrat troškova od vodnih usluga tj. ekonomsku cijenu vode. Moguće je da je dio tih isporučitelja imao ekonomsku cijenu vode, ali da je dio potrošen za subvencioniranje drugih komunalnih djelatnosti kod tzv. mješovitih isporučitelja.

Stajalište Vijeća: Obzirom da je Vijeće u kontroli troškova pružanja vodnih usluga, cijena vodnih usluga i naknade za razvoj ograničeno time što podatke o troškovima doznaje isključivo na temelju prijave isporučitelja vodnih usluga to je u budućnosti nužna zajednička suradnja s Državnim uredom za reviziju u utvrđivanju postizanja punog povrata troškova od vodnih usluga (ekonomske cijene vode) kao prvenstvenog cilja kojim se provodi članak 9. Okvirne direktive o vodama i pravila EU fondova o alokaciji sredstava za vodnokomunalne projekte. Namjera je Vijeća, po izvršenoj drugoj provjeri provedbe danih preporuka isporučiteljima koja je sada u tijeku, nastaviti suradnju sa Državnim uredom za reviziju.

9 UPRAVNI SPOROVI

U izvještajnom razdoblju nisu pokretani upravni sporovi protiv rješenja Vijeća (7 rješenja o privremenim mjerama).

10 PREDMETI OCJENE USTAVNOSTI I ZAKONITOSTI PROPISA O VODNIM USLUGAMA PRED USTAVNIM SUDOM REPUBLIKE HRVATSKE

U ranijem izvještajnom razdoblju Ustavnom sudu Republike Hrvatske podneseno je 6 zasebnih prijedloga ocjene ustavnosti i zakonitosti propisa o vodnim uslugama, koji su odlukom Suda spojeni u jedan predmet.

Na ovo se referiramo u ovom izvještajnom razdoblju stoga:

- što su postupci ocjene ustavnosti u tijeku
- što je u međuvremenu donesen novi Zakon o zaštiti potrošača (Narodne novine, broj 41/14 i 110/15) i
- što je donesena presuda Suda EU u predmetu C-686/15 od 7. prosinca 2016.

10.1 Predmeti ocjene ustavnosti i nezakonitosti propisa o vodnim uslugama

Prijedloge za ocjenu ustavnosti određenih dijela odredbi Zakona o vodama te ustavnosti i zakonitosti dijela odredbi Uredbe o najnižoj osnovnoj cijeni vodnih usluga i vrsti troškova koje cijena vodnih usluga (dalje Uredba) podnijelo je 6 podnositelja (1 savez udruga za zaštitu potrošača, 2 udruge za zaštitu potrošača i 3 fizičke osobe).

Cilj osporavanja je, u glavnom, pravni ratio obračuna fiksnog dijela cijene vodnih usluga tj. dio koji je neovisan o potrošnji. Razlozi navodne neustavnosti i nezakonitosti navedeni su u sljedećim prigovorima podnositelja prijedloga za ocjenu ustavnosti i zakonitosti i očitovanjima Vlade Republike Hrvatske na prijedlog Vijeća, na te prigovore:

Prigovor 1 „Prodaja potrošačima javnih usluga, kada to priroda javne usluge dopušta, mora biti obračunata prema potrošnji.“ (članak 24. stavak 3. Zakona o zaštiti potrošača), a Uredba dopušta naplaćivanje fiksnog dijela cijene vodne usluge, neovisno o potrošnji.

Očitovanje: Priroda vodne usluge ne dopušta isključivo naplatu po količini isporučene vodne usluge:

- jer to ne dopušta stvarna priroda usluge – tj. određeni troškovi nastaju i egzistiraju neovisno o količini isporučene vodne usluge (fiksni troškovi)
- jer to ne dopušta pravna priroda – jer bi naplata vodne usluge temeljem isporučene količine vodne usluge bila protivna načelu nediskriminacijskog pružanja vodnih usluga (stalni korisnici bi plaćali fiksne troškove za povremene korisnike).

Prigovor 2 „Uslugu očitavanja mjernih uređaja nije dopušteno naplaćivati, osim u slučaju kada potrošač zahtijeva nestandardno očitavanje propisano posebnim propisom“. (članak 24. stavak 4. Zakona o zaštiti potrošača) – a Uredba to izričito dopušta.

Očitovanje: Uredba provodi načelo punog povrata troškova od vodnih usluga iz Zakona o vodama (članak 195. stavak 5.) i Zakona o financiranju vodnoga gospodarstva (članak 3. točka 4.). Ovi zakoni se posebni zakoni (lex specialis) u odnosu na opći Zakon o zaštiti potrošača. Uz to: „Sredstva za obavljanje djelatnosti javne vodoopskrbe i javne odvodnje osiguravaju se iz cijene vodne usluge.“ (članak 205. stavak 1. Zakona o vodama) – i

nijednog drugog izvora. Isporučitelj nema nijedan drugu zakonsku osnovu za podmiriti taj trošak.

Prigovor 3 „Izdavanje računa nije dopušteno naplaćivati.“ (članak 12. stavak 4. Zakona o zaštiti potrošača) – a Uredba to omogućuje.

Očitovanje: Isti odgovor kao na Prigovor 2.

Prigovor 4 Vodomjeri su osnovno sredstvo pružatelja javne usluge pa se njegovo umjeravanje i servisiranje ne može naplaćivati kao mjesečni fiksni iznos (paušal) jer se radi o zakonskoj obvezi pružatelja usluge vezanoj za njegovu imovinu (podnositelj se ne poziva na neki određeni zakon; op.VVU).

Očitovanje: Predlagatelj ne razlikuje zakonsku obvezu (i posljedično tomu: odgovornost) određenog subjekta za upravljanje i održavanje određenom imovinom, neovisno o tomu u čijem je vlasništvu ta imovina, kao ni izvore financiranja iz kojeg je dopušteno naplaćivati izvršavanje te zakonske obveze. Izvor financiranja je propisan Zakonom o vodama (i jednoznačno): „Sredstva za obavljanje djelatnosti javne vodoopskrbe i javne odvodnje osiguravaju se iz cijene vodne usluge.“ (članak 205. stavak 1.). Po logici predlagatelja nijedan upravitelj infrastrukture ne bi mogao obračunavati svoje troškove korisniku jer joj korisnik nije vlasnik.

Prigovor 5 „Za redovno ovjeravanje mjerila toplinske energije, plinomjera, korektora, vodomjera i brojila električne energije obvezne su se brinuti pravne i fizičke osobe koje prodaju toplinsku energiju, električnu energiju, vodu ili plin. (članak 24. stavak 3. Zakona o mjeriteljstvu), dakle oni je ne mogu naplatiti od korisnika.

Očitovanje: Isti odgovor kao na Prigovor 5.

Prigovor 6 Trošak tekućeg i investicijskog održavanja priključka nekretnine na komunalne vodne građevine vodoopskrbe i/ili odvodnje ne bi se smio naplaćivati iz fiksnog dijela cijene vodne usluge jer prema Zakonu o komunalnom gospodarstvu osoba koja se priključuje plaća stvarni trošak priključenja i utrošenog materijala i naknadu za priključenje.

Očitovanje: Podnositelj se referira na odredbe Zakona o komunalnom gospodarstvu koje su prestale važiti temeljem članka 258. stavak 2. Zakona o vodama (Narodne novine, broj 153/09).

Prigovor 7 Trošak redovitog održavanja funkcionalne ispravnosti komunalnih vodnih građevina za isporuku vodnih usluga ne bi se smio naplaćivati iz fiksnog dijela cijene vodne usluge jer je to protivno članku 2., članku 22. i članku 40. stavak 1. točka 1. i 4. Zakona o komunalnom gospodarstvu (ZKG).

Očitovanje: Podnositelj se referira na odredbe Zakona o komunalnom gospodarstvu koje su prestale važiti temeljem članka 258. stavak 2. Zakona o vodama (Narodne novine, broj 153/09).

Prigovor 8 Trošak ispitivanja i održavanja zdravstvene ispravnosti vode za piće ne bi se smio naplaćivati iz fiksnog dijela cijene vodne usluge jer je to protivno članku 87. i 88. Zakona o vodama.

Očitovanje: Članak 88. Zakona o vodama govori o monitoringu stanja površinskih i podzemnih voda a ne o ispitivanju zdravstvene ispravnosti vode za piće. Članak 87. normira

tko je dužan skrbiti o ispitivanju zdravstvene ispravnosti vode za piće, a ne otkud se trošak tog ispitivanja plaća.

Prigovor 9 Fiksni dio cijene vodne usluge suprotan je odredbi Zakona o vodama (članak 205.) o osnovici cijene vodne usluge za odvodnju i/ili pročišćavanje otpadnih voda utvrđuje a to je količina ispuštene otpadne vode. Predlagatelj smatra da se analogija mora primijeniti i na javnu vodoopskrbu.

Očitovanje: Osnovica fiksnog dijela cijene vodne usluge javne vodoopskrbe nije propisana Zakonom već Uredbom pa ne može niti biti riječ o suprotnosti između uredbe i zakona. U odnosu na osnovicu za odvodnju – fiksni trošak ima zasebnu osnovicu koja nije vezana za potrošnju.

Prigovor 10 Obračun fiksne naknade prema Uredbi predstavlja za potrošača „nepoštenu i zavaravajuću poslovnu praksu“ (terminologija Zakona o zaštiti potrošača) jer se pružatelj javne usluge poziva na Uredbu koja je suprotna zakonu i što svaki mjesec zaračunava određeni fiksni iznos čak i kada je potrošena količina vode nula pa nikakva usluga nije ni pružena.

Očitovanje: Usluga jest pružena: vodomjeri su očitani, utvrđena je zdravstvena ispravnost vode za piće, priključak se održava u funkcionalnom stanju itd.

Prigovor 11 Članak 6. Uredbe suprotan je odredbama članka 20. stavak 2. i članka 21. stavak 1. Zakona o komunalnom gospodarstvu. (Napomena: Bez nekog se logičkog smisla navode članci Zakona o komunalnom gospodarstvu; op. VVU)

Očitovanje: Podnositelj se referira na odredbe Zakona o komunalnom gospodarstvu koje su prestale važiti temeljem članka 258. stavak 2. Zakona o vodama (Narodne novine, broj: 153/09).

Prigovor 12 Cijela Uredba je u suprotnosti 205. i 206. Zakona o vodama, članak 36. Zakona o komunalnom gospodarstvu i članak 24. Zakona o zaštiti potrošača.

Očitovanje: Za članak 205. vidjeti očitovanje uz prigovor 9. Za navodnu suprotnost sa Zakonom o komunalnom gospodarstvu vidjeti očitovanje na prigovore 6, 7 i 11. U odnosu na tzv. suprotnost s člankom 206., Zakon o vodama je upravo dao Vladi ovlast da propiše „vrstu troškova koju cijena vodnih usluga pokriva“ što Uredba i čini.

Prigovor 13 Cijela Uredba, posebno odredbe članaka 4. i 6. su u suprotnosti sa člankom 1, 6, 12, 24 i 25. Zakona o zaštiti potrošača i članka 4. i 296. Zakona o obveznim odnosima (Narodne novine, broj 35/2005 i 41/2008). (potpuno uopćene primjedbe bez stvarnog obrazloženja; op. Vijeća).

Očitovanje: Ponavljaju se raniji prigovori koji se odnose na Zakon o zaštiti potrošača. Prigovori iz Zakona o obveznim odnosima koje se odnose se na ništetnost ugovora. Međutim: (a) Ništetnost ugovora se utvrđuje pred redovnim sudovima a ne u postupku ocjene ustavnosti ili zakonitosti zakona ili provedbenog propisa i (b) Uredba nije ugovor.

Prigovor 14 Predlagatelj smatra da se pitanje cijene vodnih usluga i vrste troškova koje cijena vodnih usluga pokriva, trebalo biti regulirano zakonom a ne uredbom, jer su prema članku 52. Ustava vode dobro od interesa za RH.

Očitovanje: Što će se urediti zakonom a što provedbenim propisom određuje zakonodavac, osim ako Ustav nije izričito odredio koja će se pitanja urediti zakonom. Ustav je u članku 52. stavak 2. odredio: „Zakonom se određuje način na koji dobra od interesa za Republiku Hrvatsku mogu upotrebljavati i iskorištavati ovlaštenici prava na njima i vlasnici, te naknada za ograničenja kojima su podvrgnuti.“ Pitanja „upotrebe i iskorištavanja“ jesu upravo uređena zakonom i to člancima 7 do 20. i člancima 74. do 104. Zakona o vodama. Pitanje „naknade za ograničenja“ ovlaštenicima prava na vodu može se urediti u pravilu u obliku raznih renti također u zakonu (npr. zemljovlasnicima u zonama sanitarne zaštite). Nijedno od ovih pitanja nije uređeno osporenim Uredbom. Ona samo uređuje mjerila za određivanje najniže cijene vodnih usluga i vrste troškova koji se iz te cijene moraju pokriti. Ta usluga izvodi vodu iz svog prirodnog (ambijentalnog) stanja (područje koje uređuje Ustav i zakoni) i sustavom kompleksne i skupe infrastrukture isporučuje korisnicima u domove i poslovne prostore te za koju se plaća i odgovarajuća cijena usluge (područje koje uređuju zakoni, uredbe i pravilnici).

10.2 Novi Zakon o zaštiti potrošača

Nakon podnošenja prijedloga za ocjenu ustavnosti i zakonitosti propisa o vodnim uslugama donesen je novi Zakon o zaštiti potrošača (Narodne novine, broj 41/14) koji je u članku 24. stavak 3. uredio: „Uslugu očitavanja mjernih uređaja nije dopušteno naplaćivati, osim u slučajevima koji su određeni posebnim propisom.“ Kako Uredba o najnižoj osnovnoj cijeni vodnih usluga i vrsti troškova koje cijena vodnih usluga jeste poseban propis time smatramo da je pitanje usluge očitavanja mjernih uređaja u potpunosti izvan sfere ocjene nezakonitosti.

11 PRESUDA SUDA EUROPSKE UNIJE OD 7. PROSINCA 2016. U PREDMETU C-686/15 OD 7. PROSINCA 2016.

Općinski sud u Velikoj Gorici postupajući u predmetu Vodoopskrbe i odvodnje d.o.o. Zagreb protiv Željke Klafurić postavio je 10. prosinca 2015. (zaprimljeno 18. prosinca 2015.) Sudu Europske unije zahtjev za prethodnu odluku temeljem članka 267. Ugovora o funkcioniranju Europske unije kojim se otvorilo pitanje sukladnosti hrvatskih propisa o vodnim uslugama u dijelu koji se odnose na fiksni dio cijene vodne usluge sa Direktivom 2000/60/EZ. - Okvir za djelovanje Europske unije u području vodne politike (tzv. Okvirna direktiva o vodama).

Zahtjev za prethodnu odluku odnosio se na tumačenje članka 2(38) i članka 9. Direktive 2000/60/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2000. o uspostavi okvira za djelovanje Zajednice u području vodne politike (tzv. Okvirna direktiva o vodama), (SL 2000., L 327, str. 1.), (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 15., svezak 1., str. 48.), a vezano za spor između isporučitelja vodne usluge (Vodoopskrbe i odvodnje d.o.o. Zagreb) i korisnika vodne usluge (Željke Klafurić) zbog odbijanja korisnika da plati fiksni dio cijene vodne usluge.

Sud EU je po svom šestom vijeću 7. prosinca 2006. donio presudu kojom je u pravorijeku određeno:

„Direktivu 2000/60/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2000. o uspostavi okvira za djelovanje Zajednice u području vodne politike treba tumačiti na način da joj se ne protivi nacionalni propis poput onoga iz glavnog postupka, koji predviđa da cijena vodnih usluga isporučenih potrošaču uključuje ne samo varijabilni dio koji se izračunava prema količini vode koju je dotični korisnik stvarno potrošio nego i fiksni dio koji nije vezan uz tu količinu.“

12 SURADNJA S DRUGIM TIJELIMA

Vijeće je u izvještajnom razdoblju, uz već ranije navedeno, surađivalo u okviru rješavanja pitanja koja uključuju i elemente iz nadležnosti Vijeća sa Tržišnom inspekcijom koja djeluje u okviru Ministarstva gospodarstva, poduzetništva i obrta. Navedena inspekcija djeluje u okviru Uprave za inspekcijske poslove u gospodarstvu pri navedenom Ministarstvu, te obavlja inspekcijske i druge poslove koji se odnose na primjenu zakona i drugih propisa u području zaštite potrošača, javnih usluga koje se obračunavaju i naplaćuju potrošačima, uključujući obračun i naplatu vodnih usluga, a vezano uz nadzor zakonitosti odluke o cijeni vodne usluge isporučitelja vodne usluge koji, kako je inspekcija utvrdila, naplaćuje cijenu vodne usluge crpljenja i odvoza otpadnih voda iz septičkih i sabirnih jama kroz cijenu odvodnje, kao da se usluga javne odvodnje otpadnih voda doista i pruža.

Vijeće je zaključilo da isporučitelj u Odluci o cijeni vodnih usluga javne odvodnje nema formiranu cijenu za crpljenje, odvoz i pročišćavanje otpadnih voda. Činjenica je i da isporučitelj tu cijenu ima formiranu, ali ne kroz navedenu Odluku, te da istu obračunava i primjenjuje u slučajevima kada se vrši pražnjenje septičkih jama više od tri puta godišnje. Cijena pražnjenja septičkih jama do tri puta godišnje pokriva se iz varijabilnog dijela cijene odvodnje koju plaćaju svi građani ovisno o potrošnji vode, bez obzira da li im se pruža usluga odvodnje ili ne. Člankom 205. stavak 3. Zakona o vodama, propisano je da: „osnovicu cijene vodne usluge za odvodnju i/ili pročišćavanje otpadnih voda, osim cijene vodnih usluga pražnjenja i odvoza otpadnih voda iz septičkih i sabirnih jama, utvrđuje se prema količini ispuštene otpadne vode na način propisan Zakonom kojim se uređuje financiranje vodnoga gospodarstva za mjerenje ispuštene otpadne vode za potrebe obračuna naplate za zaštitu voda.“ Obračun naknade za zaštitu voda vrši se prema količini isporučene vode. Temeljem svega iznijetog, Vijeće je naložilo isporučitelju da uskladi Odluku o cijeni vodnih usluga sa zakonskim propisima te dostavi istu Vijeću radi nadzora zakonitosti.

13 PREDSTAVKE I UPITI

Vijeću za vodne usluge, sukladno odredbi članka 219. Zakona o vodama, nije izrijekom u djelokrugu poslova koje obavlja propisano postupanje po predstavkama građana. Unatoč navedenom, Vijeće, prilikom nadzora zakonitosti odluka o cijeni vodnih usluga, odluka o obračunu i naplati naknade za razvoj i odluka o naknadi za priključenje, uzima u obzir predstavke, upite i podneske građana koje se odnose na navedene odluke, ispituje njihovu utemeljenost te o utvrđenom obavještava podnositelja podneska.

Posebno napominjemo da je Vijeće za vodne usluge zauzelo stajalište *rebus sic stantibus* tj. zbog razloga ekonomičnosti ali i svrsishodnosti i racionalnosti se na opetovane, suštinski identične upite, istih podnositelja ne očituje ponovo odnosno očituje se upućujući na prethodno mišljenje/očitovanje.

Vežano uz anonimne predstavke, Vijeće uzima u obzir sadržaj istih, ali zbog nedostatka podataka o podnositelju, nije u mogućnosti podnositelja obavijestiti o utvrđenom.

U nastavku se daju primjeri najčešćih ili specifičnih upita i predstavki te odgovora na iste.

13.1 Odluke o cijeni vodnih usluga

Najveći dio predstavki odnosio se na nerazumijevanje potrebe plaćanja fiksnog dijela cijene vodne usluge kao dijela cijene vodne usluge koji ne ovisi o potrošnji pa se s tim u vezi i na odredbe Uredbe o najnižoj osnovnoj cijeni vodnih usluga i vrsti troškova koje cijena vodnih usluga pokriva (vidjeti poglavlje koje se odnosi na prijedlog ocjene ustavnosti i zakonitosti Uredbe o najnižoj osnovnoj cijeni vodne usluge i vrsti troškova koje cijena vodnih usluga pokriva). U određenom broju predstavki ukazivano je na postojanje različite cijene vodne usluge za stalne i povremene potrošače što je odgovarajuće ispravljeno tj. izjednačena je cijena za stalne i povremene potrošače.

13.2 Upiti o zakonitosti načina naplate fiksnog dijela cijene vodne usluge u višestambenim zgradama

Predstavke podnositelja su se odnosile na naplatu fiksnog dijela cijene pitke vode, odnosno obračuna fiksnog dijela cijene vodne usluge za stanove u stambenim zgradama, pri čemu je navedeno da se isti obračunava kao da svaki stan ima svoj vodomjer iako zgrada ima jedan vodomjer.

Prema članku 6. stavci 2., 3. i 4. Uredbe o najnižoj osnovnoj cijeni vodnih usluga i vrsti troškova koje cijena vodnih usluga pokriva (Narodne novine, broj: 112/10; dalje u tekstu: Uredba): „Fiksni dio najniže osnovne cijene vodnih usluga služi pokriću troškova koji ne ovise o količini isporučenih vodnih usluga, a nastaju kao posljedica priključenja nekretnine na komunalne vodne građevine, i to troškova:

- očitavanja vodomjera,
- obrade očitanih podataka te izrade i dostave računa korisnicima vodnih usluga,
- umjeravanja i servisiranja vodomjera sukladno važećim propisima,

- tekućeg i investicijskog održavanja priključka nekretnine na komunalne vodne građevine vodoopskrbe i/ili odvodnje,
- redovitog održavanja funkcionalne ispravnosti komunalnih vodnih građevina za isporuku vodnih usluga,
- ispitivanja i održavanja zdravstvene ispravnosti vode za piće.

Fiksni dio najniže osnovne cijene vodnih usluga obračunava se mjesečno.

Fiksni dio osnovne cijene vodnih usluga ne može biti veći od fiksnog dijela najniže osnovne cijene vodnih usluga.“

Prema izričaju predmetne Uredbe isporučitelj vodne usluge je u obvezi da troškove koji ne ovise o količini isporučenih vodnih usluga, a nastaju kao posljedica priključenja nekretnine na komunalne vodne građevine i koji su pojedinačno navedeni u članku 6. stavak 2. Uredbe obračuna i naplati korisniku vodne usluge putem fiksnog dijela cijene vodne usluge. Hoće li pritom isporučitelj vodne usluge izračunati fiksne troškove zasebno za svakog korisnika i potom individualizirati obračun tih troškova putem fiksnog dijela cijene vodne usluge prema konkretnom korisniku ili izračunati skupno sve fiksne troškove i odrediti da se isti putem fiksnog dijela cijene vodne usluge naplate - bilo u jednakom iznosu od svih korisnika, bilo u jednakom iznosu po kategorijama korisnika (poslovni prostori, stambeni prostori i sl.) - nije uređeno predmetnom Uredbom, već je na ocjeni donositelja odluke o cijeni vodnih usluga (isporučitelj vodne usluge) i davatelju suglasnosti na odluku o cijeni vodnih usluga (gradonačelniku/općinskom načelniku). Isporučitelji vodne usluge u Republici Hrvatskoj primjenjuju u pravilu model skupnog izračuna fiksnih troškova te obračuna u jednakom iznosu svakom od obveznika iste kategorije. Nedvojbeno je da korisnici vodnih usluga u višestambenim zgradama s jednim vodomjerom mogu biti zasebna kategorija, no, kako je navedeno, ova odluka je na isporučitelju vodne usluge i gradonačelniku/općinskom načelniku. Kako je, u smislu naprijed navedenog, predmetno pitanje - pitanje svrsishodnosti i racionalnosti, a ne pitanje zakonitosti to Vijeće za vodne usluge nije moglo ocijeniti odluke koje predviđaju ovakav način naplate nezakonitima po ovom pitanju.

13.3 Zahtjevi za oslobođenjem od plaćanja troškova cijene vodne usluge (npr. temeljem socijalnog cenzusa)

Vijeće za vodne usluge nije ovlašteno za davanje traženog oslobođenja. Međutim, vezano za ovo pitanje potrebno je voditi računa o dva elementa: načelu punog povrata troškova vodnih usluga (koji ne bi dopuštao bilo kakvo oslobođenje ili umanjeње obveze bez odgovarajuće nadoknade nedostajućeg iznosa) te o cijeni vode za socijalno ugrožene građane.

Naime, osnovna cijena vodne usluge mora pokriti ukupne troškove, dakle cijena koju plaćaju svi korisnici vodnih usluga, odnosno koju plaćaju sve kategorije korisnika vodnih usluga (kućanstva, poslovni subjekti, socijalno ugroženi građani). To je Uredbom o najnižoj osnovnoj cijeni vodnih usluga i vrsti troškova koje cijena vodnih usluga pokriva dopušten oblik među-sbvencioniranja.

Odredbom članka 52. Zakona o socijalnoj skrbi uređeno je da jedinica lokalne samouprave odobrava pomoć za podmirenje troškova stanovanja što jedinice lokalne samouprave i čine na način da donose odgovarajuće odluke o socijalnoj skrbi kojima propisuju kriterije za

ostvarivanje prava na subvenciju troškova stanovanja, a pojedinačna prava na pomoć utvrđuju donošenjem rješenja o pravu na pomoć. Dakle, odredbama Zakona o socijalnoj skrbi nije uređeno da su jedinice lokalne samouprave dužne osigurati sredstva za subvencioniranje troškova stanovanja, uključivo i troškove vodnih usluga, već im je dana zakonska ovlast da takvu subvenciju odobre u vidu pomoći.

Stajalište Vijeća u ovom slučaju je da ne postoji zakonom ili drugim propisom utvrđena obveza jedinice lokalne samouprave da osigura u proračunu sredstva za ostvarivanje prava na podmirenje troškova vodne usluge socijalno ugroženim građanima, već im je dana zakonska ovlast za to.

13.4 Obavijest o neprimjenjivanju cijene vodnih usluga za socijalno ugrožene građane na području pružanja vodnih usluga

Podnositeljici obavijesti/zahtjeva za poduzimanjem mjera iz nadležnosti Vijeća za vodne usluge odgovoreno je da u prethodno provedenom postupku nadzora nad zakonitošću Odluke o cijeni vodnih usluga dotičnog isporučitelja Vijeće za vodne usluge nije našlo elemenata nezakonitosti. U odnosu na predmet upita u smislu postupanja isporučitelja u odnosu na realizaciju stavke „socijalno ugroženi građani“, podnositeljica je upućena da se sa svojim upitom obrati nadležnom predstavničkom tijelu jedinice lokalne samouprave obzirom da Vijeće za vodne usluge u odnosu na navedeno nema nadležnosti, a budući da popis socijalno ugroženih građana svojim aktom utvrđuje predstavničko tijelo jedinica lokalne samouprave.

14 PREPORUKE I PRIJEDLOZI VIJEĆA

1. Vijeće ukazuje da Zakon o vodama ne sadržava odredbe o fiksnom i varijabilnom dijelu cijene vodnih usluga već su ista pitanja uređena Uredbom o najnižoj osnovnoj cijeni vodnih usluga i vrsti troškova koje cijena vodnih usluga pokriva (Narodne novine br. 112/2010). U cilju izbjegavanja sporenja o zakonitosti uređenja fiksnog i varijabilnog dijela cijene vodnih usluga, a u svjetlu presude Suda Europske unije od 7. prosinca 2016. u predmetu C-686/15 smatramo da je potrebno postojanje fiksnog i varijabilnog dijela cijene vodnih usluga urediti zakonom.
2. Vijeće ukazuje da prema sadašnjem zakonskom uređenju posebna, povoljnija tarifa cijene vodnih usluga za socijalno ugrožene građane (do 60% cijene za nesocijalne kategorije korisnika - građana) egzistira samo za varijabilni dio cijene vodnih usluga ne i za fiksni. Vijeće predlaže razmotriti pitanje opravdanosti uvođenja posebne tarife za socijalno ugrožene građane i za plaćanje fiksnog dijela cijene vodnih usluga.
3. Vijeće ukazuje da Zakon o vodama ne sadržava odredbe o cijeni vode između isporučitelja koji isporučuju komunalne otpadne vode i otpadne vode mješovitog sastava (komunalne i industrijske) drugom isporučitelju na odvodnju i ispuštanje u prirodni prijamnik odnosno na odvodnju, pročišćavanje i ispuštanje u prirodni prijamnik te smatra da bi se to pitanje moralo urediti zakonom.
4. Vijeće ukazuje da Zakon o vodama ne sadržava odredbe o cijeni vode između isporučitelja koji isporučuju otpadnu vodu drugom pravnom subjektu (industrijskom poslovnom subjektu) na odvodnju, pročišćavanje i ispuštanje u prirodni prijamnik te smatra da bi se to pitanje moralo urediti zakonom i to zasebnim uređenjem za komunalne otpadne vode a zasebnim za industrijske otpadne vode.
5. Vijeće ukazuje da je zakonom neuređeno pitanje mogu li pravne i fizičke osobe koje nisu javni isporučitelji vodnih usluga putem svojih građevina za vodoopskrbu ili internih vodova isporučivati vodu za ljudsku potrošnju drugim osobama. Ovo može biti pitanje provoda vode do krajnjih korisnika po troškovnoj cijeni i/ili pitanje preprodaje vode po visokoj marži. Pitanje se otvorilo upitom o pravnoj mogućnosti lučkih uprava za preprodajom vode putničkim kruzima ali se postavlja i u drugim sličnim slučajevima (provod iz hotelskog kompleksa do kućanstava u naselju). Vijeće smatra da ovo pitanje treba biti uređeno zakonom, prvenstveno zbog odgovornosti za zdravstvenu ispravnost vode za piće.
6. Vijeće ukazuje da je određivanje zakonske cijene pražnjenja i odvoza otpadnih voda iz septičkih i sabirnih jama, u dijelu u kojem je ta djelatnost koncesionirana, izvan faktičnog nadzora Vijeća, jer koncesionarove cijene nisu određene u odlukama o cijeni vodnih usluga već odlukama jedinica lokalne samouprave i ugovorima o koncesiji. Vijeće je mišljenja da bi cijena pražnjenja i odvoza otpadnih voda iz septičkih i sabirnih jama, morala biti određena po pravilima regulirane cijene za obavljanje javne službe tj. unutar odluke o cijenama vodnih usluga i po načelima i pravilima Zakona o vodama, a ne po polutržišnom modelu.
7. Vijeće ukazuje da u rijetkim slučajevima vodne usluge (javne vodoopskrbe) i nadalje pružaju vlastiti pogoni jedinica lokalne samouprave koji nisu usklađeni s pravilom iz

članka 202. stavak 1. Zakona o vodama prema kojem je javni isporučitelj vodnih usluga samo *trgovačko društvo* u kojem sve udjele, odnosno dionice u temeljnom kapitalu imaju jedinice lokalne samouprave ili trgovačka društva u kojima sve udjele, odnosno dionice u temeljnom kapitalu izravno imaju jedinice lokalne samouprave, odnosno *ustanova* kojoj je osnivač jedinica lokalne samouprave. Ovo usklađenje je moralo biti provedeno do 1. siječnja 2012.²⁵

8. Vijeće ukazuje da je neujednačenost u cijenama vode odraz različitih troškova u njezinom činjenju dostupnom korisnicima vodnih usluga. Različitosti u cijenama se generiraju iz različite izgrađenosti infrastrukture (duljina mreže, uređaji za pročišćavanje otpadnih voda, uređaji za kondicioniranje vode namijenjene ljudskoj potrošnji itd), broju korisnika, zemljopisnih značajki terena (nužnost tlačenja ili provod gravitacijskom silom), troškova kupnje vode od drugog isporučitelja itd. Vijeće također ukazuje da unutarnji ustroj, učinkovitost poslovanja, broj zaposlenika isporučitelja i materijalni troškovi isporučitelja značajno utječu na cijenu vode koja je u malim i fragmentiranim isporučiteljima na gornjoj granici prihvatljivosti. Vijeće preporuča da se reformski koncept objedinjavanja isporučitelja vodnih usluga na uslužnom području ozakoni i provede u cilju postizanja prihvatljive cijene na uslužnom području i podizanja kvalitete usluga .
9. Obveza isporučitelja vodnih usluga, iz članka 207.a Zakona o vodama, da putem ovlaštenih revizora provedu reviziju financijskih izvještaja jednom godišnje, prema mjerilima učinkovitog poslovanja isporučitelja vodnih usluga iz Uredbe o mjerilima ekonomičnog poslovanja isporučitelja vodnih usluga; Narodne novine br.112/2010) i mjerilima za izračun najniže osnovne cijene vodnih usluga iz Uredbe o najnižoj osnovnoj cijeni vodnih usluga i vrsti troškova koje cijena vodnih usluga pokriva; Narodne novine br. 112/2010) i iste dostave Vijeću radi verifikacije samostalnih prijava o troškovima isporučitelja - široko se ne poštuje. Vijeće smatra da je potrebno uvesti prekršajne sankcije za isporučitelja i odgovornu osobu isporučitelja te privremeno uskratiti sufinanciranje projekata takvih isporučitelja na teret javnih sredstava s razine središnje države dok se odredba ne počne poštivati.
10. Zakonom o vodama i Uredbom o mjerilima ekonomičnog poslovanja isporučitelja vodnih usluga (Narodne novine br. 112/2010) prvi put u hrvatsko vodno zakonodavstvo uvedeno je *mjerenje učinkovitosti poslovanja isporučitelja vodnih usluga s ciljem njihovog vrednovanja, usporedbe i poboljšanja (benchmarking)*. Vijeće ukazuje da sustav *benchmarkinga* nije zaživio te da je do sada bio limitiran samo na prikupljanje podataka, bez njihove obrade i verifikacije i realizacije ciljeva zbog kojeg se *benchmarking* uspostavlja. U svom radu Vijeće je najviše uočilo nedostatak mjerila (standard, *benchmark*) za troškove proizvodnje vode ili nabave vode od trećeg isporučitelja i razuman trošak provoda vode kroz građevine javne vodoopskrbe (standard troškova – zaposlenika, potrošnje kemikalija, održavanja cjevovoda i dr. materijalnih troškova) pri određivanju cijene vode između dva isporučitelja. Vijeće pledira za što bržu uspostavu sustava *benchmarkinga*, jer bez njegove operativnosti neće biti uspostavljena puna učinkovitost isporučitelja vodnih usluga niti kvaliteta vodnih usluga, kao krajnji cilj.

²⁵ članak 258. stavak 2. Zakona o vodama

11. Vijeće ukazuje na različiti obračun amortizacije vodnih građevina financiranih iz državnih potpora. Ovo je pitanje osobito aktualno jer i sredstva Europske unije koji su trenutni glavni izvor financiranja gradnje vodnih građevina imaju jednak tretman kao sredstva državnih potpora te da Europska komisija putem metodoloških vodiča za analizu troškova i koristi kao dokumentarne podloge za korištenje sredstava iz EU fondova traži da cijena vode pokriva i „značajan dio troškova amortizacije dugotrajne imovine“ u granicama priuštivosti države-članice (ta granica je sada 3% netto raspoloživog dohotka za Hrvatsku). Međunarodni računovodstveni standardi (MRS 20 – Računovodstvo državnih potpora i objavljivanje državne pomoći) omogućuje dva modela obračuna amortizacije: kapitalni i prihodovni. Prema kapitalnom pristupu potpora se priznaje izvan izvještaja o dobiti/gubitku, pripisuje se u temeljni kapital a trošak amortizacije tereti cijenu usluge. Prema prihodovnom pristupu potpora se priznaje unutar izvještaja o dobiti/gubitku kroz jedno ili više razdoblja (tzv. odgođeni prihod), odgođeni prihod se prebija s troškom amortizacije i stoga ona ne tereti cijenu usluge. Vijeće smatra da će biti nužno opredijeliti se propisom, najmanje na razini uredbe, između ova dva pristupa, za što je potrebna zakonska ovlast.

15 SAŽETAK GLAVNIH POKAZATELJA U SEKTORU VODNIH USLUGA

ISPORUČITELJI VODNIH USLUGA

a) Zakoniti isporučitelji vodnih usluga

U izvještajnom razdoblju bilo ih je 159 od čega:

po djelatnosti

- isporučitelji vodnih usluga javne vodoopskrbe i javne odvodnje sa pročišćavanjem otpadnih voda - 48
- isporučitelji vodnih usluga javne vodoopskrbe i javne odvodnje bez pročišćavanja otpadnih voda - 54
- isporučitelji vodne uslugu javne vodoopskrbe - 33
- isporučitelji vodne uslugu javne odvodnje otpadnih voda sa ili bez pročišćavanja otpadnih voda – 22
- isključivo isporučitelji na veliko (bez mreže do krajnjeg korisnika) - 2²⁶

po pravnom obliku

158 isporučitelja su trgovačka društva od čega

- 2 dionička društva²⁷
- 155 društava s ograničenom odgovornošću i
- 1 jednostavno društvo s ograničenom odgovornošću²⁸

1 isporučitelj je ustanova²⁹

po osnivačkim pravima

- javni isporučitelji vodnih usluga – 157
- koncesionari pročišćavanja otpadnih voda (privatni kapital) – 2³⁰

b) Broj zaposlenih i prosječne netto plaće u zakonitim isporučiteljima vodnih usluga³¹

²⁶ Vodoopskrba Kupa d.o.o. Petrinja i Vodovod Hrvatsko primorje - južni ogranak d.o.o. Senj

²⁷ Varkom d.d. Varaždin i Komunalno Duga Resa d.d. Duga Resa

²⁸ Vodoopskrba Rovišće j.d.o.o.

²⁹ Izvor, javna ustanova za komunalne djelatnosti, Ploče

³⁰ Zagrebačke otpadne vode d.o.o. Odlukom Gradske skupštine Grada Zagreba iz 2000. godine. i TDR d.o.o. Rovinj, Odlukom Općinskog vijeća Kanfanara iz 2014.godine.

³¹ Podaci FINA-e za 2015. iskazani prema temeljnim financijskim izvještajima isporučitelja vodnih usluga za 2014. i 2015.

U 2015. – 8.194 zaposlenih što je 168 zaposlenika manje nego u 2014. (8.362 zaposlenih u 2014.)

U 2015. - 5.457 kn/mj/netto što je 117 kn više nego u u 2014. (5.340 kn/mj./netto u 2014.)

c) Vlastiti pogoni jedinica lokalne samouprave

U obuhvatu nadzora Vijeća bila su i 2 vlastita pogona³² jedinica lokalne samouprave čiji pravni oblik nije usklađen sa Zakonom o vodama a rok za usklađenje postojećih isporučitelja osnovanih prema Zakonu o komunalnom gospodarstvu istekao 31. prosinca 2013. (prvi rok je bio: 1. siječnja 2012)³³. Vlastiti pogoni nemaju pravni subjektivitet već su unutarnje ustrojstvene jedinice općina. Ove jedinice lokalne samouprave međutim poštuju odredbe Zakona o vodama, Zakona o financiranju vodnoga gospodarstva i Uredbe o najnižoj osnovnoj cijeni vodnih usluga i vrsti troškova koje cijena vodnih usluga pokriva (tj. imaju propisno strukturiranu tarifu, propisno donesene odluke o cijenama vodnih usluga, redovno obavještavaju Vijeće za vodne usluge o tarifama cijena vodnih usluga itd.). Stoga su bili uključeni u nadzor Vijeća za vodne usluge i uključeni su u tablične prikaze Cijene vode u Hrvatskoj 2015. i 2016.

d) Privatni isporučitelji vodnih usluga pražnjenja i odvoza otpadnih voda iz sabirnih i septičkih jama

Ovim pregledom nisu obuhvaćeni privatni isporučitelji vodnih usluga koji temeljem ugovora (koncesijski ugovori ili ugovori o javnoj nabavi) s gradovima i općinama obavljaju djelatnosti pražnjenja i odvoza septičkih i sabirnih jama. Njihove cijene ostaju izvan nadzora Vijeća za vodne usluge.

e) Mali neregulirani vodovodi

U Hrvatskoj je, u izvještajnom razdoblju, postojalo približno 400 malih nereguliranih vodovoda koji su izgrađeni sredstvima nekadašnjih mjesnih zajednica, građana u malim zajednicama a koji nisu preuzeti u sustave organizirane javne vodoopskrbe

VODA ZA LJUDSKU POTROŠNJU I OTPADNE VODA - NUŽNE KOLIČINE

Prema izračunima UN Svjetske zdravstvene organizacije (WHO).

U većini okolnosti: 7,5 litara po stanovniku/dnevno

Izračun je zasnovan na potrebama dojišje, s umjerenom tjelesnom aktivnošću pod iznadprosječnim vanjskim temperaturama

U slučaju nužde

(izvanredne okolnosti): 15 litara po stanovniku /dnevno

³² vlastiti pogoni Općine Generalski Stol i Općine Krnjak

³³ članak 258. stavak 2. Zakona o vodama

Higijenski minimum: 20 litara po stanovniku /dnevno
za upražnjavanje osnovne higijene i osnovne prehrambene higijene
Pranje rublja i kupanje zahtjevaju veće količine osim ako nisu obavljani na izvoru.

FINANCIJSKI POKAZATELJI ISPORUČITELJA VODNIH USLUGA

Financijski pokazatelji se odnose na razdoblje 2015., jer do zaključenja ovog Izvešća podaci za 2016. još nisu bili izglasani po nadležnim skupštinama isporučitelja vodnih usluga i podnesena FINA-i.³⁴

a) Ukupni prihodi, rashodi, dobit i gubici

Ukupni promet isporučitelja vodnih usluga– 3.653.145.929 kn

Prihodi - 3.653.145.929 kn

Rashodi - 3.420.559.880 kn

Dobit - 204.944.282 kn od čega Zagrebačke otpadne vode d.o.o. imaju dobit od 175.957.020 kn, a svi ostali isporučitelji vodnih usluga 28.987.262 kn

Gubitak - 24.688.069 kn

Gubici isporučitelja vodnih usluga (de facto javnih jer koncesionari nisu poslovali s gubitkom) u 2014. iznosili su 52.475.046 kn (ili 1,72 % od ukupnog prihoda svih javnih isporučitelja) a u 2015. iznosili su 24.688.069 kn (ili 0,76 % u odnosu na ukupni prihod svih javnih isporučitelja).

b) Dobici i gubici prema broju isporučitelja

Referentni broj – 153 isporučitelja³⁵

Dobit – 110 isporučitelja

Gubici – 41 isporučitelj

Ni dobit ni gubitak – 2 isporučitelja

c) Naviši i najniži dobiti i gubici

Najviši dobiti i gubici

³⁴ Podaci FINA-e prema temeljnim financijskim izvještajima 153 isporučitelja vodnih usluga koji su dostavljeni FINA-i

³⁵ Samo oni koji su podnijeli FINA-i temeljne financijske izvještaje za 2015.

Dobit – 175.957.020 kn (ili 43% u odnosu na svoje prihode); Zagrebačke otpadne vode d.o.o. Zagreb

Gubitak - 2.598.848 kn (ili 7,47% % u odnosu na svoje prihode); Vodoopskrba i odvodnja d.o.o. Zaprešić

Najniži dobici i gubici

Dobit – 1.155 kn (0,047 % u odnosu na svoje prihode); Vodovod Opuzen d.o.o. Opuzen

Gubitak - 152 kn (0,0030% u odnosu na svoje prihode); Humvio d.o.o Hum na Sutli

Napomena: Odluke o cijenama vodnih usluga donose se prema planskim veličinama za buduće razdoblje na osnovu stvarnih veličina iz prethodnih razdoblja. U tim izračunima većinom nastaju razlike između planirane dobiti i stvarne dobiti.

NAJVIŠE I NAJNIŽE CIJENE VODNIH USLUGA I NAJVIŠE I NAJNIŽE VISINE NAKNADE ZA RAZVOJ

PDV na cijenu vodnih usluga je 13%.³⁶

Na naknadu za razvoj, naknadu za korištenje voda i naknadu za zaštitu voda, kao javna davanja, PDV se ne naplaćuje.

FIKSNI DIO CIJENE VODNE USLUGE (kn/mj.)

• **Kućanstva**

Najviši

Javna vodoopskrba (gdje tarifa ne ovisi o promjeru priključka) – 49,18 kn/mj. (Visočica d.o.o. Donji Lapac)

Javna vodoopskrba (gdje tarifa ovisi o promjeru priključka) – 36,00 kn/mj po vodovodnom priključku Ø 80 mm (Vodovod i kanalizacija d.o.o.Split ; Vodovod i odvodnja d.o.o. Šibenik d.o.o. i Komunalno d.o.o.Vrgorac)

Javna odvodnja (gdje tarifa ne ovisi o promjeru priključka) – 34,64 kn/mj. (Loparko d.o.o. Lopar)

Javna odvodnja (gdje tarifa ovisi o promjeru priključka) – 10 kn/mj. po kanalizacijskom priključku Ø 110 mm (Humvio d.o.o. Hum na Sutli)

Pročišćavanje otpadnih voda – 16,00 kn/mj. (Usluga d.o.o. Gospić)

Najniži

³⁶ Od 1. siječnja 2014.

Javna vodoopskrba (gdje tarifa ne ovisi o promjeru priključka) – 3,85 kn/mj. (Komgrad Gradec d.o.o. Gradec)

Javna vodoopskrba (gdje tarifa ovisi o promjeru priključka) – 4,62 kn/mj. po vodovodnom priključku Ø13 mm i 20 mm (Vodovod Brač d.o.o. Supetar)

Javna odvodnja (gdje tarifa ne ovisi o promjeru priključka) - 0,50 kn/mj. (Vodovod i odvodnja d.o.o. Benkovac za Grad Benkovac)

Javna odvodnja (gdje tarifa ovisi o promjeru priključka) - 4,73 po vodovodnom³⁷ priključku Ø13 mm (Konavosko komunalno društvo d.o.o., Čilipi)

Pročišćavanje otpadnih voda - 0,50 kn/mj. (Vodovod i odvodnja d.o.o. Benkovac za Grad Benkovac)

Napomena: Ukazujemo da dio isporučitelja vodnih usluga primjenjuje tarifu vodnih usluga koja važi za kućanstva i na poslovne korisnike u djelatnostima obrazovanja, socijalne skrbi, kulture, primarne zdravstvene zaštite te kliničke bolnice (npr. Vodovod i kanalizacija d.o.o. Split).

- **Poslovni korisnici**

Najviši

Javna vodoopskrba (gdje tarifa ne ovisi o promjeru priključka) – 75 kn/mj. (Čabranka d.o.o. Čabar)

Javna vodoopskrba (tarifa ovisi o promjeru priključka) –2.275,00 kn/mj po vodovodnom priključku Ø 200 mm (Vodovod i kanalizacija d.o.o.Split i Komunalno d.o.o.Vrgorac)

Javna odvodnja (gdje tarifa ne ovisi o promjeru priključka) – 65 kn/mj. (KTD Hober d.o.o. Korčula)

Javna odvodnja (gdje tarifa ovisi o promjeru priključka) - 500,00 kn/mj.po kanalizacijskom priključku Ø veći od 200 mm = Humvio d.o.o. Hum na Sutli

Pročišćavanje otpadnih voda – 205 kn/mj. (TDR d.o.o. Rovinj za Općinu Kanfanar)

Najniži

Javna vodoopskrba (gdje tarifa ne ovisi o promjeru priključka) – 4,85 kn/mj (Komrad Gradec d.o.o. Gradec)

Javna vodoopskrba (gdje tarifa ovisi o promjeru priključka) – 11,83 kn/mj po vodovodnom priključku Ø 32 mm (Vodovod Brač d.o.o. Supetar)

Javna odvodnja (gdje tarifa ne ovisi o promjeru priključka) – 0,50 kn/mj (Vodovod i odvodnja d.o.o.Benkovac za Grad Benkovac)

Javna odvodnja (gdje tarifa ovisi o promjeru priključka) - 16,77 kn/mj (po vodovodnom priključku³⁸ Ø 150 (Konavosko komunalno društvo d.o.o., Čilipi)

³⁷ Tarifa je u ovom slučaju određena prema vodovodnom a ne kanalizacijskom priključku

³⁸ Tarifa je u ovom slučaju određena prema vodovodnom a ne kanalizacijskom priključku

Pročišćavanje otpadnih voda - 0,50 kn/mj (Vodovod i odvodnja d.o.o. Benkovac za Grad Benkovac).

VARIJABILNI DIO CIJENE VODNE USLUGE (kn/m³)

- **Kućanstva**

Najviši

Javna vodoopskrba – 11,30 kn/m³ (Vode Garešnica d.o.o. Garešnica)

Javna odvodnja – 5,24 kn/m³ (Loparko d.o.o. Lopar)

Pročišćavanje otpadnih voda – 6,90 kn/m³ (IVS d.o.o. odvodnja za Općinu Raša)

Najniži

Javna vodoopskrba – 1,94 kn/m³ (Ivkom d.o.o. Ivanec za Grad Ivanec i Općinu Maruševac)

Javna odvodnja – 0,30 kn/m³ (Ivkom d.o.o. Ivanec za Grad Ivanec i Općinu Maruševac)

Pročišćavanje otpadnih voda – 0,14 kn/m³ (Vodovod i kanalizacija d.o.o. Split za gradove Split, Solin, Kaštela i Trogir te općine Klis, Dugopolje, Seget, Podstrana i Šolta)

- **Poslovni korisnici**

Najviši

Javna vodoopskrba – 18,10 kn/m³ (Vode Garešnica d.o.o. Garešnica)

Javna odvodnja - 8,27 kn/m³ (Vode Garešnica d.o.o. Garešnica)

Pročišćavanje otpadnih voda – 18,90 kn/m³ (TDR d.o.o. Rovinj za Općinu Kanfanar)

Najniži

Javna vodoopskrba – 1,39 kn/m³ (Vodovod Brač d.o.o. Supetar) za poljoprivredne korisnike i 3,11 kn/m³ (Ivkom d.o.o. Ivanec za Grad Ivanec, vodoopkrbno područje Ivančica) za sve poslovne korisnike

Javna odvodnja – 0,25 kn/m³ (VIOP Pregrada za dio Grada Pregrade koje se opskrbljuje s crpilišta Pregrada)

Pročišćavanje otpadnih voda – 0,39 kn/m³ (Vodovod i odvodnja Cetinske Krajine d.o.o. Sinj za Gradove Sinj i Trilj)

NAKNADE ZA RAZVOJ (kn/m³)

- **Kućanstva**

Najviše

Javna vodoopskrba – 4,00 kn/m³ (Općina Blato u korist Vodovoda d.o.o Blato i Grad Rab u korist Vrela d.o.o. Rab)

Javna odvodnja i pročišćavanje otpadnih voda - 4,40 kn/m³ (Grad Zagreb i to 0,70 za odvodnju i 3,70 za pročišćavanje)

Najniže

Javna vodoopskrba – 0,10 kn/m³ (Općina Gračac u korist Gračac vodovod i odvodnja d.o.o.Gračac i Grad Koprivnica u korist Koprivničkih voda d.o.o. Koprivnica)

Javna odvodnja - 0,10 kn/m³ (Općina Gračac u korist Gračac vodovod i odvodnja d.o.o. Gračac)

- **Poslovni korisnici**

Najviše

Javna vodoopskrba – 4,50 kn/m³ (Grad Dubrovnik u korist Vodovoda Dubrovnik d.o.o.)

Javna odvodnja i pročišćavanje otpadnih voda – 12,53 kn/m³ (Grad Zagreb i to 0,70 kn/m³ za javnu odvodnju, u korist Vodoopskrbe i odvodnje d.o.o. Zagreb i 11,83 kn/m³ za podmirenje troškova izgrađenih objekata koncesije za pročišćavanje otpadnih voda, u korist Zagrebačkih otpadnih voda d.o.o.)

Najniže

Javna vodoopskrba – 0,10 kn/m³ (Općina Gračac u korist Gračac vodovod i odvodnja d.o.o.Gračac)

Javna odvodnja - 0,10 kn/m³ (Općina Gračac u korist Gračac vodovod i odvodnja d.o.o.Gračac)

NAJVIŠE I NAJNIŽE CIJENE VODE (kn/m³)

Cijene vode uključuju varijablino dio cijene vodnih usluga, PDV, naknadu za razvoj, naknadu za korištenje voda i naknadu za zaštitu voda, a isključuje fiksni dio cijene vodnih usluga

a) Isporučitelji koji pružaju vodne usluge javne vodoopskrbe i javne odvodnje sa pročišćavanjem otpadnih voda

- uspoređeni su podaci za cijene pružanja sve 3 vodne usluge

- **Kućanstva**

Najviša – 21,49 kn/m³ (Vodovod i odvodnja d.o.o. Senj za veći broj jedinica lokalne samouprave)

Najniža – 7,78 kn/m³ (Vodovod i odvodnja d.o.o. Šibenik za Grad Šibenik)

- **Poslovni**

Najviša – 37,24 kn/m³ (Našički vodovod d.o.o. Našice za Općinu Podgorač)

Najniža - 12,75 kn/m³ (Komunalno poduzeće d.o.o. Križevci za Grad Križevce)

b) Isporučitelji koji pružaju vodne usluge javne vodoopskrbe i javne odvodnje bez pročišćavanja otpadnih voda

- uspoređeni su podaci za cijene pružanja za obje vodne usluge

• **Kućanstva**

Najviša -21,67 kn/m³ (Vode Garešnica d.o.o. Garešnica)

Najniža – 7,65 kn/m³ (Ivkom d.o.o. Ivanec za Grad Ivanec i Općinu Maruševec)

• **Poslovni**

Najviša – 33,06 kn/m³ (Vode Garešnica d.o.o. Garešnica)

Najniža – 9,16 kn/m³ (Vodovod Brač d.o.o. Supetar za Grad Supetar i općine Sutivan, Pučišća i Selca, kategorija poljoprivrednici) odnosno 9,19 kn/m³ (Ivkom d.o.o. Ivanec za Grad Ivanec i Općinu Maruševec, za kategoriju poslovnih korisnika)

c) Isporučitelji koji pružaju vodne usluge javne vodoopskrbe

- uspoređeni su podaci za cijene pružanja jedne vodne usluge

• **Kućanstva**

Najviša – 17,40 kn/m³ (Komunalno društvo Dugi Otok i Zverinac d.o.o. Sali)

Najniža – 7,14 kn/m³ (Vode Krašić d.o.o.)

• **Poslovni**

Najviša – 23,83 kn/m³ (Komunalno društvo Dugi Otok i Zverinac d.o.o. Sali)

Najniža – 6,97 kn/m³ (Istarski vodovod d.o.o. Buzet za Grad Buzet, kategorija navodnjavanje) odnosno 7,14 kn/m³ (Vode Krašić d.o.o., kategorija poslovni korisnici)

d) Isporučitelji koji pružaju vodne usluge javne odvodnje sa pročišćavanjem otpadnih voda

- uspoređeni su podaci za cijene pružanja obje vodne usluge³⁹

Ova kategorija ne pruža potpuno preciznu informaciju jer ovi isporučitelji ne naplaćuju naknadu za razvoj odvodnje i naknadu za zaštitu voda. Te se naknade naplaćuju preko isporučitelja koji pružaju vodnu uslugu javne vodoopskrbe, iako bi se cjenovni učinak s osnova ove dvije naknade trebao prepoznati u kategoriji odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda. Na ovaj način cijena odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda doima se nižom a cijena javne vodoopskrbe višom nego u stvarnosti.

• **Kućanstva**

³⁹ Iako su u tablicama zajedno obrađivani isporučitelji koji pružaju vodne usluge javne odvodnje bez pročišćavanja otpadnih voda te isporučitelji koji pružaju vodne usluge javne odvodnje sa pročišćavanjem otpadnih voda u najvišim/najnižim visinama cijene vode su prikazani samo oni koji pružaju obje vodne usluge

Najviša – 12,88 kn/m³ (Odvodnja d.o.o. Ludbreg bivši Lukom d.o.o., Ludbreg za naselje Selnik)

Najniža – 1,13 kn/m³ (Odvodnja Vodice d.o.o.Vodice)

- **Poslovni**

Najviša – 8,48 kn/m³ (Usluga Odvodnja d.o.o. Pazin, bivša Usluga d.o.o. Pazin i Park d.o.o., Buzet). Napomena – TDR d.o.o. Rovinj ima cijenu od 21,36 kn/m³ samo za pročišćavanje otpadnih voda koja nadmašuje najvišu cijenu za odvodnju i pročišćavanje otpadnih voda.

Najniža – 2,29 kn/m³ (Dubrovačko primorje d.o.o. Slano)

NAJVIŠE I NAJNIŽE CIJENE ISPORUKA IZMEĐU DVA ISPORUČITELJA (VELEISPORUKE I INTERVENTNE ISPORUKE)

Cijene isporuka su uvećane za PDV.

Najniža cijena: 0,66 i 0,87 kn/m³ (0,59 kn/m³ plus PDV od 1- 2/2015. i 0,77 kn/m³ plus PDV i od 3-12/2015 za vodu koju VG Vodoopskrba d.o.o. Velika Gorica isporučuje Vodoopskrbi i odvodnji d.o.o. Zagreb)

Najviša cijena: 10,43 kn/m³ (9,23 kn/m³ + PDV za vodu koju Komunalac d.o.o. Grubišno Polje isporučuje isporučuje Darkomu d.o.o. Daruvar)

Napomena: Cijene isporuke prema drugim isporučiteljima ne smiju sadržavati tzv. fiksni dio, naknadu za razvoj, naknadu za korištenje voda niti naknadu za korištenje voda.

PROSJEČNA CIJENA VODE

Prosječna cijena vode po kućanstvu po m³

15,49 kn/m³

uključuje cijenu vodnih usluga varijabilni dio, fiksni dio sveden na potrošnju po kubiku vode, PDV na cijenu vodnih usluga, naknadu za razvoj (NzR), naknadu za korištenje voda (NKV) i naknadu za zaštitu voda (NZV)

11.60 kn/m³

uključuje cijenu vodnih usluga varijabilni dio, fiksni dio sveden na potrošnju po kubiku vode, PDV na cijenu vodnih usluga, naknadu za razvoj (NzR)

**Prosječna cijena vode
za poslovne korisnike po m³**

22,01 kn/m³

uključuje cijenu vodnih usluga varijabilni dio, fiksni dio sveden na potrošnju po kubiku vode, PDV na cijenu vodnih usluga, naknadu za razvoj (NzR), naknadu za korištenje voda (NKV) i naknadu za zaštitu voda (NZV⁴⁰)

17,87 kn/m³

uključuje cijenu vodnih usluga varijabilni dio, fiksni dio sveden na potrošnju po kubiku vode, PDV na cijenu vodnih usluga i naknadu za razvoj (NzR)

⁴⁰ NZV je uzeta u vrijednostima prema koeficijentu onečišćenja (K1) koji je jednak 1 tj. istovjetno onečišćenju komunalnih otpadnih voda. U stvarnosti K1 je ispod 1 ako poslovni korisnik ima vlastito predpročišćavanje otpadnih voda (dakle visina NZV je niža) odnosno više od 1 ako nema vlastito predpročišćavanje otpadnih voda (dakle visina NZV je viša)

POPIS TABLICA

Tablica 1.1. Struktura cijene vodne usluge, vodnih naknada i poreza na dodanu vrijednost

Tablice 2.1. Agregirani podaci o ostvarenim godišnjim pokazateljima poslovanja isporučitelja vodnih usluga

Tablica 3.1. Veleisporuke i interventne isporuke od isporučitelja na malo

Tablica 3.2. Veleisporuke i interventne isporuke od isporučitelja na veliko

Tablica 3.3. Prodaja tehnološke vode

Tablica 5.1. Prosječna visina naknade za razvoj

Tablica 5.2. Naknade za razvoj u Republici Hrvatskoj

PRILOG

**CIJENE VODE U REPUBLICI HRVATSKOJ
OD OŽUJKA 2015. DO PROSINCA 2016.
(kućanstva i poslovni korisnici)**

- A. Cijene vode isporučitelja vodnih usluga koji pružaju vodne usluge javne vodoopskrbe i javne odvodnje sa pročišćavanjem otpadnih voda
- B. Cijene vode isporučitelja vodnih usluga koji pružaju vodne usluge javne vodoopskrbe i javne odvodnje bez pročišćavanja otpadnih voda
- C. Cijene vode isporučitelja vodnih usluga koji pružaju vodne usluge javne vodoopskrbe
- D. Cijene vode isporučitelja vodnih usluga koji pružaju vodne usluge javne odvodnje sa ili bez pročišćavanja otpadnih voda

Legenda za tablice

- Fix – fiksni dio cijene vodnih usluga
Var – varijabilni dio cijene vodnih usluga
Soc – cijena vodnih usluga za socijalno ugrožene građane
NzR – naknada za razvoj
NKV – naknada za korištenje voda
NZV – naknada za zaštitu voda
PDV – porez na dodanu vrijednost
(V) – vodoopskrba
(O) – odvodnja otpadnih voda
(P) – pročišćavanje otpadnih voda